

HODÁSZI ESZTERLÁNC
EGYSÉGES ÓVODA- BÖLCSŐDE

Helyi Pedagógiai Programja
2015.

OM azonosító: 201751

A programot jóváhagyta: Tóthné Darabánt Anikó óvodavezető

Készült: 2013. augusztus 05.

Hatályos: 2013. szeptember 01-től

Módosított: 2015. szeptember.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezető	3
Környezetnevelési Program	4
Az óvoda adatai	5
Óvodánk sajátos arculata, az óvoda jellemző adatai.....	7
Óvodatörténet	7
Alapelvek	12
II. Gyermekkép, óvodakép	14
III. Az óvodai nevelés feladatai	17
A Helyi Nevelési Program rendszere.....	18
Az egészséges életmód alakítása	19
Az óvoda egészségvédő, fejlesztő programja	23
Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés és szocializáció biztosítása	24
Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	31
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei	33
Személyi feltételek	33
Az óvoda hálózati struktúrája	36
Tárgyi feltételek	39
Az óvodai élet megszervezése	42
A gyermekek hetirendje	43
Dokumentumok rendje	44
Javasolt tevékenység szervezeti formája	45
Az óvoda kapcsolatai	48
V. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladata	59
- játék.....	59
- dramatizálás, bábozás, alkotójáték	63
- verselés, mesélés	66
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc	70
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	75
- mozgás.....	80
- a külső világ tevékeny megismerése	83

- külső világ megismerése, matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek...87	
- munka jellegű tevékenységek	93
- tevékenységekben megvalósuló tanulás	97
- óvoda-iskola átmenet	100
- migráns gyermekek interkulturális nevelése	102
Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvények	103
VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	108
Gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység	111
Sajátos nevelési igényű gyermekek befogadás és fejlesztése	116
Óvodai fejlesztőprogram a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítése	121
Gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	123
Az óvodai csoportok, gyermekek ellenőrzési, értékelése	124
Egységes óvoda-bölcsőde nevelési és szakmai programja	130
Legitimációs záradék	144
Érvényességi rendelkezések	145
A pedagógiai program jogszabályi háttere	146
Felhasznált irodalom	147

I. B E V E Z E T Ő

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Óvodánk a család kiegészítőjeként esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

A Kormány a közoktatásról szóló módosított – 1993, évi LXXIX. törvény a 137/1996. (VIII.28.) Kormányrendelet a 255/2009. (XI.20) Kormányrendelet a 363/2012. (XIII.17.) Kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, továbbá a 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét és a 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos Nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveinek figyelembevételével készítette el a nevelőtestület a Helyi Pedagógiai Programját. Alapvető feladatunk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítése a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas nevelésben, Nevelői tevékenységünk akkor éri el célját, ha az óvodapedagógusok szakértelmükkel, innovatív pedagógiai törekvésükkel pozitív irányba tudják befolyásolni a gyermeki személyiséget.

„VÁRUNK A ZÖLD ÖVEZETŰ ÓVODÁNKBAN”

**A HODÁSZI ESZTERLÁNC EGYSÉGES ÓVODA-
BÖLCSŐDE**

KÖRNYZETNEVELÉSI PROGRAMJA

HODÁSZ

BEM JÓZSEF U. 3-5. SZÁM

2015.

AZ ÓVODA ADATAI

1. Az intézmény neve és címe:

Hodászi Eszterlánc Egységes Óvoda- Bölcsőde
4334 Hodász Bem J. u. 3-5. sz.

2. Az intézmény OM azonosítója: 201751

3. Telefonszám: 06 44 350-377

E-mail cím: darabant.aniko@freemail.hu

Web: www.hodaszioktatas.hu

4. Az intézmény alapítója, fenntartója:

Hodász Nagyközségi Önkormányzat
4334 Hodász Petőfi S. u. 6.sz.

5. Csoportok és az intézményben felvehető gyermeklétszám:

Óvoda: 125 fő

Egységes óvoda-bölcsőde: 5 fő

5 csoport

6. Az intézmény jogállása:

Az intézmény önálló bérgazdálkodó. Meghatározott pénzügyi, gazdasági feladatainak ellátásáról a Hodászi Polgármesteri Hivatal köteles az együttműködési megállapodás alapján gondoskodni. Az intézmény bankszámlával rendelkezik, pénzforgalmat saját költségvetési számlájáról bonyolítja. Ellátmányt kezel.

7. Az intézmény jogszabályban meghatározott közfeladata, alapfeladata:

Szakmai alapfeladat:

- Óvodai nevelés, bölcsődei ellátás

- Integrált nevelés
- Képességfejlesztés, tehetséggondozás, felzárkóztatás, interkulturális nevelés.
- Előképző művészeti oktatás.
- Gyermek és felnőtt étkeztetés biztosítása.
- Idegen nyelv oktatás.
- Integrált nevelés óvodai fejlesztő program alapján.
- Hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése
 - testi, érzékszervi, értelmi beszéd fogyatékos, autista, mozgássérült több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozott fogyatékos a megismerő vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzd. (2011. évi CXC. törvény 4.§. 25. pont.)
 - megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességeivel küzd.
- Kompetencia alapú oktatás bevezetése, alkalmazása az óvodai csoportokban.
- A gyermekek differenciált kompetencia alapú fejlesztés az egyéni fejlődési ütem igénybevételére épülő komplex játékos formában történő készségfejlesztés.
- Sajátos nevelési igényű mozgássérült gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd (2011. évi CXC. törvény 4§. 25 .pont.)

Nemzeti, etnikai és egyéb feladatok:

- Roma nemzetiséghez tartozó gyermekek integrált nevelése.
- Magyar és roma nemzetiség nyelven folyó nemzeti etnikai (roma) kisebbségi nevelés.
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációs felkészítése.

Oktatáshoz kapcsolódó tevékenységek:

- pedagógus szakvizsga,
- továbbképzés támogatása,

- minőségfejlesztési feladatok.

Kormányzati funkciók szerinti besorolás:

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

091130 Nemzetiségi óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

096010 Óvodai intézményi étkeztetés

104030 Gyermekek napközbeni ellátása

ÓVODÁNK SAJÁTOS ARCULATA AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Óvodatörténet

A település szociológiai jellemzője

Nagyközségünk Hodász, Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyében található, Nyírbátor és Mátészalka városok vonzáskörzetében. Lakosainak száma 3410 fő, ebből több mint 50%-a roma nemzetiségi származású.

2012. szeptember 1-től az óvoda átszervezésre került és újra önálló intézményként működik.

Községünk a leghátrányosabb települések közé tartozik.

A családok szociokulturális háttere nagyon heterogén. A szülők iskolázottsága, életmódja, lakáskörülményei, jövedelmi szintjei eltérést mutatnak. Településünkön nagyon sok hátrányos, valamint halmozottan hátrányos helyzetű család él. A gyermekek kis százaléka csonka családból érkezik. Többségüknek kettő-három vagy ettől több testvére van.

Minden csoportban találunk a legszegényebb, és a jobb megélhetésben lévő családok gyermekeiből is.

Térségünkben kevés a munkalehetőség. Egyre több család családi pótlékból és az önkormányzat által nyújtott közfoglalkoztatási jövedelemből él.

Hodász Nagyközségi Önkormányzatunk pályázatot nyújtott be az *ÉAOP. 4.1.1/2/2F OKTATÁSI NEVELÉSI INTÉZMÉNYEK FEJLESZTÉSE* keretén belül egy új hatszoros, művészeti teremmel kialakított korszerű az Európai Unió előírásnak megfelelő új óvodára. Régi óvodánk bontásra került és helyére az új óvodát 2009. augusztusban elkezdték építeni. 2009. júliusában a régi óvoda épületéből a három óvodai csoport ideiglenesen az általános iskola új épületrészébe költözött. A három óvodai csoport alakulása: 1 kiscsoport (Bóbita), 1 középső csoport (Szivárvány), 1 nagycsoport (Napsugár).

Az Ady Endre úti óvoda két csoporttal működött. A lakosság 45%-os roma megoszlása tette szükségessé, hogy nagyközségünkben 1971-ben beinduljon a roma lakosság környezetében megépített különálló „cigány” óvoda. Kezdetben egy csoporttal működött, de a magas gyermeklétszám indokolta, hogy 1983-tól még egy csoporttal bővüljön.

Az új óvoda megépítése lehetővé tette, hogy egy intézményen belül helyezzük el az óvodáskorú gyermekeket a hat csoportban. Az Ady Endre úti óvodai intézmény ezáltal megszűnt.

A 2010-2011-es nevelési évünket már az új 6 csoportos óvodában kezdtük. A gyermekek részére a tágas udvar biztosítja a játék, levegő feltételeit, ahol fás, ligetes, füves, tansövényes, vizes, szilárd burkolati rész biztosított lesz. Az új épületrész és környezete ideális céljaink megvalósításához.

Gyermekeink átlag 9-10 órát töltenek az óvodában, ahol szeretetteljes, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben, innovatív pedagógiai törekvések által neveljük őket. Tiszteletben tartjuk a gyermeki jogokat az egyenlő hozzáférés biztosításával. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére biztosítjuk integrált, fejlődési ütemükre épülő differenciált nevelésüket az óvodai fejlesztő program alapján.

Az óvodában a differenciált fejlesztést célzó helyi pedagógiai program alapján nemzetiségi roma óvodai nevelés folyik. A nemzetiséghez tartozó gyermekek részére cigány nyelven biztosítjuk a kisebbségi önmegőrzését, kultúrájuk ápolását, kisebbségi kultúra átörökítését.

2012. szeptember 01-től óvodánk átszervezésre került, önálló intézményként működik.

Jelenleg az egységes óvoda-bölcsődei intézményünk öt csoporttal működik.

Alapelvünk:

- A gyermeki személyiségét tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.
- Minden eszközzel lehetővé tesszük a gyermek személyiségének, **egyéni kompetenciájuk kibontakozását.**
- A cselekvésen keresztül fejlesztjük a gyermekek készségeit, képességeit, **indirekt módon irányítunk és értékelünk.**
- Biztosítjuk a szabad játékot az óvodapedagógusok által felajánlott tevékenységek választási lehetőségeit.
- Erősségünk a családok bevonása az óvodai életbe, mely aktivizálja a szülőket az együttműködésben, mely intézményünk innovációja, továbbá jó gyakorlatunk a néphagyományok ápolása.
- A program óvodánk lehetőségeit, nagyközségünk igényeit, a családok helyzetét figyelembe véve az óvodapedagógusok, a nevelőmunkát segítők messzemenőig figyelembe veszik ezáltal.
- Az Alapító okiratunk tartalmazza a nemzetiségi (roma) gyermekek nevelését. Feladatunk a migráns gyermekek interkulturális óvodai nevelése.
- Az Óvodai fejlesztő programunk, mely által az óvodánkban járó valamennyi kisgyermek együttnevelésének, integrációjának megvalósulását biztosítja.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése, ellátása (különleges bánásmódot igénylő gyermekek, akik a szakértői bizottság véleménye alapján súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral, enyhe értelmi, mozgásszervi fogyatékkal, autista zavarral küzdenek). A fejlesztésbe szakemberek közreműködését igényeljük.

Óvodánk bemutatása

Óvodánk egyéni arculata a környezet tudatos megismerése, környezettudatos magatartás kialakítása, a gyermekek testi-lelki egészségének védelme, egészséges környezet biztosítása, a családdal való szoros kapcsolat megtartása, erősítése.

2009. május 5-től valósítjuk meg a TÁMOP 3.1.4. Kompetencia alapú oktatási programot. E programot óvodánk minden csoportjában bevezettük és fenntartjuk. A csoportban dolgozó óvodapedagógusok, valamint a nevelőtestület elhivatott a szakmai megújulásra.

Kiemelt feladatunk közé tartozik a gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítése. E nagy jelentőségű fejlesztési területet tágan értelmezzük – az aktív mozgástól a finommotorika fejlesztéséig.

Nagy hangsúlyt helyezünk a szocializáció folyamatában a kommunikációnak, a beszédnek, a gyermek környezetével való érintkezésének, megismerésének, önkifejezésének gondolkodás általi fejlesztésének. Ezáltal erősödik a gyermek biztonságérzete, fejlődik beszédkézsége, változik személyisége, növekszik tájékozottsága.

Óvodánkban nagy hangsúlyt fektetünk a népi hagyományok ápolására, a különböző tájegység kultúrájának – népi gyermekjátékának , tánckultúrájának megismertetésére, néptánc tanítás előkészítésére, viselkedéskultúra alakítására.

Óvodánkban roma nemzetiségi óvodai nevelés folyik. Az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül. A tevékenységi formákban hangsúlyozottan szerepeltetjük a roma játékokat, verseket, meséket és dalokat, hagyományaik, szokásaik továbbörökítését, identitás megalapozását, fejlesztését, roma tánckultúra megismerését.

Az óvónő – gyermek kapcsolatában a meleg, elfogadó attitűd dominál, a gyermeket emberként elfogadó, tisztelő, empátiás, türelmes nevelői viselkedésmintával. A gyermek – gyermek kapcsolatában dominál az óvónői minta, mellyel a gyermekek közötti jó kapcsolat kialakulásával a szocializációs fejlődés felgyorsul. Az óvónő – dajka kapcsolatban a gyermekek előtt zajló kommunikációban az egymás kölcsönös tisztelete, elfogadása jellemző.

Sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény a sajátos nevelési igényű – mozgásszervi, érzékszervi, enyhe értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumú zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő – gyermekek eredményes fejlesztésének biztosítására kiemelt figyelmet fordítunk, melyhez szakembereket vonunk be.

Munkánk során figyelemmel kísértük az óvodai nevelés változásait, és a továbbképzéseken elhangzottak, új ismeretek, a korszerű szemlélet arra sarkall, hogy a nevelőmunkánkat megújítsuk a szerzett módszerek, eljárások, IKT-s eszközök használata által, melynek fő hangsúlya a gyermekek egyéni képességének fejlesztése.

Programunk saját pedagógiai program, melyet a nevelőtestület és az óvodavezető közösen dolgozott ki az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram útmutatása szerint.

Óvodánk – élve a törvény adta lehetőségekkel – egységes, óvodai és bölcsődei nevelés feladatot ellátó intézményként biztosítja, óvodai csoportba integrált formában, a második évüket betöltött kisgyermek napközbeni ellátását.

Településünkön nincs bölcsőde, ugyanakkor vannak három év alatti kisgyermek, akiknek ellátása, mint igény / szükséglet megjelent. A kisgyermeket nevelő családoknak kívánunk segítséget nyújtani ezzel az új ellátási formával, azzal, hogy gyermekük napközbeni ellátásáról gondoskodunk.

Az ellátás során nyújtott szolgáltatások és azokkal kapcsolatos célok:

Az egységes óvodai csoportban megvalósuló kisgyermek ellátás (nevelés-gondozás) feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátása. Munkánk célja a 2 évet betöltött, csoportunkba felvett gyermekek testi és pszichés szükségleteinek, az optimális fejlődésük elősegítése. A különböző okból hátrányos helyzetű gyermekek esetében törekszünk enyhíteni a hátrányokat és az azokból származó következményeket. Amennyiben szükséges, a hatékonyabb támogatás érdekében, felvesszük a kapcsolatot más intézményekkel, szervezetekkel, és szakemberekkel.

Célunk biztosítani minden esetben – a bölcsődés korú gyerekek ellátása során is a kisgyermeknek a sikeres társadalmi beilleszkedést.

Célunk a családi és bölcsődei nevelés összehangolása a kisgyermek védelme érdekében. A családi nevelést segítve, velük együttműködve igyekszünk a szülő távollétének idején optimális feltételeket teremteni a gyermekek fejlődéséhez. Fontos számunkra a gyermekek fizikai és érzelmi biztonságának, valamint jóllétének megteremtése.

Célunk segíteni minden gondjainkra bízott kisgyermek harmonikus fejlődését, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi vagy etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembevételével, a tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával.

Célunk továbbá, hogy bölcsődénkben a ránk bízott gyermekeknek családias légkörben biztosítsunk nyugodt, békés, vidám életet. Törekszünk arra, hogy esztétikus környezetben, színvonalas, egyénre szabott, minden kisgyermek saját ritmusának megfelelő gondozást, nevelést nyújtsunk. Szeretnénk utat mutatni az éppen nyiladozó, a világra még rácsodálkozó kisgyermeknek.

Ahhoz, hogy munkákkal a bölcsődei szolgáltatást igénybe vevő kisgyermek, szülők és mi magunk is elégedettek legyünk, szükséges saját szakmai tudásunk karbantartása, a legújabb ismeretek integrálása szakmai fejlődésünk érdekében.

A családok szociokulturális háttere:

A családok szociokulturális háttere nagyon heterogén. A szülők iskolázottsága, életmódja, lakáskörülményei, jövedelmi szintjei eltérést mutatnak. Nagyon sok hátrányos helyzetű család van. A gyermekek kis százaléka csonka családból érkezik. A gyerekek többségének kettő-három vagy ettől több testvére van.

Minden csoportban jelen van a legszegényebb és a jobb megélhetésben lévő családok gyermekei is. Térségünkben kevés a munkalehetőség. Nagyon sok család családi pótlékból és az önkormányzat által nyújtott közfoglalkoztatási jövedelemből él.

ALAPELVEK

A program általános alapelvei:

- a környezet megismerése, megszerettetése
- befogadó nevelés
- játékosság az egész nap folyamán
- a szabad játék biztosítása
- a szülők bevonásával közösen integrált gyermek nevelése, fejlesztése, együttnevelés, partneri viszony a szülőkkel
- a szülők és közvetlen partnerek igényfelmérésének biztosítása
- a gyermekek irányítása indirekt módon
- gyermekközpontúság figyelembevétele
- a szociális és az értelmi képességek egyéni differenciált alakítása a cselekvésen keresztül, mely által – kompetencia képességük nevelhető, fejleszhető,
- ünnepek, hagyományok, a népzene értékének ápolása, intézményen belül és a helyi közéletben (hagyományőrző rendezvényeken, nemzeti és állami ünnepeink alkalmával.)
- szép, magyar beszédre nevelés
- a gyermekek fejlesztő, támogató szándékú értékelése

- egymás tiszteletben tartása
- a nemzetiség és migráns gyermekeinek részére biztosítani kell az önazonosság megőrzését, integrált beilleszkedtetését, a hagyományok ápolását, erősítését
- nemzetiség nyelvén folyó – kommunikáció lehetősége
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése
- multikulturális, interkulturális nevelésen alapú integrációs lehetőség biztosítása
- magatartásbeli problémákkal küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztése.

„*Várunk a zöld övezetű óvodánkba*” című Helyi Óvodai Programunk az óvodáskorú gyermekek fejlesztését, nevelését a környezeti hatásokon keresztül az Alapprogram alapján készített Helyi Pedagógiai Program.

Az óvónő egész nevelőmunkáját hassa át a gyermekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, a gyermekközpontúság figyelembevétele, a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia.

Az óvónő modell szerepe kiemelkedő jelentőségű. A modell átvételében nagy szerepe van az érzelmi kötődésnek, a beszédnek, a megfigyelésnek. Az óvónő ezért biztosítson gazdag érzelmi légkört, nyelvi kommunikációs készsége minta legyen a gyermekek számára.

A pedagógusok módszertani kultúrája terjedjen ki a személyes és szociális képességek fejlesztésére, osszák meg egymással az ez irányú módszertani tudásokat. A fejlesztés eredményét kövessék nyomon, ha kell hajtsanak végre korrekciót, megvalósulása legyen nyomon követhető az intézményi dokumentációban.

Az óvodapedagógusok felelőssége abban áll, hogy a nevelési tevékenység és foglalkozáslátogatás, és az azt követő interjú, valamint a dokumentum ellenőrzés során úgy a belső, mint a külső ellenőrzésnél felkészültségüket, pedagógiai kompetenciájukat, hivatásszeretetüket bizonyítsák, hiszen az egész intézményről alkotott kép az egyes pedagógusok és a vezetés összteljesítményét mutatja.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

Fontos, hogy a gyermek érdeklődő, fogékony legyen az új ismeretek iránt, mely által személyisége kibontakozik. Az élmények feldolgozását támogató környezetben a felnövő **gyermek maga is befogadóvá**, együttműködővé, segítőkészé váljon, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Legyen boldog, önálló és kiegyensúlyozott, viselkedése igazodjon az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz.

Legfőbb élményforrása a játék, a játékban hangsúlyt kapjon a **szabad játék**.

Szeresse a mozgást. Legyen büszke magyarságára, **ismerje népének kultúráját**, hagyományait, **a migráns gyermek önazonosságának megismerését**, ápolását, erősítését.

Óvodakép

Szakmailag önálló nevelési intézményként, a családi nevelés kiegészítőjeként a gyermekek harmadik életévétől az iskolába lépésig tartó nevelését tartjuk szem előtt. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének optimális feltételeit. Gyermeket, felnőttet tisztelő, barátságos, tiszta, esztétikus biztonságos óvodai légkörben szeretnénk dolgozni.

Természetközpontúság – az óvoda minden helyiségében.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó (inkluzív) nevelés összhangban van az egyéni hozzáférés elvével a multi és interkulturális nevelés szemléletével, a gyermeki személyiség kielégítésével, az egyéni bánásmóddal, a gyermek egyéni készségei, képességei kibontakoztatásával.

A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

Egy olyan óvoda kialakítása, ahol hangsúlyt kap a szabad játék lehetősége.

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermekek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda funkció: óvó – védő, szociális, nevelő és személyiségfejlesztő funkció, melyben a gyermek készségeinek – képességeinek fejlesztése, a gyermek személyiségéhez igazodása által.

Gondoskodni kell a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi tárgyi környezetről.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beóvodáztatásával, integrált fejlesztésük biztosított legyen.

A kompetencia alapú nevelés előtérbe helyezésével az óvodában folyó munka minősége tovább fejlődik, aminek eredményeként javul az óvoda eszköztárája, biztosított lesz a tanulási –tanítási folyamat a célokhoz vezető utak és eljárások leírása által.

Mivel óvodánkban a roma nemzetiségi gyermekek százaléka igen magas ezért biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, **nyelvi nevelését**, a **multikulturális nevelésen** alapuló integráció lehetőségét. Biztosítjuk továbbá a **migráns gyermekek óvodai nevelését**, önazonosság megőrzését, ápolását az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméért. Modell értékű legyen az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja.

Olyan hatszoros új óvodát szeretnénk, melyben mindkét feladatellátási helyen óvodás gyermek elhelyezést nyernének, biztosítva lenne a korszerű tágas csoportszobák, valamint tornaszoba, logopédiai, fejlesztő szoba, művészeti terem, melyben a gyermekek mozgásigénye, személyiségfejlődésük biztosított lesz.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszerének és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének megfelelőbb feltételeit.

- ✓ **A környezet tudatos megismerése** által a gyermekek egyéni testi- lelki szükséglet kielégítését a gyermek személyiségfejlesztését tartja a legfontosabbnak.
- ✓ Programunkban igyekszünk a helyi sajátosságokhoz igazítva a környezet megismertetését, megszerettetését, **anyanyelvi nevelést**, a **népi hagyományok** ápolását, **tájegységek kultúrájának, táncművészetének** megismertetését, népi gyermekjátékok, néptánc tanítás előkészítését, idegen nyelv tanítását a nemzetiséghez tartozó gyermekek (cigány) nyelven folyó tanítását, kultúrájuk, hagyományaik ápolását, viselkedéskultúra, egészséges életmód alakítását. Az alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermekek személyiségéhez kell igazodnia.
- ✓ A gyermekek naponta szabadon eldönthetik, hogy a speciálisan kialakított játszószobában játszanak. Játszószobáink: tornaszoba, táncszoba - zenészsoba. A

játszószobákban megvalósítjuk a differenciált személyiségfejlesztést, a felzárkóztatást a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelését, a tehetséggondozást. A tágas és jól felszerelt udvaron, a jól felszerelt tornateremben sok mozgáslehetőséget biztosítunk a gyermekek számára. Alkalmas továbbá szakmai konferenciák és egyéb kulturális rendezvények lebonyolítására.

- ✓ Óvodánkban a gyermekek érdeklődése, életritmusa, terhelhetősége miatt homogén életkorú csoportokat szervezzük.
- ✓ Intézményünk napirendje rugalmas, mely lehetőséget biztosít a gyermek személyiség fejlődését szolgáló események, programok beépítésére.
- ✓ A gyermek fogadását nagy körültekintéssel szervezzük. **„Óvodába hívogató” műsort** szervezünk az újonnan beiratkozott gyermekek, apák, anyák, mamák, nagyszülők számára, amely által betekintést nyerhetnek a gyermekek a mindennapi tevékenységeikbe. Lehetőséget biztosítunk az **„anyás-apás” beszoktatásra**, mellyel az óvoda-szülő szoros együttműködésének elsődlegességét tartjuk a legfontosabbnak.
- ✓ A csoportszobák esztétikusak, tükrözik az ott dolgozók egyéniségét. A gyermekek számára nyugalmat, otthonosságot sugároznak.
- ✓ Óvodánkban kialakítottunk egy só-szobát só-homokozóval, melynek rendszeres használatával a felső légúti megbetegedések megelőzhetők.
- ✓ A logopédiai szobában szakképzett külsős logopédus, fejlesztő pedagógus segíti a gyermekek beszéd és személyiségfejlesztését.
- ✓ Célunk, hogy a tevékenységrendszerünk elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az eltérő fejlődésű ütemű kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.
- ✓ Az óvodapedagógusok által készített éves tematikus terv igazodjon a jogszabályi lehetőségekhez.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

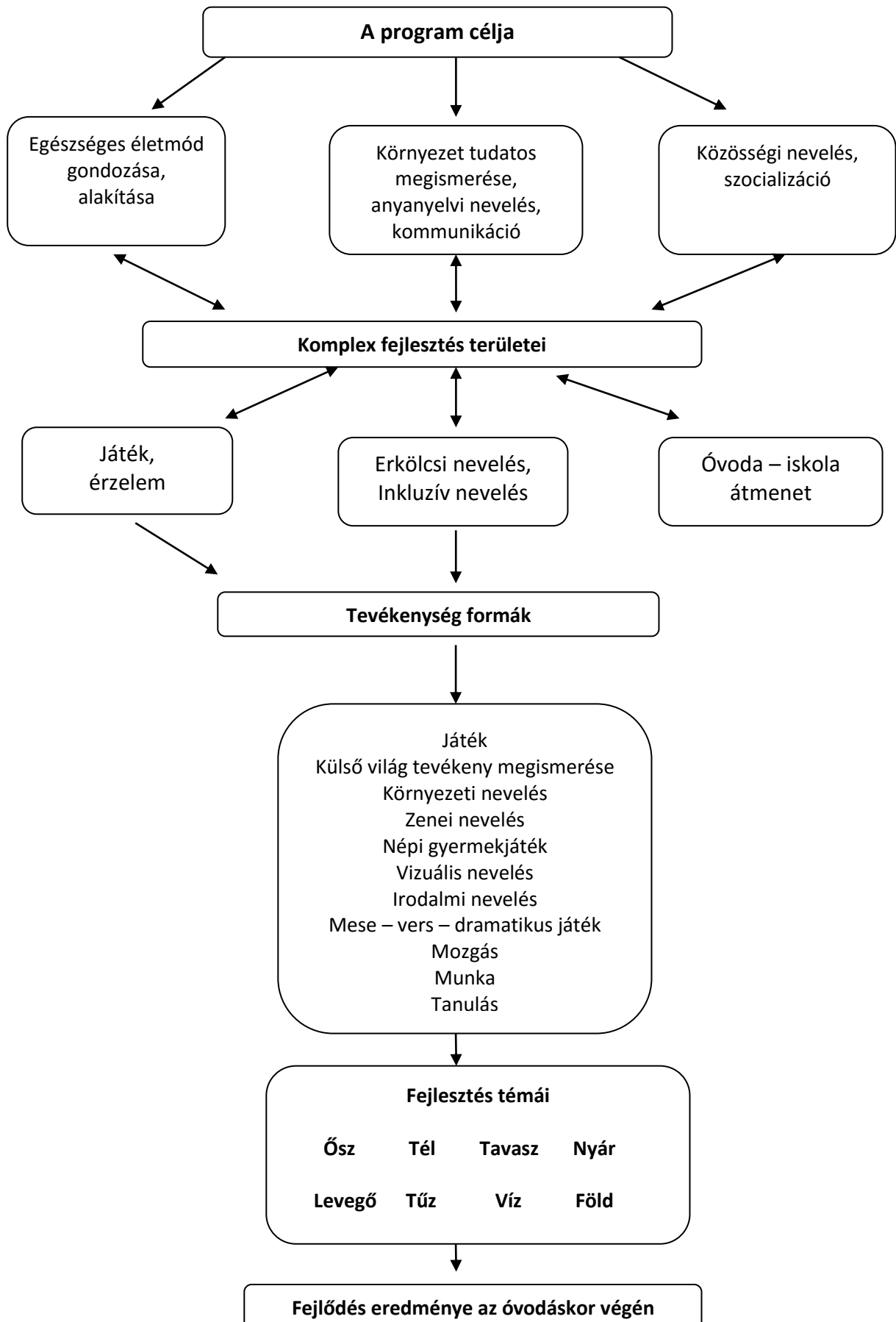
Az óvodai nevelésünk feladata az óvodás gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiség kibontakoztatásának elősegítése a tevékenységeken keresztül az érzelem gazdag óvodai légkörben.

Feladatunk továbbá a gyermekek életkori és egyéni sajátosságai, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a SNI-s gyermekek ellátását is) sokoldalú személyiségfejlesztése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód kialakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, egyéni bánásmóddal.
- a gyermekek egyéni fejlesztése és értékelése az elégedettség mutatók alapján (beszédképesség, nagymozgás, kismozgás, finommozgás, problémák felismerése, megoldása, matematikai készségek, játéktevékenység, környezet megismerése

A HELYI NEVELÉSI PROGRAM RENDSZERE

Programunk cél és feladatrendszere

- Sokoldalú, egészséges harmonikus személyiség fejlesztése, a sikeres iskolakezdéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása. A kompetencia alapú óvodai programcsomag bevezetésével a képességek, a készségek fejlesztése, az alkalmazás készség, tudás elősegítése.
- Tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztésével a potenciális tanulási zavarok prevenciója, korrekciója.
- Kulturális értékeink átadása, közvetítése a hagyományok ápolása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez szükséges feltételek biztosítása.
- A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése.
- Az óvodáskorú gyermekek testi- és lelki szükségleteinek kielégítése.

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.

A környezeti tényezők nagyban segíthetik az öröklött adottságok kibontakozását. Nagyon fontos az óvoda feltételrendszere és szokásrendje.

Feladataink:

- Az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásrendszerének kialakítása a differenciált életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Az egészség megőrzése, edzése és a prevenció.
- A napközben megbetegedett gyermekek szüleit értesítjük, addig elkülönítjük őket.
- Jutassuk el őket arra a szintre, hogy a gondozottság igénye alakuljon náluk.
- A harmonikus összerendezett mozgás, a testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztése.

- Környezettudatos magatartás alakítása, a környezet védelme, megóvása és az egészséges környezet fenntartásához kapcsolódó szokások kialakítása, megtartása (természetvédelem, szelektív hulladékgyűjtés).
- Értjük el a szülők segítségével, hogy a gyermekek ruházata kényelmes, célszerű és biztonságos legyen.
- Együttműködés az óvoda védőnőjével.
- Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.
- Egészségvédelmi projekthét megszervezése a szülők bevonásával.
- Dohányzás megelőző programban való részvétel (6-7 éves gyermekek).
- Biztosítjuk és alakítjuk ki a gyermekek számára a nyugodt napirendet.
- Biztosítjuk az életkoruknak megfelelő pihenést.

Az egészséges életmód magában foglalja a környezettel **való harmonikus együttélést**, a **természet szeretetét és védelmét**, a **gyermek testi fejlődésének elősegítését**.

Az udvar adta lehetőségek kihasználásával, a füves játéktérrel, focipályával, többfunkciós, esztétikus, a biztonsági szabályoknak megfelelő játékokkal, sportszerekkel és a jól felszerelt tornaszobával biztosítjuk a gyermekek mozgásigényének kielégítését.

A gyermekek szívesen vesznek részt a kezdeményezett **mozgásos játékokban**. A jól szervezett séták kirándulások, a szabadtermészetben való játék öröme, a mozgás szabadsága a legbiztosabban vezeti el a gyermekeket a természet szeretetéhez.

Fontos, hogy a gyermekek tevékenységüket a szabad levegőn végezzék. A levegőzés télen sem maradjon el. A megfelelő időjárás esetén, a foglalkozás, alvás, étkezés is történjen a szabadban. A kialakított konyhakert gondozása is komoly mozgást igénylő tevékenység. Télen a szánkózás csúszkálás a hóval való játék is örömet jelent. Esős idő esetén fedett teraszon levegőzzenek, vagy a csoportszobába történjék mozgásos játékok játszása.

A rendszeres örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőknek is. Alkalmanként a projektnapok szervezése által a **szülőkkel közösen** mozgásos programokat szervezünk (családi sportnap, húsvéti készülődés, gyermeknap, kirándulás).

A csoportszobákat naponta többször szellőztessék 5-10 percig. A mozgással járó tevékenységeket nyitott ablaknál kell végezni, de a gyermekeket közvetlen ne érje a hideg. A berendezési tárgyak legyenek esztétikusak, megfelelő méretűek, a mosdó csempézett. Az átlagos hőmérséklet 22-24 C° legyen, szükséges a párologtató. Legyen minden gyermeknek törölközője, fogmosó felszerelése.

A rendszeres és alapos takarításhoz legyen biztosítva a korszerű eszköz /takarítógép, szőnyegporoló állvány, létra/. A balesetek megelőzése az óvoda minden dolgozójának kötelessége, ha mégis bekövetkezik a gyermeket saját nevelője vigye orvoshoz, és mielőbb értesíteni kell a szülőket. A helyes életritmust az egyéni sajátosságoknak megfelelően a családdal együttműködve kell kialakítani.

A gyermek napi háromszori étkezéssel kellő összetételben és elosztásban a napi tápanyagszükségletük 65-70%-át kapják meg. Fontos az ételek újra forralása a fertőzés elkerülése miatt. Az egészséges életmód szokásainak kialakításában fontos szerepet kap a helyes táplálkozás szokásainak kialakítása és az étkezés körülményeinek esztétikumának biztosítása. **Egészségvédelmi projekthét megszervezése a szülők bevonásával.** A helyes táplálkozási szokások kialakításánál a rendszeresség az első szempont. Az étkezéshez biztosítani kell a megfelelő eszközt. Folyadék /víz/ egész nap álljon a szomjas gyermek rendelkezésére. Étkezés közben annyi folyadékot ihassanak amennyit kívánnak. Ösztönözzék, de ne kényszerítsék az étel elfogyasztására. Az étkezés közbeni halk beszélgetés, zsongás a **kulturált étkezési szokások elsajátítása** tovább fokozza az egész tevékenységhez kapcsolódó pozitív hatásokat.

Téli időszakban heti rendszerességgel használjuk a só-szobát.

Az óvodapedagógus készítse a gyermekeket arra, hogy kívánságaikat szóban fejezzék ki. Az óvodában szappannal, folyóvízzel mossanak kezet. A helyes orrfúvást és zsebkendő használatát az óvónő is segítse. A gyermekek öltözete legyen többretegű, ne legyen túl öltöztetve, sarok nélküli papucsot vagy cipőt ne viseljenek. Az óvónő kérje ehhez a szülők segítségét.

Pihenés, alvás alatti nyugalmat az óvodapedagógus tartsa fenn. A levegő cserét kisebb-nagyobb ablakréssel, télen is biztosítani kell.

A rendszeres élményszerző napokon a közvetlen környezeti értékek megismerése, értékörzés, természetvédelmi feladatok.

Az óvodapedagógus feladatai:

- hangolja össze az óvoda és a család gondozási szokásait
- az egészséges életmód szokásainak kialakítása, testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés
- az egészség megőrzése, edzése, óvása
- a harmonikus összerendezett mozgás, a testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztése
- az érzékszervek egészséges működésének segítése.
- szülővel, védőnővel, szakemberrel, óvodapedagógussal együttműködve prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- környezettudatos életmód elemeinek szocializációja (szelektív hulladékgyűjtés, lakó és óvoda környezet közös megóvása).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ✓ Igénye a tisztaság, önállóan mosakszik, törölközik, figyelmeztetés nélkül mos kezét, amikor csak szükséges. Körömkéfével tisztítja körmeit. Ruhája ujját feltűri, begombolja.
- ✓ Igény szerint használja a WC-t, vigyáz a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszi, késleltetni képes szükségletei kielégítését.
- ✓ Fogat mos, a fogápoló szereket tisztán rakja a helyére.
- ✓ Zsebkendőjét használja, helyesen fújja az orrát, tüsszentéskor, köhögéskor a szája elé tartja.
- ✓ Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- ✓ Önállóan tevékenykedik, észreveszi az elvégezendő feladatokat, segítséget nyújt társainak, valamint a felnőtteknek.
- ✓ Étkezés közben kulturáltan viselkedik.
- ✓ Igényli az asztal esztétikus rendjét. Cukott szájjal rág. Helyesen használja az evőeszközöket.
- ✓ Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik. Ruháját, ágyneműjét összehajtva teszi a helyére, cipőjét megköti, Képes önállóan eldönteni hogy fel- vagy levegyen ruhadarabot magáról. Cipőjét, csizmáját szükség esetén letisztítja.
- ✓ Ügyel saját személye és környezete rendjére, gondozottságára.
- ✓ Az ajtókat csendesen nyitja, az eszközökkel óvatosan bánik.

- ✓ Észreveszi, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszünteti.
- ✓ Szükségletévé válik a rendszeres gyümölcs és zöldség fogyasztása.
- ✓ Megismerési szinten felismeri a környezetünket és egészségünket érő ártalmas hatásokat.

AZ ÓVODA EGÉSZSÉGVÉDŐ, FEJLESZTŐ PROGRAMJA

Óvodánkban az egészségfejlesztés célja, hogy óvodás gyermekeket elősegítve a kiegyensúlyozott, környezethez alkalmazkodó személyiséggé formáljuk.

A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, melynek hatására a gyermekek, a szülők részvételét úgy befolyásoljuk, hogy a gyermekek egészségi állapotának kedvező változását idézze elő.

Áthatja az óvodai élet egészét:

- minden gyermek részt vesz benne
- nevelőtestületünk aktív, összehangolt munkájának eredménye
- megvalósul a felvilágosító tevékenység
- betartjuk és betartatjuk a balesetvédelmi szabályokat, feltárjuk és elhárítjuk a veszélyhelyzetet
- óvodán belül bevonjuk a szülőket, civil szervezeteket, illetve a társadalmi környezetet.

Mindennapos működésben kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek egészségéhez, biztonságához való jogaikra.

Ezen belül egészségfejlesztési feladatunk:

- az egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- a testi és lelki egészség fejlesztése
- a viselkedési függőségek és szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a baleset megelőzése és elsősegélynyújtás
- a személyi higiéné
- környezeti higiéné.

Célunk:

Az egészséges életmód kialakítása (egészséges táplálkozás, a mozgás szeretete, a baleset megelőzése, személyi higiéné).

Környezettudatos magatartás.

Módszerek:

- nevelőtestületi értekezlet
- szűrés – mérés
- óvodapedagógusok, segítők és külső szakemberek együttes képzésen való részvétel
- környezetvédelmi, egészségvédelmi programok szülők, partnerek bevonásával (Egészséges táplálkozás)
- testedzés a szülőkkel (Családi sportnap)
- kirándulások
- közös programok az óvodai partnerek, szakemberek bevonásával.

A jól kialakított egészségfejlesztési programok erősítése a szülőkkel, partnereikkel.

ÉRZELMI, ERKÖLCSI, KÖZÖSSÉGI NEVELÉS ÉS SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

Helye a nevelés folyamatában

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága az érzelmi beállítódás, ezért fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, szeretet teli légkör vegye körül. Az „én” fejlődésében az óvodáskor kiemelt jelentőségű, a gyermek eljut a kezdeményező, együttműködő szociális magatartás, viselkedés szintjére.

A szociális tanulás fő eszköze, az utánzás, a mintakövetés, a felnőtt társmodell szociális viselkedésének érzelmi indíttatásból fakadó átvétele.

Célja:

Az „én” **kifejlődése** során optimális kapcsolat alakítása a környezettel, pozitív viszony kialakítása, tiszteletben tartva a gyermek egyéniségét, **a „mi” tudat kialakulásáig.**

A szocializációt segítve elő, a családi nevelést egészítse ki.

Feladatunk:

- Az **anyás-apás befogadással** teremtve meg a szeretetteljes, barátságos óvodai életet a gyermekközösségbe való beilleszkedéshez. A gyermekek fejlődésében nagy szerepet játszik a kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör.
- Óvoda alkalmazottai és a gyermek, gyermek-gyermek pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- A csoport mindkét óvónője látogassa meg otthonában a gyermekeket óvodába lépés előtt.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését az én és a mi tudatának alakulását, engedjen teret „én” önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek, önértékelési képességeik megalapozására.
- Önbizalom és kudarctűrő képesség erősítése.
- Az óvoda nevelje annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Meghatározó élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak.
- Az érzelmi alapigények biztosítása – biztonságérzet, **szeretetérzet, védettség érzet**, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat.
- Szűkebb-tágabb környezet megismertetése, a szülőföldhöz való kötődés, egymás megbecsülésére nevelés.
- A gyermekek fogadják el az egyéni, sajátos nevelési igényű társaikat.
- **Környezetvédelmi viselkedés** és magatartásforma alakítása.
- **Udvariassági** beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése.
- **Páros és kiscsoportos** feladathelyzetek teremtése, **kooperatív technikák alkalmazása**.
- Évente egyszeri szociometria készítése és felhasználása.
- Konfliktushelyzet békés, mindkét fél számára elfogadható megoldása közös szabályok megfogalmazásával, következetes és kiszámítható értékeléssel, probléma megoldási és konfliktuskezelési stratégiák alkalmazása.
- Kiemelkedő képességű gyermekek nevelése, valamint az alacsonyabb fejlettségi szinten álló érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetben, halmozottan hátrányos helyzetben levő gyermekek integrált nevelése.

- Együttműködés a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a jogszabályokban meghatározó speciális felkészültségű szakemberekkel.
- A **migráns** gyermekek beilleszkedésének segítése.
- **Családdal való szoros együttműködés**, a gyermekvédelmi szolgálattal a hátrányok csökkenése miatt.
- A gyermekek sajátos szokásait megjegyzés nélkül fogadják el, érvényesítsék az elfogadás elvét.
- Alakítson ki a gyermekek által jól követhető szokás, **szabály és normarendszert**.
- Kísérje figyelemmel a közösségen belül az egyes gyermekek **fejlődési ütemét, nyomon követését**.
- Alakítsa ki saját csoportja hagyományait, szokásrendszerét, jelképrendszerét, amely mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- Szervezzon közös tevékenységeket a gyermekek és a családok számára (projektnapok, projekt hetek).

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái:

elvei:- mindig az egyéni teljesítőképesség arányában történjen

- igazodjon a gyermekek életkorához
- az elvégzett munkával arányos legyen.

formái: - szóbeli dicséret

- társak előtti dicséret.

Az érzelmi nevelés feltételeinek megteremtése

Barátságos derűs légkör kialakítása, a várakozás, túlszervezés kiküszöbölése nyugalmat eredményez. A különböző tevékenységek közül a gyermekek választhatnak, dönthetnek, kivel, mit, hogyan játszanak.

Legyenek „kuckók”, amelyek a családi jelleget, intimitást segítik. Az óvoda dolgozói magatartásukkal, a gyermekekhez való viszonyulásukkal, segítség elő, hogy a gyermek szívesen járjon óvodába, jól érezze magát.

Kapcsolatok biztosítása, elősegítése

Az érzelmekre épülő szeretetteljes légkör az alapja az új megértésének, az élmény feldolgozásának, a szociális viselkedés minták átvételének, normák, szabályok

elfogadásának, a konfliktus helyzet megoldásának. Az **óvónő személyisége modell értékkel** hat a csoport-szerveződésre, serkentője a gyermek fejlődésének.

Feladata:

Minden gyermekhez szeretettel, megértéssel fordulni.

Az óvoda valamennyi dolgozójának magatartása legyen határozott, következetes, barátságos, őszinte, minden gyermek számára elfogadó, toleráns, minta értékű.

Gyermek-gyermek közötti kapcsolat

Kortársi kapcsolatok szerepe nagy hatású a szocializáció és az „én” fejlődése szempontjából, engedjen teret önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek. A **kortárs is modell**, a felnőtt felelőssége, hogy a csoport atmoszférája hogyan alakul. El kell érniük, hogy a gyermekek figyeljenek egymásra, képesek legyenek beleélni magukat egymás helyzetébe, mindenki önálló, aktív személyiséggé váljon, különölködjön el az „én és a másik”.

Segítenünk kell a barátságok alakulását, a spontán csoportok mellett, egy-egy feladat ellátására alakítsunk csoportokat, tapasztalhassák, hogy a közösen végzett tevékenység örömtelibb, eredményesebb. A konfliktusokat próbálják önállóan megoldani. Minden gyermek fogadja el társaitól eltérő külsejét, állapotát. Érezzék mind az óvodában, mind a csoportban az összetartozás érzését. Pl.: közös ünnepélyekkel, tevékenységekkel segítjük.

Fejlesszük a gyermekek egymás közötti kommunikációját, véleménycseréjét, ösztönözzük a gyermekek vitakultúráját.

Értékek, normák közvetítése

A szokások kialakulásának feltétele, a gyermekek tudjanak beilleszkedni a közösségbe. Alapvető feladatunk, az együttélés szokásainak, normáinak meghatározása, a hozzájuk való alkalmazkodást példamutatással, a követelmények következetes betartásával valósítjuk meg leginkább.

Az együttélés, a viselkedés érvényesítendő módjai

A bizalom az alapja minden emberi együttlétnek. A tiszteletadás megnyilvánulása szóban, kommunikációs helyzetekben, alapvető követelmény. Becsüljük meg csoporttársaikat, vigyázzanak egymás produktumaira, igyekezzenek tapintatosak lenni, legyenek türelmesek, figyelmesek egymás iránt, alakuljon ki a kudarctűrő képességük. Tapintatos nevelői magatartással nevelhetünk önfegyelemre.

Színterek

Befogadás

A gyermek számára az új környezet bizonytalanság érzését keltheti, ami befolyásolhatja későbbi kapcsolatát az óvodával, ezért kiemelten kell kezelnünk a gyermekek befogadását, annak előkészítését. A beíratást követően családlátogatás során igyekszünk ismerkedni a gyermekkel, környezetével a családban betöltött szerepével. Lehetővé tesszük, hogy szüleivel ellátogasson az óvodába, ismerkedhessen az új környezetével. Igény szerint együtt kezdik az óvodai életet fokozatosan egy-egy óra, egy-egy nap. A gyermek magával hozhatja kedves játékát, eszközét, ezeket a feltételeket 5-6 éves gyermek esetén is biztosítjuk.

Hagyományok, ünnepek

Három témakörre épül:

- A gyermekek ünnepei (születésnap, gyermeknap, anyák napja, évzáró, kirándulások, tornabemutató)
- A természettel, néphagyománnyal összefüggő ünnepek (Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Pünkösd, a természethez kapcsolódó hagyományőrző játékok.
- Társadalmi ünnepek, nemzeti ünnepek

Az ünnepek hangulatát emeli az alkalomhoz illő díszítés, öltözködés.

A hagyományok ünnepi érzelmei, gazdagon motivált tevékenységekre biztosítanak lehetőséget, az esemény tartalmától függően, egy része a csoportban, más része az egész óvodára kiterjedően kerül megvalósításra a szülők aktív közreműködésével.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- Kialakul a gyermek „**én és a mi tudata**”, képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre, elfogadják a másságot, szívesen tevékenykednek együtt társaikkal, elfogadják és betartják a megkívánt magatartásformákat.
- Érdeklődnek egymás iránt **tekintettel vannak egymásra**, figyelnek egymás játékára, alkotására, meghallgatják a felnőtteket, társaikat, türelmesek, önállóan keresik a segítségnyújtás formáit.

- Tudják, hogy **összetartozó csoport tagjai**, bíznak önmagukban, társaikban, udvariasak, alkalmazkodnak a szabályokhoz, tudják késleltetni szükségleteik kielégítését.
- Feladattudatuk kialakult.
- Készen állnak az **iskolai élet** és a tanító elfogadására. Képesek az alkura, a megegyezésre.
- Ismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak.
- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, a felnőttekhez.
- Egymást figyelmeztetik a **szabályok** megszegése során.
- Kudarctűrő képesség fejlesztése
- Segítsenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- **Konfliktushelyzetekben** társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik, a felnőttek iránt.
- Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőtteket, társaikat.
- Értékelik saját tetteiket és az eléjük tárt magatartási példákat.

Kapcsolat más nevelési területekkel

- Játékkal, mert ebben alkalmazkodnak leginkább a gyermekek a társaikhoz.
- Anyanyelvi neveléssel, mert a gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek kapcsolat kialakításának alapja a beszéd.
- A munkával, mert a közös tevékenység és az együttes élmény, a pozitív közösségi érzelmi beállítódásokat erősíti.
- Az óvoda és a családi nevelés együttes eredményeként a gyermekek többsége hatéves korára elsajátítja az életkorának megfelelő és a zavartalan iskolai beilleszkedést biztosító magatartást.

Esztétikai nevelés, ízlés formálás

Komplex folyamat segíti a világról alkotott kép befogadását, újraalkotását, önálló produktív szemlélet kialakítását, a világ jelenségeinek megfigyelését, a természeti és társadalmi, esztétikai tevékenységek élményét. A gyermek spontán hajlamaira építve.

Célja: olyan élményekre, tapasztalatokra épülő nevelés, mely során a környezet érzéki síkon megfoghatóvá válik és képessé teszi a gyermeket a valóság esztétikai felismerésére, befogadására, létrehozására.

Feladatok:

- esztétikailag megfelelő környezet biztosítása
- változatos rendszeres élménynyújtás
- illemszabályok kialakítása.

Fejlesztés tartalma

Esztétikailag megfelelő környezet biztosítása

A gyermek esztétikai nevelését, azoknak a környezeti hatásoknak a rendszere biztosítja, amelyben tevékenység rendszere zajlik. Az óvoda belső terei egyszerűek, célszerűek, falai halványak, mennyezete fehér, ablakai nagyméretűek, sok zöld növény, virág díszíti. Dekorációnak egyre inkább természetes anyagokat alkalmazunk.

A gyermekek eszközei színesek, tarkák. A bútorzat folyamatos felújításra szorul, törekedni kell a natúr fa bútorok beszerzésére. A felnőttek igyekezzenek viselkedésükkel modellként szolgálni.

Változatos rendszeres élménynyújtás

Az esztétikai nevelés, az irodalom, a zene, vizualitás, a mozgás, a viselkedés, a környezet esztétikájában valósul meg. Az esztétikai élmények iránti vágy megalapozása során az óvodapedagógus teret, lehetőséget ad a gyermeki kíváncsiságnak, fantáziának, felkínálja a mintakövetésből adódó lehetőségeket. Az óvodapedagógus szervezzen minél több sétát, mesét, bábozást, énekes játékot, adjon lehetőséget a vizuális megjelenítéshez, megfelelő érzelmi légkörben.

Illemszabályok kialakítása

A viselkedés része a környezet esztétikájának, a világban való eligazodáshoz szükség van illemszabályok kialakítására, alkalmazására. Ezeket a gyermek számára, pontosan egyértelműen kell meghatározni. A szabályok elsajátításának lehetősége: drámajáték, szituációs játék, a felnőttek mintaadó tevékenysége. A gyermekek ismerjék a szabályok tartalmát, képesek legyenek betartani, betartatni.

A fejlődés várható jellemző az óvodáskor végén

- Kialakul igényük az esztétikus környezet iránt, képesek maguk is létrehozni, alakítani, formálni azt.

- Fogékonyak a szépre a természetben, a társadalomban és a művészeti alkotásokban. Képesek megfogalmazni esztétikai élményeiket, beszédükben igényükké válik az ízléses, csendes tónus, finom beszédstílus.
- Igényesek megjelenésükben, viselkedés és az érintkezés szabályait ismerik és betartják.
- Egész nevelő munkánk eredményeként az esztétikai tevékenységek belülről fakadó, belefeledkező, gátlásoktól mentes szívesen vállalt tevékenységgé válik.

ANYANYELVI AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve változatos tevékenységek biztosítása, tapasztalatok nyújtása a természeti és társadalmi környezetből.

Az anyanyelv ápolása, fejlesztése az egész nap folyamán, a kommunikáció különböző formáinak alakítása. Az óvodapedagógusok és a dajkák feladata a helyes, szép magyar beszédre nevelés, melyben a példamutató beszédük, szép kifejező előadásmódjuk feltétele az irodalmi nevelés eredményességének.

Az értelmi nevelés elődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. A kreatív interakciós képesség alakuljon ki. A szocializációt segítse elő a családi nevelést egészítve ki.

Fontos feladatunk továbbá:

- A gyermekek beszédkedvének fenntartása,
- A gyermekek meghallgatása,
- A gyermekek kérdéseinek meghallgatása, válaszadás,
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése.
- Kognitív képességek fejlesztése: érzékelés, észlelés, reprodukív emlékezés, figyelem, képzelet, gondolkodás.
- Beszédhallás és szövegértés fejlesztése
- Kreativitás fejlesztése
- Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése, a másikkal a verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.

A kommunikáció által erősödjék a gyermek biztonságérzete, növekedjék tájékozottsága, gazdagodjanak ismeretei, kapcsolatai, fejlődjön beszédképessége, anyanyelvi kultúrája.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire építve biztosítson további élményeket, tevékenységeket az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan.
- Mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos.
- Törekedjen a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására.
- Fejlessze a gyermek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket.
- Hallgassa meg a gyermekeket.
- Válaszoljon a gyermekek kérdéseire, elégítse ki kíváncsiságukat.
- Ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját.
- Figyeljen a családban előforduló beszédhibákra.
- Hívja fel a szülők figyelmét az otthoni beszélgetések fontosságára.
- Legyen türelmes, érdeklődő, figyelmes és közvetlen, legyen képes a gyermekekkel meghitt beszélgetést folytatni.
- Fejlessze a gyermek metakommunikációs készségét.
- Bővítse aktív és passzív szókincsüket.
- Fejlessze beszédértésüket, mondatalkotási készségüket.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek tevékenysége során kialakuljon a párbeszéd, az egymásra figyelés.
- Érje el, hogy a gyermekek az udvarias beszédformákat használják.
- Kezdeményezzen hangfejlesztést szolgáló játékokat.
- Használja a bábjátékot, mint az anyanyelvi nevelés egyik fontos eszközét.
- Gondolja át az anyanyelvi nevelés feladatait az egyes nevelési tartalmak területén.
- Segítse a gyermeket a különbözőség elfogadásában.
- Fejlessze a gyermek képességeit.
- Különböző tevékenységekben és élethelyzetekben ismereteik gyakoroltatása.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek anyanyelvi nevelése (cigány nyelven a multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integrációja).
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése szakemberek bevonása által.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Összefüggően beszélnek, bátran nyilvánítanak véleményt.
- A feltett kérdésekre pontosan, adekvátan felelnek.

- Képesek a hallott szöveg megértésére.
- Ismerik és alkalmazzák a téri irányokat, és az idő múlását kifejező kifejezéseket.
- Képesek az ok- okozati összefüggések megfogalmazására, következtetések levonására.
- Szókincsük életkoruknak megfelelő.
- Figyelmesen végighallgatják társaikat, a felnőtteket.
- Helyesen használják a névutókat, névmásokat és az igemódokat.
- Beszédüket természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Minden beszédhangot tisztán ejtsenek.
- A természeti és társadalmi környezetükben szerzett tapasztalatokat, élményeket emlékezetükben felidézzék.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek:

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvoda nevelésünkben.

Óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát nyújtson óvodás gyermekünk számára. továbbá az alkalmazott módszereik és eljárások feleljenek meg az aktualitásoknak, céljainak és a gyermekek fejlettségi szintjének.

Az óvodapedagógus szemléletét jellemezze az önfejlesztési igény, az innovatív beállítódás a gyermekekben rejlő értékek megtalálása. Fejlessze cselekvésen keresztül a készségeket, képességeket, fogadja el az inkluzív pedagógiát, irányítson, fejlesszen és értékeljen differenciáltan és indirekt módon. A tanulási segédanyagokat, az IKT-s eszközöket és szerzett tudást használja megfelelően a gyermekközösség képességfejlesztéséhez és az érdeklődés felkeltéséhez. Az óvodai nevelést segítő eszközök,

módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan a pedagógiai prioritásokkal összhangban történjen. Legyen képes a pedagógiai munkáját a pedagógiai programnak megfelelően éves ütemtervre, tematikus tervre, projekttervre, nevelési tervre, játék és munkatevékenységre bontva tervezni, reflexiójában értékelni. A témák tematikus terv szerint egymásra építve komplexen és játékosan kerüljenek kidolgozásra. Az intézményvezető törekedjen arra, hogy az óvodapedagógusok szemléletbeli, tudatbeli azonossága érvényesüljön a csoportbeosztásoknál. Az alkalmazotti közösség munkáját és együttműködését a magas szintű belső igényesség és hatékonyság jellemezze. Az óvodapedagógusi párok tudjanak együtt tervezni, összehangoltan feladatokat megosztva dolgozni. Fontos szerep hárul az óvodapedagógusok mellett a bölcsődei csoportban a gondozónő, a dajkák, fejlesztő pedagógusok összehangolt munkájára az óvodai nevelés eredményessége érdekében. Az óvodapedagógusok vonják be a dajkákat az egész napi tevékenységbe, a közösségi élet, az egészséges életmód, érzelmi nevelés és a tevékenységek megtervezésébe. A nevelési terv reflexiójában térjen ki a gyermekek eltérő sajátosságaira, és feladataira a különbözőségek elfogadása és tisztelete terén. Törekedjenek a kiegyensúlyozott légkör megteremtésére, modell értékű óvoda kialakítására. Óvodánkban fontos feladatunknak tartjuk, hogy a migráns, a nemzetiséghez tartozó gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, egymás anyanyelvét. Óvodánkban ehhez segítséget nyújt, hogy egyes óvodapedagógusaink megszerezték a „lovári” nyelvvizsgát.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését speciálisan képzett szakember közreműködésével hajtjuk végre.

Tartsa tiszteletben a gyermekek és a szülők jogát. A család mellett partnerként vegyen részt a nevelési folyamatban. Alkalmazza a differenciált, egyéni fejlesztést, kövesse nyomon a gyermek fejlődését, erről vezessen személyiség lapot, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről fejlődési lapot, melyet ismertessen a szülővel.

Az óvoda teljes nyitva tartása alatt a gyermekekkel óvodapedagógus foglalkozzon, ő irányítsa az egész napi tevékenységet.

Hatékony nevelőmunkánk érdekében nevelőtestületünk sok energiát fordít a folyamatos önképzésre, szakmai továbbképzéseken való részvételre, szakmai fejlesztésre. Munkánk során figyelembe vesszük partnereink igényeit, elvárásait, törekszünk a folyamatos fejlesztésre.

Az óvodapedagógus igényes szakirodalmi tájékozottságon alapuló pedagógiai kommunikációja írásbeli munkájában is nyilvánuljon meg. Törekedjen a kommunikációja folyamatos fejlesztésére.

Szakmai dokumentumaiban jelenítse meg legújabb eredményeire épülő szaktudását. A pedagógiai önállóságot biztosítja, hogy az óvoda élén szakmailag független intézményvezető áll.

A nevelési problémák megoldásánál segítséget nyújt a Szabolcs-Szatmár Bereg Megyei Pedagógiai Közművelődési és Képzési Intézet Szakszolgálat, valamint a 2.sz.Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakemberei.

Óvodánkban a néphagyományok tiszteletben tartásával néptánc oktatás folyik megbízással szakképzett néptánc tanárral.

Az óvónő rendelkezzen a következő személyiség jegyekkel:

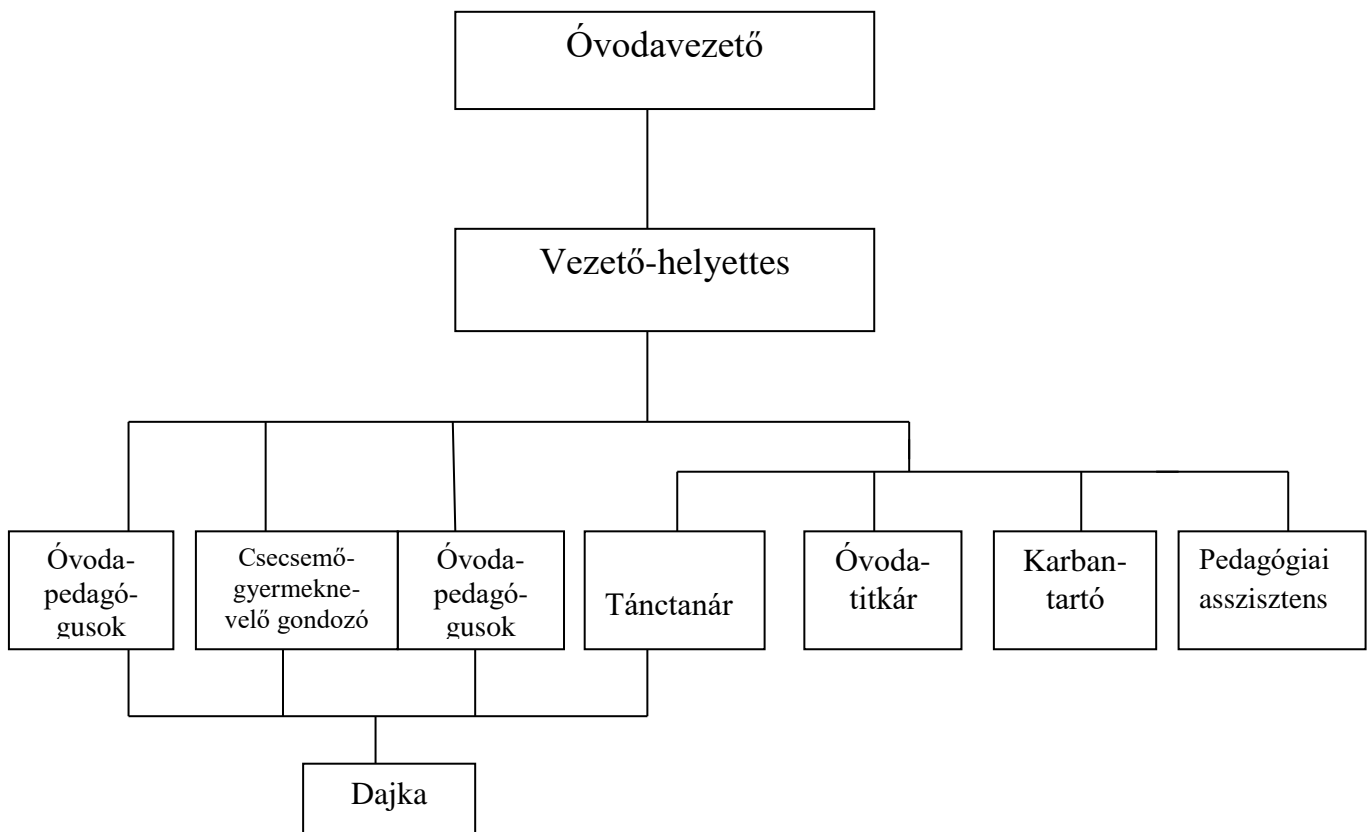
- megfigyelő és helyzetfelismerő, befogadó képesség
- a jövő elképzelésének képessége
- megosztott figyelem
- nyelvtanilag helyes beszéd
- önmagával, a gyermekekkel, környezetével szembeni igényesség
- pedagógiai tapintat
- a gyermekek szeretete, megértése, megbecsülése
- elfogadó, segítő, támogató attitűd
- innovatív személyiség
- vegyen részt intézményi innovációkban, pályázatok kutatásában
- önfejlesztési igény
- etikus viselkedés óvodán belül és kívül
- problémamegoldó képesség
- szakirodalmi tájékozottság
- kommunikációs képesség
- IKT-s kompetencia képesség

Helyi továbbképzések felépítése:

- Nevelési értekezletek
- A nevelőtestület által választott továbbképzési téma céljának, feladatának elméleti feldolgozása
- Gyakorlattal egybekötött továbbképzések csoportonként
- A nevelési értekezlet feladatának gyakorlatban való megvalósulása, elemzése
- Szakirodalom feldolgozása
- Nevelőmunkát közvetlenül segítők továbbképzése

Az óvoda hálózati struktúrája

VEZETÉS

Munkakör megnevezése	Fő
Óvodapedagógus	10 fő
Pedagógiai munkát segítő dajka	5 fő
Egységes óvoda-bölcsődei csecsemő gyermeknevelő gondozónő	1 fő
Óvodatitkár	0 fő
Pedagógiai asszisztens	1 fő
Karbantartó	1 fő
Összesen	19 fő

Munkakör megnevezése	Fő	Időtartam
Tánc tanár	1 fő	Megbízással hetente 1 nap 9-12 óráig

Iskolai végzettségük:

Intézményvezető: Főiskola + Közoktatás vezető és pedagógus szakvizsga

Óvodapedagógus: Főiskola

Csecsemő- gyermeknevelő gondozó: Felsőfokú csecsemő- és gyermeknevelő gondozó

Dajka: Szakképzett dajkaképző

Óvodatitkár: Középfokú végzettség, informatikai ismeret

Pedagógiai asszisztens: Érettségi – pedagógiai asszisztens végzettség

Karbantartó: Szakmunkás

Továbbképzéseken való részvétel a nevelőtestület által:

Továbbképzés megnevezése 2010-től 30 órás	Fő
Matematikai és logikai játékok elemzése és készítése tevékenység és személyiségfejlődés (60 órás)	60
A kompetencia alapú programcsomag alkalmazása – óvodai programcsomag	10
Multikulturális tartalmak, interkulturális nevelés	2
Projektpedagógia, epochális oktatás	1
Integrációra érzékenyítő IPR LIGHT továbbképzési program	10
Óvodai IPR továbbképzési program – tantestületi felkészítés	10
Digitális tanszerek használata	2
Infokommunikációs technológiák kompetenciafejlesztés lehetőségei	2

Mese – szövegértés – mese szövegfeldolgozás fejlesztése	10
Óvoda – iskola átmenet támogatása	1
Kooperatív technikák alkalmazása	1
Pályázatírása, projektmenedzsment, változásmenedzsment a gyakorlatban	1
IPR alapú szakmai kompetencia fejlesztése	1
Vezetőképzés	3
Tanácsadás elmélete és gyakorlata (60 órás)	1
Hatékony tanuló megismerési technikák	1
Stressz és Konfliktuskezelés a pedagógus pályán	10
Tevékenység és személyiségfejlődés (60 órás)	1
Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	1
2éves kortól az óvodában (óvodapedagógus felkészítés 2. évet betöltött gyermekek óvodai fogadása)	3
„Egyenlő bánásmódról az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény” elkészített Helyi Esélyegyenlőségi Programja	1
Projektkísérő- segítő kompetenciák segítése a közoktatásban.	10
Pedagógus portfólió készítése felkészülés a sikeres reflektálásra és portfólió védelemre	10
Tanfelügyeleti szakértők felkészítése pedagógiai szakmai ellenőrzésre - blended továbbképzés	1
Szakértők felkészítése a pedagógusminősítésre – blended továbbképzés	1
Intézményi vezetők felkészítése az intézményi önértékeléshez, a tanfelügyeleti ellenőrzéshez és pedagógusminősítéshez kapcsolódó intézményvezetői feladatok ellátásához	1

<i>Területei</i>	<i>2013</i>	<i>2013-2017 közötti szükségletek</i>
Tárgyi feltételek	Folyamatos karbantartásra, állag megóvásra szorul. Pályázat által korszerű eszközök biztosítása	Költségvetésből, pályázatok segítségével szinten tartása
Játékkészlet	Jó Pályázat által képességfejlesztő játékok beszerzése. Nagyon jó.	Költségvetésből, pályázatok segítségével szinten tartás
Mozgásfejlesztő eszközök	Jó Pályázat által a különböző mozgásfejlesztő eszközök beszerzése. Nagyon jó.	Költségvetésből, pályázatok segítségével szinten tartás
Könyvtár (szakmai, gyermekek)	Jó. Pályázat által könyvek beszerzése.	Költségvetésből, pályázatok segítségével szinten tartás
Udvar állapota	Jó. Pályázat által korszerű	Pályázatok segítségével.

	mozgásfejlesztő játékok beszerzése. Nagyon jó.	Karbantartás.
Egészségvédelem	Jó	Költségvetésből, pályázatok által.
Felnőttek munkafeltételei	Nagyon jó.	Költségvetésből, pályázatok segítségével szinten tartás

Tárgyi feltételek:

Az új hatszorosított korszerű egységes óvodánk- bölcsődénk rendelkezik a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Óvodánk épületét, udvarát, kertjét, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelel testméreteinek, ezáltal biztosítjuk egészségük megőrzését, fejlődését, mozgás és játéki igényük kielégítését.

Megfelelő munkakörnyezet lett kialakítva az óvodai dolgozóknak, megfelelő lehetőséget teremtünk a szülők fogadására, fogadóóra a nevelői szobában.

A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezük el.

A nevelőmunka sikeres megvalósításához szükségesek az alábbi eszközök:

Tananyagok:

1. **Játékok, játékeszközök** (szerepjátékok, építő konstruáló játékok, szabályjátékok és barkácsolás eszköze) csoportonként megfelelő - pótlás az elhasználódás függvényében.
2. **Mozgásfejlesztő játékok:** 5 db szőnyeg, 3 db egyensúlyozó pad, ugrálókötél, traumbulin, 3 db labda, körkötél, húzókötel, Greswald pad, kosárlabda palánk, futball kapu, egyensúlyozó tornakészlet csoportonként megfelelő - pótlás az elhasználódás függvényében.
3. **Ének-zene, énekes játék eszközei:** ritmushangszer készlet, furulya, csörgődob, köcsögduda, bábok, CD magnó, DVD lejátszó, kazetták, CD-k csoportonként megfelelő - pótlás az elhasználódás függvényében.

4. **Anyanyelvi nevelés, kommunikációs képesség fejlesztése:** mesedramatizálás eszközei, fejbábok, 100 db könyv, csoportonként 2 paraván, logopédiai fejlesztő játékok, csoportonként megfelelő – pótlás az elhasználódás függvényében.
5. **Értelmi képességet fejlesztő eszközök:** társasjátékok, puzzle, Legók, Duplók, mesekockák, Minimat készlet, logikai készlet, fejlesztő játékok csoportonként megfelelő – pótlás az elhasználódás függvényében.
6. **Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök:** homokasztal, terepasztal, festékek, színes ceruzák, ollók, formák, nyomdák, hengerek, ecsetek, zsírkréták, kartonok, barkács készlet csoportonként megfelelő – pótlás az elhasználódás függvényében.
7. **Természeti – emberi tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök:** állathatározó, növényhatározó, földgömb, madáretető, terepasztal csoportonként megfelelő
8. **Munkajellegű tevékenységek eszközei:** partvis, gereblye, lapát, ásó, kapa, söprű, talicska, locsoló csoportonként megfelelő
9. **Udvari eszközök:** babaház, komplex mozgásfejlesztő eszközök, homokozó, kerti pad, homokozó, hinta.

A nevelőmunkát segítő eszközök:

- Digitális fényképezőgép
- CD magnó
- Projektor
- Laptop
- Pen drive
- Kivetítő vászon
- Televízió
- DVD

Az óvoda felszerelése

- tisztálkodási eszközök
- étkezési eszközök: asztalterítő, tányérkészlet, pohár, kancsó, levesestál – pótlás az elhasználódás függvényében

Az óvoda helyiségei

Az új hatcsoportos, művészeti teremmel, tornaszobával, logopédiai, orvosi szobával, elkülönítővel, öltözővel, sósobával, raktárakkal, udvarral az Európai Unió elvárásának megfelelő épület megépítése, átadása, birtokba vétele.

Az óvoda berendezései

Az új hatcsoportos 150 férőhelyes óvoda bútorzatának berendezési tárgyainak beszerzése (asztalok, székek, fektetők, öltözőszekrény, csoportszoba bútorzata).

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, nevelő- oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékei:

- ✓ Az intézményben az óvodai csoportok elhelyezésére, szakszerű nevelésére, oktatására van lehetőség.
- ✓ A **taneszközöket** szakszerűen tároljuk, mivel rendelkezünk megfelelő raktárhelyiségekkel.
- ✓ Nevelő – oktató munkánkat elégséges számú **technikai eszközök** segítik (CD lejátszó, magnó, televízió, fényképezőgép, stb.)
- ✓ Különböző **képességet fejlesztő játékkal** rendelkezünk. (Okoskocka, tér – látás – hallás – tapintás stb.)
- ✓ Zenei nevelésünket **zenei hangszerek**, népi gyermekjátékhoz – tánchoz népviseleti ruha, cigánytánc ruha.
- ✓ Mozgásfejlesztéshez **tornaszerek**: karika, labda, kötél, szivacsszőnyeg, tornapad, csúszda, mászó lehetőség, stb. biztosítja.
- ✓ Az egészséges életmód kialakításának lehetősége biztosított (homokozó, szélfogó, kosárlabda állvány, a futballhoz kapu, labda, stb.)
- ✓ Különösen jónak mondható a nevelést – oktatást közvetlenül segítő eszközökkel (fénymásoló, számítógép, nyomtató, internet hozzáférés) való ellátottság.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvodai élet a gyermekek óvodába lépésétől az iskolába menésig terjedő folyamat.

A gyermekcsoportok szervezésének elvei:

Előnyösnek tartjuk a homogén életkorú gyermekekből álló csoportok szervezését. /2-3, 3-4, 4-5, 5-6-7/. Lehetőséget adunk arra viszont, hogy heterogén csoportok is működjenek. /testvérek, barátok járhatnak egy csoportba/.

A gyermek napirendje:

Az óvoda napirendjében a teljes nyitvatartási időben biztosítjuk a szabad játék fontosságát, folyamatosságát, továbbá a teljes nyitva tartás idejében az óvodapedagógusok irányítási szerepét. Az óvodapedagógus tervezésénél vegye figyelembe a gyermekek szükségleteire, a helyi szokások igényére, a higiénikus gondozására fordítható idősükségletet. Az egész nap folyamán érvényesüljön a fokozatosság, rugalmasság, folyamatosság és rendszeresség. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása.

Javaslat a gyermek napirendjének elkészítéséhez /szeptember 1-től – május 31-ig/.

<i>Időtartam</i>	<i>Tevékenység</i>
7.00 – 12.00	<p>Szabad játék, párhuzamosan tervezett differenciált tevékenység csoportszobában vagy a szabadban.</p> <p>Mindennapos testedzés, mozgásra nevelés (tornateremben vagy szabadban).</p> <p>Tervszerű kötött vagy tervszerű kötetlen tevékenységek. (óvodapedagógusok döntése alapján meghatározott időpontban tisztálkodás, előkészület a tízóraihoz, tízórai).</p> <p>Játékban integrált egyéni, mikrocsoportos tevékenységek fejlesztése.</p> <p>Környezetünkben megélt élmények, tapasztalatok feldolgozása, rendszerezése.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ének zene, énekes játék, gyermektánc <li style="padding-left: 20px;">Néptánc – gyermektánc - cigánytánc fejlesztése ❖ Verselés, mesélés <li style="padding-left: 20px;">Dramatikus játék

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ❖ Részkéességek fejlesztése egyéni formában ❖ Külső világ tevékeny megismerése <p>Tisztálkodás, öltözködés Udvari játék, levegőzés Külső világ élményei, megfigyelése Valamennyi olyan tevékenység, amit igényel a gyermek.</p>
12.00 – 15.00	<p>Öltözködés, tisztálkodás, ebéd előtt előkészületek, ebéd. Előkészület a pihenéshez (testápolás, teremrendezés). Pihenés egyéni szükségletehez igazodó ébredés.</p>
15.00 – 17.00	<p>Folyamatos ébredés, testápolás, uzsonna. Szabad játék, párhuzamosan végezhető tevékenység a szülők érkezéséig.</p>

A GYERMEKEK HETI RENDJE

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudunk tenni az óvodai neveléssel a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainknak.

A **kiscsoportos** korosztálynál elsősorban a nyugodt, biztonságos légkör megteremtésére, megtartására és a biztos szabály és szokásrendszer kialakítására törekszünk.

Heti rendjünkben legyen hely, idő és sok lehetőség az elmélyült játéokra. Kötetlen tevékenység egész rendszere hassa át egész napjukat. Kötelező a mozgásra nevelés, mozgásos játék, a napi testedzés.

A **középsős korosztály** heti rendje igazodjon a gyermekek érési sajátosságaihoz. A gondos körültekintő szokásrendszer kialakítása megalapozza a tevékenységrendszerüket. Fokozatosan kilépnek csoportjuk zárt, nyugodt világából, önállóan mennek a tornaszobába, művészeti terembe. Szokás- és szabályrendszerükbe új elemek épülnek. A heti rendben kötelező tevékenység a mozgásra nevelés, a napi testedzés.

A **nagycsoport** korosztályában a hét minden napján szervezünk foglalkozást. Kötelező a mozgásra nevelés, a napi testedzés. Az óvodapedagógus a tanulási formákat kötött vagy kötetlen formában szervezheti.

Dokumentumok rendje:

A programban meghatározott fejlődés és fejlesztés jellemzőit teljes mértékben 100%-an teljesíteni teljes mértékben nem lehet. Minden esetben az óvodapedagógus határozza meg a gyermekek képességének, szociokulturális körülményeinek ismeretében hány százalékos teljesítményt fogad el a sikeres fejlesztő munkának. A gyermek fejlődésének nyomon követése az egyéni fejlesztő – fejlődési lapokon rögzítettek szerint történik.

A programhoz a következő szakmai dokumentumok segítik az önellenőrzést, elemzést, értékelést.

1. Az óvodavezető pedagógiai munkaterve:
Tervezési idő: 1 év
2. Csoportnapló, a gyermekcsoportok nevelési- fejlesztési terve:
Tervezési időkeret: 3 hónap
3. Egyéni fejlődési napló vezetése (fejlettségmérő lap, három havonta a szülővel ismertetjük)
4. Difer mérés
5. Egyéni fejlesztőlap (fejlődésük nyomon követése)
6. Szakkönyvek, tématervi javaslatok (évszakonkénti kigyűjtés, őselem tématervei alapján (Tűz – Vízz – Föld – Levegő)).
7. Csoportonként tematikus tervek
8. Önértékelés program és terv

Javasolt tevékenység szervezeti formája

Növekvő időtartamú csoportos foglalkozások – kötetlen tevékenységek hetenként

Szeptember 1-től május 31-ig						
Életkor és fejlettség szerint	Időtartam	Komplex tevékenység	Kötött tevékenység	Kötött vagy kötetlen tevékenység	Tevékenységek szervezése a nevelési folyamatban	Tevékenységek formái
Kiscsoport	5-12'	<i>Külső világ tevékeny megismerése</i> Környezeti nevelés 1. <i>Verselés - mesélés</i> Mese-vers-dramatikus játék <i>Ének-zene, énekes játék, gyermektánc</i> <i>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</i>	Napi testedzés 15' Mozgásra nevelés 1 Mozgás-mozgásos játékok	Egyéni fejlesztés Hitoktatás	szeptember 1-től május 31-ig	egyéni mikrocsoportos a témakör és a témahét fejlesztésének megfelelően frontális mozgás és más tevékenység az óvodapedagógus megítélése alapján is
Középső csoport	15-20'	<i>Külső világ tevékeny megismerése</i> Környezeti nevelés 1. <i>Verselés-mesélés</i> Mese-vers-dramatikus játék <i>Ének-zene, énekes játék, gyermektánc</i> <i>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</i>	Napi testedzés 20' Mozgásra nevelés 1 Mozgás-mozgásos játékok	Egyéni fejlesztés Hitoktatás	szeptember 1-től május 31-ig	

Nagycsoport	30-35'		Napi testedzés 30-35' Mozgásra nevelés 1 Mozgás-mozgásos játékok	<i>Külső világ tevékeny megismerése</i> Környezeti nevelés 2. <i>Ének-zene, énekes játék, gyermektánc</i> <i>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</i> <i>Verselés-mesélés</i> Mese-vers-dramatikus játék Egyéni fejlesztés Hitoktatás	szepember 1-től május 31-ig	
-------------	--------	--	--	---	-----------------------------	--

Június 1-től augusztus 31-ig			
Kötött tevékenység Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezése		Kötött vagy kötetlen tevékenység Szabadon választható tevékenység	
Tevékenység megnevezése	Tevékenység ideje	Tevékenység megnevezése	Tevékenység ideje
Mozgás – mozgásos játék	A hét minden napján	Szabad játék Anyanyelvi nevelés Verselés - mesélés Dramatikus játék Ének zene – énekes játék, gyermektánc Népi gyermekjáték Környezeti nevelés Külső világ tevékeny megismerése Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás Munka Munkajellegű tevékenység	Az egész nap folyamán A gyermekek spontán érdeklődése alapján Gyermek vagy pedagógus kezdeményezése

A nyári időszakban az óvodás gyermekek érdeklődéséhez a napi időkeretben igazítjuk a tevékenységek szervezését.

Az óvodapedagógus feladata a feltételek a szabad választási lehetőségek motiválásában, ismereteik gazdagítása, gyakoroltatása.

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Kapcsolatrendszer:

Partneri elégedettség, igényfelmérés

Közvetlen és közvetett partnereink:

PARTNER	KAPCSOLATTARTÓ SZEMÉLYEK	KAPCSOLATTARTÁS MÓDJA
Gyermek	Óvodapedagógus Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Tagintézmény szakemberei	Beszélgetés játék közben. Mit szeret és mit nem szeret a gyermek az óvodában, és mit szeretne még csinálni. Nyitott mese. Fejlettségi szint mérése. Fejlesztő pedagógiai szolgáltatás
Család	Óvodavezető Vezető-helyettes Óvodapedagógus	Szülőértekezlet. Nyílt nap. Családlátogatás. Óvodai ünnepélyek. Projektnapok Kérdőív Elégedettség mérés Panaszkezelés
Az óvoda dolgozói	Óvodavezető, vezető-helyettes, munkacsoport vezetője, óvodapedagógusok, nevelő-oktató munkát segítő dolgozók.	Beszélgetés Erősségek, fejlesztendő területek meghatározása, megtervezése Kérdőív kitöltése. Interjúk Munkatársi értekezlet. Munkaközösségi csoportok megbeszélései Információátadás Belső továbbképzések

		műhelymunkák, szakmai délutánok
Iskola	Óvodavezető, vezető-helyettes óvodapedagógusok, igazgató, alsós nevelők.	Beszélgetés, konzultációk Projekt napok, Továbbképzések
Fenntartó, Nemzetiségi Önkormányzat	Polgármester, képviselő- testület, óvodavezető, vezető-helyettes, Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, tagja, óvodapedagógusok, nevelő munkát segítő alkalmazottak	Beszámoló. Megbeszélés. Interjú vagy kérdőív Igényfelmérés Projekt nap
Czine Mihály Könyvtár	Könyvtári vezető, óvodapedagógus	Megbeszélés Projekt napok Könyvtárlátogatás Mese- versmondó verseny
Orvos, védőnő, fogorvos	Óvodavezető, orvos, védőnők	Megbeszélés Orvosi vizsgálat Projekt napok Tisztasági, egészségügyi szűrővizsgálatok
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Tagintézmény szakemberei	Logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus óvodavezető, szakértő szülők	Megbeszélés. Tájékoztatás Pedagógiai jellemzés
Szociális Szolgáltató Központ Módszertani Bölcsőde	Vezető Óvodavezető	Megbeszélés Pedagógiai jellemzés Szakmai napok, fórumok
Civil szervezetek: Czine Mihály Nyugdíjas Klub Egyesület	Vezetők Óvodavezető Vezető-helyettes Nevelőtestület	Megbeszélés Projekt napok
Egyházi vezetők	Egyházi vezetők Óvodavezető Vezető-helyettes Nevelőtestület	Megbeszélés Projekt napok Kérdőív

Feladatunk, hogy szabályozzuk a közvetett és közvetlen partnerekkel való kommunikációt az elégedettség, elégedetlenség az elvárás szintjeit.

Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség, konstruktivitás jellemezze.

Legyen aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.

Az információ teljes körű nyilvános és mindenki számára hozzáférhető.

Pedagógiai munkájában használja az infokommunikációs eszközöket a szakmai kapcsolatainak bővítésére. Együttműködését tervezze meg az e programban szereplő partnerekkel, rögzítse azt a csoportnaplóban. Változatos formákat, lehetőségeket teremtsen a közös párbeszédre.

Az óvoda kapcsolata a családdal:

Az óvodai nevelés elsősorban a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a **családdal való szoros együttműködés**.

Az óvodapedagógus képes elsősorban arra, hogy a család és az óvoda közötti hidat kiépítse, kapcsolatkeresésben kezdeményező, kellő tapintattal és körültekintéssel segítheti, hogy a családokban a szülők feladataikat minél eredményesebben teljesíthessék. A szülők felelősségérzete megnő azáltal, hogy közvetlenül is megélik az óvodai életben az óvodapedagógusok felkészültségét és a gyermekük fejlesztésére tett erőfeszítéseket. Az óvodában gyermekével együttjátszó szülő megtanulhatja, hogyan lehet otthon is érdekes tevékenységeket szervezni.

Az együttműködés formái változatosak a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig. Ennek érdekében legyen nyitott az óvoda. Előre megbeszélte időpontban, néhány órán át, vagy egyes napszakokban egy-egy szülő megfigyelhesse a csoport, ezen belül a gyermeke életét. A **napenkénti párbeszédre legyen lehetőség**. A komolyabb megbeszélést igénylő problémákra adjon alkalmat a havonkénti fogadóóra.

Az összevont szülőértekezletek adjanak lehetőséget arra, hogy a szülők megismerkedjenek az óvoda rendjével elvárásaival, és a szülők elmondhassák gondolataikat, javaslatokat tehesse. A szülőknek jogaik vannak, azokat a gyermekek érdekében, érvényesíthetik. A csoport **szülőértekezleteken** ismerkedjenek az óvodában folyó nevelő – oktató munkával, legyenek tájékoztatva a közös feladatok megvalósításának módjáról. A szülőértekezletek ne legyenek hivatalos, egyoldalú, tájékoztató jellegűek, hanem oldott

hangulatú beszélgetések. Az óvodapedagógus erősíti a szülő kötelességérzetét azzal, hogy hangsúlyozza a család pótolhatatlanságát.

Az óvodapedagógus **látogassa meg a családot** több alkalommal, szükség szerint tájékozódjék, ismerkedjék a családdal. A szülő alkalmanként besegíthet a szervezési és gondozási feladatokba. Szervezzen közös programokat, projekt napokat, ünnepeket a szülőkkel együttműködve. Az óvodapedagógus **vonja be a gyűjtőmunkába**, kapjanak a **szülők megbízatásokat**. Tegye lehetővé az óvodapedagógus, hogy a szülő gyermekéről és az óvodában történő eseményekről minden információt megkapjon. Vegye figyelembe a családok **egyéni igényeit, szokásait**. Az **anyás-apás beszoktatás** biztosítása.

Célszerű, ha a szülővel előre megbeszéli az óvodapedagógus azokat a napokat, tevékenységeket, ahol a szülők közreműködésére számít:

- közös kirándulások.
- mese délután
- táncos délutánok
- barkácsolás /babaruhák varrása, készítése/
- közös ünneplések
- hagyományok felkutatása
- rajzkiállítás
- húsvéti projekthét
- ismeretterjesztő videó felvételek megtekintése, projekthetek bemutatása, IKT eszközök által
- udvarparkosítás
- jótékonysági bál
- anyák, nagymamák napja
- múzeumlátogatás
- színházi előadás megtekintése
- nagyszülők klubja
- családi sportnap
- egészségvédelmi projekt hét
- szülők találkozájának megszervezése

A kapcsolattartás egyik fontos formája az **Szülői Szervezet jó működése**. Lényeges, hogy a választmány tagjai és az **Szülői Szervezet elnöke** jó szervezőkészséggel rendelkezzenek,

legyenek kezdeményezők, megértők, aktívak, és tudjanak közvetlen kapcsolatot teremteni és partnerként együttműködni minden szülővel és az óvoda dolgozóival.

A kapcsolattartás formái:

- napi beszélgetés
- információ a gyermekek állapotáról
- családlátogatások
- szülői értekezlet
- nyílt nap meghirdetése
- fogadóóra megszervezése
- szülők találkozásának megszervezése. Szülői klub
- óvodába hívogató megszervezése (az új beiratkozott gyermekek és szülők fogadása)
- teadélután
- közös tánctanulás, dramatikus játék tanulása
- projektnapok
- elégedettségi kérdőív

Együttműködési formáink

Beiratkozás:

A beiratkozás alkalmával „Óvodába hívogató” tájékoztató füzetünkkel ajándékozunk meg leendő óvodásainkat, és meghívjuk őket szüleikkel az óvodai projektnapunkra, ahol kötetlenül ismerkedhetnek intézményünkkel

Az óvodai beiratkozás időpontja a törvényi előírásoknak megfelelően zajlik. Az óvoda faliújságjára kifüggesztve és internetes oldalain is tájékoztatjuk a szülőket az óvodai felvétel – beiratkozás pontos idejéről.

Befogadás:

A beszoktatás zökkenőmentességére figyelmet fordítunk. A nevelési év megkezdésekor tájékoztató szülői értekezletet tartunk az új szülők részére. Ez alkalommal, minden óvodával kapcsolatos kérdést érintünk. Lehetőséget biztosítunk, a gyermekek által használt helyiségek megtekintésére. Megismerkedhetnek a gyermekeket nevelő felnőttekkel. A szülőkkel megbeszéljük az óvodába lépés ütemezését, valamint a választható jeleket. Az

„anyás-apás beszoktatást” lehetővé tesszük. A reggeli érkezés és a délutáni távozás idején is van lehetőség rövid találkozásra, információk közvetítésére.

Kérjük a szülőt, hogy a szülői értekezleten megbeszélte időpont előtt néhány nappal jelezze az óvodában konkrét szoktatási szándékát. Két hét, a gyermekével eltöltött időszakot javasolunk a szülőnek, fokozatosan csökkentve a szülői ott tartózkodást. Javasoljuk, hogy már a beszoktatás alatt az évszaknak megfelelő, megkülönböztető jellel ellátott váltóruhát, ruhásákban helyezzenek el a gyermek öltözőszekrényében. Egy időben 2-3 gyermek beszoktatását tervezzük. A szülők figyelmét felhívjuk arra, hogy a beszoktatás ideje alatt aktív részesei legyenek gyermekeikkel a szabadjáték kínálta lehetőségeknek. Könnyítsék meg e módon a gyermek ismerkedését új környezetével. A beszoktatás ideje alatt az óvoda alapidokumentumait az erre kijelölt helyiségben a szülők megtekinthetik. A beszoktatás ideje alatt folyamatos az információ csere. Minden esetben kérjük a gyermekorvos igazolását, hogy a gyermek egészséges, közösségbe mehet. Az új kisgyerekek kedvenc játékaikat, vagy a szívükhöz nőtt kedves holmit magukkal hozhatják.

Családlátogatás:

A családlátogatások fontosságát szem előtt tartjuk. Célunk a tájékozódó – érdeklődő, segítő formáinak megvalósítása. Lehetőség szerint az óvodába lépés előtt, de a három év alatt minden gyermeket egy alkalommal családja körében meglátogatunk. Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermek otthoni körülmények között ismerkedjen leendő óvodapedagógusaival. Számunkra is komoly szerepe van a családlátogatásnak, hiszen ekkor természetes körülmények között figyelhetjük meg a gyerek otthoni megnyilvánulásait, ami hozzásegíthet bennünket a később alkalmazható megfelelő bánásmód, eljárás kiválasztásához. Képet kapunk egyrészt a szülők nevelési kultúrájáról, másrészt arról, hogy a közvetlen környezete milyenek látja a gyereket, és milyen szerepet juttat neki. A megszerzett információk segítségével könnyebben alkotunk képet a kisgyermekéről. A látogatást követően a csoportnaplóban rövid észrevételt teszünk a tapasztaltakról.

Szülői értekezlet

A neveléssel a gyermekek fejlődésével kapcsolatban évente 2-3 alkalommal szülői értekezletet tartunk. Itt tájékoztatjuk a szülőket egy-egy időszak nevelő munkájának tartalmáról. Beszámolnak a gyermekek elért eredményeiről, lehetőséget adunk bármilyen téma, probléma megbeszélésére is. Az értekezletet az asztalok székek elhelyezésével

természetes, közvetlenebb beszélgető körré alakítjuk. Így, oldottabb formában a nevelőpartneri viszony is jobban érzékelhető

A szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Feladatunknak tekintjük a szülők véleményének meghallgatását, igényeiknek, javaslataiknak figyelembe vételét. A nevelési év kezdetén csoportonkénti értekezletet tartunk. Tájékoztatót adunk a nevelési év feladatairól, egyéb szolgáltatásainkról (művészeti oktatás - népi táncoktatás, hitoktatás, kirándulások, logopédiai fejlesztés, stb.). Felelevenítjük a HÁZIREND, SZMSZ rövidített változatát, HPP fontosabb tartalmi részeit. Megválasztásra kerülnek a szülők közösségének tagjai. A januári szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket az eltelt időszak nevelési eredményeiről (kompetencia alapú óvodai nevelés bevezetése).

A gyermekek napi tevékenységének, projektekre való készülődését, bemutatását az IKT eszközök használata által.

Az értekezletek során lehetőséget biztosítunk az egyéb problémák, felmerülő kérdések megbeszélésére.

Fogadóórák

A szülők részére biztosítjuk, hogy egyéni, személyenkénti beszélgetés keretében tárják fel problémáikat. Havonta egy alkalommal, nyugodt környezetben megajánlott lehetőség idejéig az átfedési időszakban jelöltük meg, így mindkét óvodapedagógus az intézményben tartózkodik. Természetesen előre egyeztetve szükség esetén más időpontban is fogadjuk az egyéni problémájukkal hozzánk bizalommal forduló szülőket.

Nyíltnapok:

Lehetőséget adunk óvodás gyermekeink szüleinek, valamint az óvodaválasztás előtt álló családoknak hogy bepillantást nyerjenek a színes óvodai életbe.

A beiratkozás időszakában várjuk az óvodaválasztás előtt álló szülőket, hogy bepillantassanak óvodánk életébe. Megismerjék erősségeinket, az óvoda épületét, az udvar kínálta mozgásos játék lehetőségeket. Az óvodás gyermekek szülei szintén a nyílt napokon lehetnek részesei az óvodai mindennapoknak. A szülő reális képet kaphat a korosztály fejlettségi szintjéről, viszonyítási lehetősége van saját gyermekét illetően.

Teadélután:

Programjaink célja a kellemes időtöltésen túl az óvoda és a szülők kapcsolatának erősítése. Az óvodai rendezvényekre (mikulás, farsang, húsvét) ajándékok, dekorációk elkészítése, ötletek receptek cseréje.

Az óvoda aulájának közös dekorációja. Oldottabb légkörben az egyéni kérdések, problémák megbeszélése, vélemények, tapasztalatok átadása.

Szülői Klub

Előadásokat szervezünk. Az előadások témáit a partneri igények és a Helyi Pedagógia Program főbb célkitűzéseivel összhangban választjuk meg. Pl:

Egészséges életmód : védőnői tájékoztatás a helyes táplálkozásról, ételmezeztető előadása az egészséges táplálkozásról a közétkeztetésben. Természetesen az elméleti ismeretszerzés mellett kipróbálhatják kézügyességüket is.

Hagyományőrzésről előadás: óvodapedagógus és külső szakember bevonásával.

_ Gyermekbalesetek megelőzése szakember bevonásával.

Közös kiránduláson, kulturális programokon szülői jelenlét

Az óvoda és a család kapcsolatának erősítéséhez a kötetlenebb óvodai eseményeket, programokat jó lehetőségnek tartjuk, és kérjük a szülők aktív részvételét.

Szűkebb és tágabb környezetünkben szervezett kirándulásokhoz szívesen hívunk szülői kísérőket is, közvetlenebb a partneri kapcsolat. A mikulás-, és húsvétvárás a szülők részvételével a bensőségebb készülődést segíti az ünnepekre. Az óvodai gyermekfarsang, a gyermeknap, anyák napja, olyan óvodai ünnepek, ahol a szülő-óvoda kapcsolata interaktív.

A nevelési év elején tájékoztatást adunk az óvodai közös programokról, eseményekről. Felhívjuk a figyelmüket, hogy számítunk aktív részvételükre. A tényleges megvalósulás előtt írásos meghívóban emlékeztetjük őket a közelebbi eseményekre.

Szülői választmány

A szülői választmány, mint szervezet összekötő kapocs az óvoda és a szülők között. Közvetítik a partneri kéréseket, véleményeket az intézmény felé, valamint a visszacsatolásban is pozitív hozzáállással segítik a kapcsolatok alakulását.

A nevelési év első szülői értekezletén a szülők maguk közül kiválasztják, illetve újra választják az SZMK közösségében feladatot vállalni kívánó tagjait.

Óvoda-iskola átmenet

Fontosnak tartjuk az **iskolába történő zavartalan óvoda- iskola átmenetet**, így az óvoda és az iskola nevelő munkájának összehangolását, az együttműködést. Az óvodapedagógusok alakítsanak ki nevelő partneri viszonyt az iskolai pedagógusokkal. A gyermekek pozitív élmény útján ismerkedjenek az iskolai életmóddal.

A hatékony együttműködés érdekében, az óvodapedagógusok ismerjék meg az iskola nevelési módját, a tanítók az óvodai nevelés módszereit, eljárásait. Az iskolai nevelők ismertessék meg az óvodapedagógusokkal szülőkkel az iskolaotthonos oktatás célszerűségét, hatékonyságát. Kölcsönös látogatásokkal a gyermekek megismerkednek leendő tanítójukkal, az iskolával közösen veszünk részt rendezvényeken.

Az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a gyermekek iskolai beilleszkedését, a kapcsolattartás konkrét feladatait a munkatervbe építse be.

A fejlettség szerinti beiskolázásra az óvodapedagógus tapasztalatai véleménye alapján kerül sor. Szükség esetén a szakszolgálat szakemberei, pszichológusai kiegészítő vizsgálatot végezzen. Közös végezzék a Difer mérést az óvodáskor az általános iskola nevelőivel. Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel a gyermekek utánkövetését. Szervezzenek közös programokat, projekt napokat. Tegyen meg mindent, hogy a gyermekek érdeklődéssel és örömmel induljanak iskolába.

Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel:

/orvos, védőnő, gyermekorvos, fogászat/

Az orvos kísérje figyelemmel az óvodás gyermek egészségét. Negyedévenként látogasson el az óvodába, beszélgessen a gyermekekkel, alakítsa ki a jó kapcsolatot. Év elején végezze el az óvodások vizsgálatát, működjék közre az iskolaérettség megállapításában.

Fertőzés esetén értesítse az óvoda vezetőjét, adjon tanácsot a megelőzésben az elhárításban. A vezető óvónő értesítse az orvost az észrevett egészségügyi problémákról.

A fogorvos negyedévenként nézze meg a gyermekek fogát, adjon tanácsot a megfelelő fogápoláshoz. A védőnő havonta egy alkalommal, de szükség szerint látogasson el az óvodába. Segítsen a felmerülő problémák megoldásában. Évenként egy alkalommal végezze el a gyermekek hallás, látás, magasság, súly vizsgálatát. Folyamatosan vezesse a törzslapot.

Vegyen részt az étlap összeállításában, működjek közre abba, hogy minőségileg és mennyiségileg is kapják meg a gyermekek a számukra megfelelő ételt. Vetítsenek a szülők részére ismeretterjesztő filmet az egészséges életmóddal kapcsolatosan.

Az óvoda kapcsolata a közművelődési intézménnyel

A gyermekek látogassanak el a könyvtárba. Ismerkedjenek a könyvekkel. Az óvónő tartson irodalmi kezdeményezést. Beszélgessenek a könyvek hasznáról, a megbecsülés fontosságáról. A gyermekek nézegessék a könyveket és próbáljanak meg mesélni a képekről, a szülőkkel közösen is vegyenek részt könyvtárlátogatáson. Vegyenek részt múzeum látogatáson, valamint a könyvtári napok rendezvényein. Az óvodapedagógus fejlessze a gyermekek kulturális magatartását.

Az óvoda kapcsolata a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Tagintézménnyel

A fejlettség szerinti iskolakezdés fokozott felelősséget jelent az óvodapedagógus számára is iskolára alkalmasság megállapításában. Az óvodapedagógus folyamatos megfigyelés tapasztalatai és az orvosi szakvélemény alapján döntse el, hogy a gyermek megkezdje az iskolai tanulást. Ha úgy ítéli meg, hogy eldöntéséhez vizsgálatra van szükség forduljon a Pedagógiai Szakszolgálat pszichológusaihoz.

A beszédhibák javítása. A súlyosan beszédhibás, vagy érzelmileg sérült gyermek esetében kérje a logopédus segítségét, erről készítsen feljegyzést, valamint a nehezen nevelhető, magatartási zavarokkal küzdő gyermekek esetében a pszichológus segítségét. Az év folyamán tartsa a kapcsolatot a Pedagógiai Szakszolgálattal és bizalommal forduljon hozzá, természetesen a szülők bevonásával. Az arra rászoruló gyermekek esetében kérjék a Rehabilitációs Bizottság segítségét. A sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez vegye igénybe a szakember segítségét az adott területen.

A Rehabilitációs Bizottság szakemberei, ha lehetséges a megszokott környezetben, az óvodában végezzék el a vizsgálatot. Legyenek az óvodapedagógusok segítségére a szülők meggyőzésében.

Kapcsolat az Önkormányzattal

A polgármester, jegyző, a képviselő-testület és a hivatal dolgozói között az óvodavezető közreműködésével meg kell tartani a jó kapcsolatot. Az intézmény vezetője szükség szerint tájékoztassa a polgármestert az óvodával kapcsolatos dolgokról és kérje a problémák felmerülésének megoldásához a segítséget. Tájékoztassa a fenntartót az aktuálisan felmerülő szülői elvárásokról, igényekről és problémákról.

Kérje a segítséget a fenntartással kapcsolatos dolgok megoldásához. Ha szükséges kérje a testület döntését. A testület tagjai tájékozódjanak az óvodával kapcsolatos dolgokról. Kísérjék figyelemmel a problémákat, próbálják azt ők is segíteni, megoldani. A polgármester és a testület tagjai vegyenek részt a nagyobb ünnepi eseményeken, rendezvényeken az óvodában. Tájékoztassa a fenntartót az óvoda szakmai munkájáról.

Kapcsolat az önkormányzat gyámhatóság ügyintézőjével

Szoros kapcsolatot kell kialakítani az önkormányzat gyámhatósági ügyintézőjével a családok szociális helyzetével és a gyermekek igazolatlan mulasztásával kapcsolatos ügyintézés során.

Az óvoda kapcsolata az egyházi vezetőkkel.

A vallási vezetők negyedévenként látogassanak el az óvodába. Ismerkedjenek a gyermekekkel. Vegyenek részt a nagyobb ünnepi eseményeken. Legyen lehetőség hetenként egy alkalommal a hit oktatására. Az óvoda biztosítsa az eszközöket a hitoktatáshoz. Lássák szívesen a hitoktatókat. Az óvodapedagógusok nyújtsanak segítséget a szülők meggyőzésében ahhoz, hogy minden gyermek vegyen részt az oktatásban. Beszélgessenek arról, hogy mennyire fontos a gyermek számára a vallás ismerete.

A gyermekek adják elő a templomban a nagyobb ünnepre /Karácsony/ tanult szerepjátékot.
/Betlehemes/

Az óvoda kapcsolata a nemzetiségi önkormányzat képviselőjével

A kijelölt nemzetiségi képviselő tájékozdjék az óvodában folyó munkákról. Legyen segítségére az óvodapedagógusnak a szülők meggyőzésében arról, mennyire fontos a gyermek számára az óvodába járás. Legyen az óvoda segítségére a problémák megoldásában. Havonta egy alkalommal konzultáljon az intézményvezetővel. Tájékoztassa a hallottakról, tegyen javaslatot a hatékonyabb együttműködésre.

Az óvoda kapcsolata a Szociális Szolgáltató Központ szakemberével

Szoros kapcsolatot kell kialakítani a Szociális Szolgáltató Központ szakemberével a kötelező óvodai nevelésből távolmaradás kockázatának kitett gyermekek miatt a távolmaradás megelőzése érdekében. Vegyen részt szülői értekezleteken, szakmai napokon. A köznevelési törvény, a gyermekvédelmi törvény előírásai szerint a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének a családban történő nevelésének elősegítése. A veszélyeztetettség megelőzése.

Az óvodapedagógus végezzen családlátogatást. Tartson kapcsolatot az érintett családokkal. Jelezze, ha a gyermek fejlődésében problémát észlel. Készítsen feljegyzést a gyermekek fejlődéséről, környezettanulmányt a családlátogatás tapasztalatáról, készítsen esetleírást.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA

Játék

A játék által követhetővé válik a fejlődés szenzomotoros, művelet előtti, műveleti szakaszainak minden lépése. A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék alapvető létforma, legfőbb élményforrás, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenység. A játék elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarati, szociális, társas fejlődéstől.

A tartalmas játék előfeltétele:

- a derűs, nyugodt légkör
- az élmény, tapasztalatszerzés
- a hely
- az eszköz
- az óvodapedagógus példamutató személyisége

- A gyermek első valódi játszótársa a családban alakítható

- Az első, óvodában eltöltött napok meghatározóak a továbbiakban. Az óvodapedagógus türelmes, szeretetteljes közeledésével szoktassa be az újonnan érkező gyerekeket. Az egyéni igények szem előtt tartásával biztosítsa az anyás és apás beszoktatás jelenlétét a csoportban, amíg szükséges.
A felnőtt példája mindig a gyerekek előtt áll. Egymás tisztelete, megértése elengedhetetlen feltétele a nyugodt légkörnek.

- Az elmélyült játék kialakulásához a megfelelő **hely biztosítása** fontos feltétel. A gyermekek különböző játékigénnyel jönnek óvodába, s mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget az önmegvalósításhoz. A **gyermeki fantázia** kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.
A napirend kialakításánál minél több időt fordítsunk a kötetlen **szabad játékra**.

- A játék alkalmával a vezető egyéniségek kommunikációs stílusának megfigyelésének lehetősége, a gátlásos gyermekek oldása (pl: ölbeli játékokkal).

- A játékban lehetőségünk van a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre fordított kellő figyelem, a beilleszkedés támogatása a játékban, minél több spontán párbeszéd helyzet kihasználása, tervszerű anyanyelvi fejlesztés.

- A játék témája, tartalma a gyermekek élményeitől függ. Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy séták, kirándulások alkalmával élményekhez jussanak a gyerekek. Türelmesen várja ki, hogy a látottak mikor jelennek meg a játékban. Egyéni élmények is lehetnek a játék motiválói. A konfliktusok elkerülése miatt – különösen 3-4 éves korban egyféle játékeszközből több is legyen.

- Az együttjátzás során barátságok, pajtási kapcsolatok kötődnek. Egymás megértése, magunk megértése a beszélgetés alapja. A szabad játékban biztosítja az óvodapedagógus a gyermekek számára az önállóságot, szabadságot a
 - játéktevékenység kiválasztásában,

- játékeszközök megválasztásában,
- társak megválasztásában,
- gyermeki játékelgondolás megvalósításában,
- játszóhely megválasztásában.

- A szabad játék folyamatosságának érdekében az óvodapedagógus hagyjon elegendő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, és adjon lehetőséget a játék későbbi folytatására.

A **szabadjáték** kötetlensége adja a lehetőséget a szóbeli megnyilvánulásra is. Lehetőség nyílik az óvodapedagógus számára a beszédhibák vagy helytelenül alkalmazott kifejezések korrigálására, a nemzetiségi gyermekek cigány nyelvkultúrájának fejlesztésére, a **multikulturális és interkulturális nevelésen alapuló integrációs nevelés fejlesztése.**

➤ **Az együttélés és együttműködés képességek fejlesztése**

- nyílt kommunikáció
- tolerancia
- konfliktus kezelés
- mások iránti tisztelet, megbecsülés
- konszenzusra való törekvés
- szituáció érzékeny viselkedés
- szükség és igény szerint együttjátás lehetőség

A gyermek tevékenységei

Az egészségesen fejlődő gyermek játéka elmélyült, ötletgazdag, nyugodt, önálló és örömteli tevékenység.

Játékformák:

- Gyakorló játékok
- Konstruktív játékok

- Szimbolikus játékok (színlelő, szerep, fantáziajáték, bábozás, dramatizálás, alkotójáték, barkácsolás).
- Szerepjáték
- Szabályjáték

Kiscsoportban a gyakorló játék a legjellemzőbb, de nagy hangsúlyt kapnak a szimbolikus játékok, melyek fokozatos bővítésével érhetjük el a nagycsoportosok által kedvelt szerep és szabályjáték kialakulását.

Gyakorlójáték

A kiscsoportos korú gyermekek játéka véletlenszerű mozdulatok, hangok kiadásából adódó sikerélmény. A tágabb világgal való ismerkedés közben számtalan tapasztalatot szereznek. Mivel a gyakorlójáték a saját tapasztaláson alapul, biztosítson az óvodapedagógus megfelelő helyet, mozgásteret a gyermekek számára.

Elérendő szintek:

középsős korban kisebb-nagyobb játszó csoportok alakulnak ki. A szerepek és eszközök elosztásában csak időnként igénylik az óvodapedagógus segítségét. Tudnak egymásra figyelni, egymáshoz alkalmazkodni.

Nagycsoportos korban elfogadják egymás elgondolásait, azt megbeszélik. Eldöntik, hogy kinek az elképzelése jobb, s miért. A játszó csoportok tagjai között barátság, szoros kapcsolat alakul ki.

Szerepjáték:

Az élmények újrajátszásából természetesen alakul ki a szerepjátszás igénye. A valóságot élik újra sajátos módon. Azonosulnak a hozzájuk közel álló személyekkel, gesztusaikkal, kifejezéseikkel. Adjon szabad választási lehetőséget a gyerekeknek az eszközök, megfelelő hely, a szerepek kiválasztásában.

Elérendő szintek:

kiscsoportos korban a gyermekek elsajátítják és már betartják a játékszerekkel és az együtt játszással kapcsolatos elemi szabályokat. Szerepjátékukat jellemzi a gyakori szerepcseré és az eszközökhöz való ragaszkodás.

középsős korban a szerephez való kötődés jellemzi, képesek a cselekvések összehangolására. Képesek az egyszerűbb, közös játékok megszervezésére, a szükséges játékszerek kiválasztására.

nagycsoportos korban alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Vállalják a kedvezőtlenebb szerepeket is. Tudnak vezetni, játéktársaikhoz alkalmazkodni. Önállóak a szerepek kiválasztásában, a játékszerek, eszközök megválasztásában, szabályok betartásában.

Szabályjáték:

Pontos meghatározott szabályok szerint zajlik. A játék megkezdése előtt az óvodapedagógus ismertesse a betartandó szabályokat.

Elérendő szintek:

középsős korban fokozatosan vezesse be a gyereket a játékba.

nagycsoportos korban bonyolult szabályok betartására is alkalmassá válnak a gyermekek. Megjelenik játékukban az egészséges versengés.

Konstruáló játék:

Az óvodába kerülő gyermek a rakosgatás szintjén próbálkozik az alkotással. Tevékenységek közben tapasztalatot szerez. A konstruáló játékok sokfélesége sokirányú megfigyelésre adjon lehetőséget.

Elérendő szintek:

kiscsoportos korban még a rakosgatás nyújt örömet. Két-három gyermek képes együtt tevékenykedni.

nagycsoportos korban kisebb csoportokban tevékenykednek. Ötleteikkel gazdagíthatják egymás játékát, alkotásait.

Dramatizálás, bábozás, alkotójáték:

Az irodalmi élmények, a mindennapok során átélt pozitív vagy negatív hatások rekonstruálásának a szerepjátékon kívül nagyszerű lehetősége a dramatizálás és bábozás.

Az óvodapedagógus gyűjtsön különböző eszközöket, jelmezeket, amelyek segítik a gyermekek azonosulási vágyát.

Az igényesen elkészített bábokkal előadott vers, mese feledhetetlen élményt jelent a gyermekek számára, utánzásra késztet. A nagyobbakkal bábokat is készíthet, s azok mindig kéznél legyenek.

Elérendő szintek:

kiscsoportos korban elsősorban a bábu mozgatása jelent élményt. Az óvodapedagógus gyakran bábozzon. Rövid versek, mondókák előadásával a gyermekek is próbálkozhatnak.

nagycsoportos korban már meséket, történeteket is előadnak. A mesék fordulatszavait használhatják.

Az óvodapedagógusok biztosítják a következő feltételeket:

- ✓ A játékot befolyásolják azok a körülmények, ahol a gyermekek élnek. A **derűs nyugodt csoportlégtér** a tartalmas játék előfeltétele. Az első, óvodában eltöltött napok meghatározóak a továbbiakban. Az óvodapedagógus türelmes, szeretetteljes közeledéssel szoktassa be az újonnan érkező gyerekeket. Az egyéni igények szem előtt tartásával biztosítja az anyás-apás jelenlétet a csoportban, amíg szükséges.
- ✓ A **felnőtt példája** mindig a gyerek előtt áll. Egymás tisztelete, megértése elengedhetetlen feltétele a nyugodt légkörnek. Az óvodapedagógus maga is szeressen játszani.
- ✓ Az **óvodapedagógus jelenléte**, szükség esetén védelmet nyújtó magatartása adjon biztonságot a szorongó vagy agresszív gyermekeknek.
- ✓ Az **elmélyült játék** kialakulásához a megfelelő hely biztosítása fontos feltétel. A gyermekek különböző játékgénnel jönnek az óvodába, s mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget az önmegvalósításhoz. A mozgást igénylő, s kevésbé mozgalmas játék egyaránt jelen van a csoportban. A különböző játékfajtáknak alakítsunk ki sarkokat állandó, vagy ideiglenes jelleggel. Különböző tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése pl. homokasztal, vízasztal.
- ✓ A **napirend** kialakításakor minél több időt fordítsunk a játékokra, kötetlen tevékenységre. A csoportszobába lépéskor nem mindenki kezd el azonnal játszani.

Ügyeljen az óvodapedagógus arra, hogy az étkezés, tisztálkodás, pihenés kivételével minden időt a játékra fordítsanak. Biztosítsa a gyerekek számára, hogy több napon keresztül folytathassák játékukat.

✓ **A játék témája, tartalma** a gyermekek élményeitől függ. A közelebbi és távolabbi környezet megismerése inspiráló lehet a gyermeki tevékenységre. Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy séták, kirándulások alkalmával élményekhez jussanak a gyerekek. Türelmesen várja ki, hogy a látottak mikor jelennek meg a játékban.

✓ **Egyéni élmények** is lehetnek a játék motiválói. Az óvodapedagógus ismerkedjen meg a családok életével, s a gyermekek óvodán kívüli élményeivel. Fontos az a családdal való együtt nevelés érdekében.

Az esztétikus, természetes anyagokból készült játékeszközök, ízlésesen elrendezve a csoportszobában érdeklődést felkeltőek, tevékenységre ingerlőek. A csoport létszámának szem előtt tartása az eszközök mennyisége miatt fontos.

A konfliktusok elkerülése miatt – különösen kiscsoportban – egyféle játékeszközből több is legyen. Sem a szobában, sem az udvaron ne legyenek a gyermekek testi épségét veszélyeztető eszközök. Az óvodapedagógus ötletek adásával segítheti a szülőket játék vásárlásakor.

✓ A játékok jól látható és elérhető helyen legyenek elhelyezve.

✓ A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás eszközének sokszínű szabadon választhatósága lehetőséget adó elhelyezése.

A fejlődés eredménye a játékban:

- A társakkal való együttjátszás képességének fejlesztése.
- Norma és szabálykövetés
- Viselkedési szokások, szabályok megjelenése, megtartása a szabadjáték lehetőségének biztosításával.

Alkalmazott módszerek: megfigyelés, bemutatás, magyarázat, beszélgetés, dicséret, buzdítás, ellenőrzés, értékelés, projekt, egyéni, mikrocsoportos, csoportos foglalkoztatás

Módszertani ajánlás:

Fehér Anna: Játsszunk? Természetesen!

Reihort Ildikó: Zenevarázs

Dr. Tóth Tiborné: Néphagyomány

Bekker Zoltánné: Kiegészítő segédlet a komplex fejlesztései tervekhez

Székely Andrea: Játékok a Meseládikóval

Túri György: Játék – tánc – élet

VERSELÉS, MESÉLÉS

A gyermek pozitív személyiségjegyének alakítása, **értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének** elősegítése. Az irodalmi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás, dúdulók sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik a gyermekek kezdeményezésére, vagy az óvodapedagógus ösztönzésére. Az egész nap tevékenységkörét áthatja, legszorosabban összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, énekkel, mozgásos játékokkal.

A mese feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat. Különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világvilágának kialakítására.

A helyes beszédre nevelés egyik legnagyobb lehetősége. Az irodalmi szövegek a szókészlet gyarapításával, szólások, nyelvi kifejezések megismerésével gazdagítják a gyermek nyelvi kifejezőkészségét.

Fontos az irodalmi anyag igényes összeállítása. Gerincét a magyar gyermekköltészet, népmesekincs megismertetése adja.

A gyermek kezdetben befogadó, az óvodapedagógus az előadó. Fontos, hogy nyelvileg tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek.

Az irodalmi művek szókészlete, a szójelentések megértése, a mesék fordulatai ösztönzik a gyermeket a szóbeli kifejezésre. Hozzásegítik őket szorongásaik leküzdésében, gátlásaik oldásához, képzeletük erősödéséhez, önbizalmuk „én”képük alakulásához. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a megfelelő viselkedésformákat.

Célja:

- Az erkölcsi értékek közvetítésével az erkölcsi nevelés, az élmények a társakkal való átélésével a közösséghez tartozás élményének erősítése.
- A gyermekekkel való bensőséges beszédkapcsolat nyújtson lehetőséget a tanulásra, szórakoztatásra, kellemes időtöltésre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A beszoktatási időszakban játsszon vigasztaló játékokat.
- Tudatosan válogasson a népi kultúra gazdag világából
- Ismételje a gyermekek kedvenc meséit.
- Javasolja a szülőknek, hogy otthon is rendszeresen verseljenek, meséljenek.
- Versekkel, mesékkal, mondókákkal erősítse meg a környezet megszerettetését, hagyományápolását, az évszakok szépségét.
- Neveljen a könyv szeretetére, megóvására, könyvtárlátogatások szervezése.
- Igényesen válassza ki, hogy milyen kulturális rendezvényeken vesznek részt.
- A gyermekek mese- versalkotásra ösztönzése.

Az óvodapedagógus feladatai a nyelvi képességek fejlesztésében a következők:

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt légkör megvalósítása.
- Változatos irodalmi élmények közvetítése.
- Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből nemzeti, etnikai kisebbségi gyermekek és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből.
- A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermeket, hogy bátran mondják el élményeiket.

- Lehetőséget teremteni a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képesé tenni a gyermeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- Képesek legyenek a nyelvi kifejezéseket variálni. Tudjanak kitalált történeteket helyesen kifejezni.
- A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása.

Az óvodapedagógus naponta ahányszor igény és lehetőség van rá, kezdeményezzen verset, mesét, a gyermekek kérésének, az adott szituációnak, életkori sajátosságoknak megfelelően. A nyelvi képességek fejlesztésében jól használható a bábjáték. Általa fejlődik a gyermek érzelmi kifejezőkészsége, gyakorolják az elbeszélő, párbeszéd formákat, felismerik, hogyan lehet bánni a hangerővel, hangmagassággal, hangszínnel.

A mesék dramatizálása komplex tevékenység, integrálja a művészeti ágakat.

A nyelvi képességek fejlesztésében nagy szerepe van az anyanyelvi játékoknak is. Játékos mozgásra, cselekvésre építve elősegíti az artikuláció, szókincs, mondatalkotás az összefüggő beszéd, párbeszéd fejlesztését pl: természeti jelenségek, állatok hangjának utánzása, nyelvtörök, találós kérdések, visszhang játék, szólánc, stb.

Szerepet vállal, azonosul a szerepével, modellt követ szóban, hanglejtésben, mimikában, gesztusaiban. Gyakorolja a különböző beszédhelyzetekhez illő nyelvi kifejezéseket, viselkedést.

Az irodalmi anyag tartalma legyen szituációhoz és a gyerekek életkorához, érdeklődéséhez kapcsolható. Forrásai a magyar és a világirodalom, népi, klasszikus és kortárs gyermekek számára készült alkotásai.

- A gyermekeknek legyen minél több közös élménye.
- A tevékenységekhez esztétikus eszközöket kell biztosítani. /bábok, kellékek a dramatizáláshoz, szerepjátékokhoz./
- Legyenek szép mesekönyvek, amelyek mesélésre, verselésre ösztönzik őket.

A gyermekek tevékenységei:

- Páros játékokat játszanak (lovagoltatók, ujjkiszámolók, tenyeresdik, fülhúzogatok, arcsimogatók, stb.)
- Örömmel nézegetik a könyveket.
- Szívesen mondanak verset.
- Szeretik a mondókákat.
- Báboznak, mesélnek, dramatizálnak.
- Bábélőadáson vesznek részt.
- Emlékezetükben megtartják az egyszerűbb mesefordulatokat.
- Képesek a folytatásos mese szálait felidézni, epizódjait összekötni.
- Népszokásokat elevenítenek fel (húsvétvárás).
- Képesek meséket, történeteket alkotni.
- Elkezdett történeteket fantáziájuk segítségével folytatni tudnak.
- Ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.

Fejlődés eredménye óvodáskor végén

- Várják, igényeljék a mesehallgatást.
- Szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Fejlődik képességük, képzeletük, fantáziájuk, figyelmük.
- Néhány mesét, verset, mondókát képesek emlékezetből felidézni.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, azt maguknak megjeleníteni, kifejezni.
- Ismerik a gyermekkönyvtárat, a könyvek között eligazodnak.
- Vigyáznak a könyvre.

Módszertani alapelvek:

- Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy az élményeiket eljátsszák (dramatizálás, bábozás, szituációs játék).
- Erősítsük a gyermekek kezdeményezőképességét.
- Az óvodapedagógus tettei modellként szolgáljanak.
- A nevelőtestület tartsa szem előtt a partnerek által felkínált programok részvételében a gyermekek életkori sajátosságait.

- Változatos és rendszeres élménynyújtásra való törekvés.

Alkalmazott módszerek: megfigyelés, bemutatás, magyarázat, beszélgetés, dicséret, buzdítás, ellenőrzés, értékelés, projekt, egyéni, mikrocsoportos, csoportos foglalkoztatás

Módszertani ajánlás

Óvodai Nevelés Kompetenciaterület – Tématerv javaslatok – Irodalom – Anyanyelv

Dr. Tóth Tiborné: Néphagyomány

Zóka Katalin: Kóstolgotó

Zóka Katalin: Varázseszközök az óvodában

Túri György: Játék – tánc – élet

Székely Andrea: A világ befogadásának elérhetősége 6.

Óvoda nevelés játékkal, mesével kötetei.

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Ének, zene, énekes játék, népi gyermekjáték, néptánc, cigánytánc

Az óvodai zenei nevelés, éneklés, zenélés felkelti a gyermekek zenei kíváncsiságát, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét. A gyermekdalok és mondókák ritmusából fakadó harmonikus mozgás elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését és ezáltal eljuttatja őket a néptánc elemeinek megismeréséhez.

A közös ének – zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Mindez megalapozza a zenei anyanyelv kialakulását, mozgáskoordináció fejlesztését. A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének, ezáltal beépül és átsző minden tevékenységi formát. A tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a néptánc, népi gyermekjátékok alapjainak megismerésére is.

A zenei nevelés célja:

Élményhez juttatva a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a szép tiszta közös éneklés, a játék öröme fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát megalapozva a zenei anyanyelvünket. A népi hagyományok felelevenítésével, felkutatásával jussanak el a gyermekek az ünnepek átéléséhez. A **szülőföld értékeinek átörökítése a népzene**, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által. A nemzetiséghez tartozó gyermekek zenei dalanyagának megismertetése, szokásaik, ünnepi alkalmak beépítése óvodai életükbe.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és **zenei kreativitásának alakításában**.

Feladata:

Az óvodapedagógus feladata, hogy teremtsen meg a zenei nevelés alapvető feltételeit. Alakítson ki olyan helyet a csoportszobában, ahol a tanult dalok, népi játékok, mondókák szimbólumát el tudja helyezni egy zenei polcon.

A gyermekek **zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének**, harmonikus szép mozgásának fejlesztése.

A **migráns gyermekek** hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal és zenei anyag választása. Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, pünkösdlő, lakodalmás. A zenei anyag a nemzetiségi „cigány” roma nyelven való tanítása, eljátszása.

A **kiscsoportos korú** gyermekek ismerjenek meg ölbeli játékokat. A játékok elsősorban kétszemélyes jellegűek, egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. Legyen ezek között arc, ujj, kéz, lovagoltató játék. A szeretet - kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintatos konfliktussal összekapcsolt zenei élmény. 4-5 hangból álló olyan énekes játékokat ismerjenek meg, amelyek játéka álló helyzetben játékos mozdulatokkal eljátszható. Az óvodapedagógussal kisebb-nagyobb csoportban énekelgessenek, megközelítően törekedjenek a tiszta éneklésre. A dalok ismétlődő mozgásának megfelelő 2/4 ütemen belül az egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozzanak.

Hóc, hóc ka-to-na

Csi-ga bi-ga told ki szar-va-dat

A gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot, 10-15 perces énekes játékot, 5-6 ünnephez kapcsolódó éneket. Pl.: hagyományos ünnepélyeink: Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja stb./ lásd: az Óvodai ünnepek és megemlékezések című fejezetnél./

A gyermekek a jóízű játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket, és ismerik meg az alapfogalmakat.

Az óvodapedagógus feladata, hogy anyagkiválasztása évszakhhoz kötődő és a többi tevékenységhez kapcsolódó legyen. Tudjanak halkán – hangosan beszélni, mondókát mondani, énekelni. Mutassuk be különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést

Az óvodapedagógus keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt. Minél több zenei élményt közvetítsen elsősorban énekes előadásával, de használhat és később /a többi korcsoportnál kell is használni/ hangkazettákat, videó felvételeket, hangszeres zenét, kórusművet. Ismertesse meg a néptánc elemeiből az ingó járást, a haladó egyes csárdás lépéseit, a forgást.

A középső csoportos gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. Ismételgessék a kiscsoportos korban tanult mondókákat, énekes játékokat. Tanuljanak 5-6 új mondókát, 12-15 gyermekdalt, 5-6 műdalt. A mondókák hossza 4-6 motívum, a dalok hossza 12-16 ütem (68 motívum) legyen.

Hangterjedelme dúr és hexacord maradjon. A 2/4-es ütemű dalokban a ♪ és ♪♪ mellett a szünet és a szinkópa ♪ • ♪ is megjelenhet.

Körjátékok közül az óvodapedagógus már nehezebbeket is választhat, pl.: szereplés, párválasztó sorgyarapító, csigavonal, hullámvonal, játékokat. A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan. Egyénileg, kisebb-nagyobb csoportokban halkán – hangosan, magasan – mélyen. Mutassák a dallamvonalat lassított éneklés közben.

Játszanak kérdés-felelet játékokat szöveggel és ritmusmotívumokkal. Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak ritmuspálcát és többféle eszközt /dobot, triangulumot, stb./ a ritmusérzék fejlesztése érdekében. Ezeket a ritmushangszereket készítsék el játékidőben, vagy vizuális foglalkozáson /alakítsunk ritmushangszert, mely kísérje a többi gyermek énekét, mondókázását/. Tanítsunk meg egyszerű tánclépéseket /csárdás, tovahaladó csárdás, futás zenei aláfestésre dobbantással stb./

A zenei élmény legyen mindennapos, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez pl.: irodalom, vizuális nevelés, mozgás stb./

A nagycsoportos gyermekek legyenek „anyáskodóak”. Kint az udvaron játszanak minél több ölbeli játékokat a kisebb pajtásaikkal. Tanítsunk meg 8-10 új mondókát, névcsőfolást, 18-20 új énekes játékot. 5-6 alkalomhoz illő műdalt.

Próbáljunk egy kis énekkart kialakítani a jó hangú gyerekekből. Válasszunk olyan dalokból, amelyben már szünet és szinkópa többször előfordul.

Tanítsunk bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító – fogó játékokat. Néptánc zenére tánclépések bővítése /a cifra motívummal, kettes csárdással, ugrás tánclépésekkel. /Lásd népi játékok címmel./ Cigánytánc lépéseinek tanítása.

Éneklés, tánc közben felszabadultan örömmel énekeljenek. Az óvodapedagógus a gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítse elő. A hallásfejlesztést segítő fogalompárokot kapcsolják össze a tempóváltoztatással, vagy dallambújtatással. Belső szövegmondással próbálják a dalok, mondókák, ritmusát eltapsolni.

Az óvodapedagógus fejlessze a gyermekek alkotókészségét, teremtsen arra lehetőséget, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen lehessen megoldani.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtsön az óvodapedagógus, amit maga tud előadni, és amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt. Az óvodapedagógus érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekeljen, de jelenjen meg a zenei anyagában más népek dalai. Ismerjék fel a hangszerek, zörejangok hangját és tudják azokat megkülönböztetni. A zenei nevelés szervezeti formája kötetlen és kötött jellegű. A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrocsoportos formában szervezze meg az óvodapedagógus. Ezzel az óvodapedagógus a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tud fejleszteni.

Jó idő esetén kint az udvaron tartsa meg az óvodapedagógus a kötött jellegű szervezett énekes játékokat. Az óvodapedagógus a zenehallgatást kapcsolja a zenei anyaghoz, a különböző tevékenységekhez, valamint ünnepekhez.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiséghez tartozó gyermekek zenei daltárát.

A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása éreztesse meg a nyelvi képesség kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segítse a magán és mássalhangzók pontos kiejtését, kiejtését. A sokféle dalok, mondókák, énekes játékok adjanak alkalmat a szókinccs bővítésére.

A néptánc előkészítése népzene dal és hanganyag által a táncteremben.

Zenei képesség fejlesztésének területei:

- éneklési készség
- zenei hallás fejlesztése
- ritmusérzék fejlesztése
- a zene lüktetésének tánclépésben kifejezése hat a gyermekek testtartásának javítására.
- a zenei formaérzék fejlesztése
- a zene hallgatására nevelés
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek zene dalanyagának elmélyítése.

A fejlődés eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek örömmel énekeljenek, játszanak énekes játékokat.
- Szépen, tisztán próbáljanak énekelni, érezzék a dalok, mondókák egyenletes lüktetését, ritmusát.
- Zenei fogalompárok tudjanak megkülönböztetni.
- Egymás hangját megismerik.
- A környezet hangjaival ismerkednek, figyelik a csendet (meditációt végeznek).
- Gátlás nélkül egyedül is tudjanak énekelni.
- Visszhangjátékokat játszanak.
- Tudjanak ritmust, mozgást, dallamot rögzíteni.
- Népi gyermekjátékokból játékfűzést max. 8-10 percig tudják előadni.
- Tudjanak egyszerűbb tánclépéseket zenére eltáncolni - cigánytánc – néptánc.

- Ismerjék fel a hangszereket megszólaltatásuk után.
- Részt vesznek minősítő versenyeken, néptánc programokon, közösségi ünnepeken.
- Ismerik a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos népi játékokat, rigmusokat.

Módszertani alapelvek:

- o Érvényesítse az ének-zene közösségformáló hatását.
- o Építsen a gyermekek mozgásos alkotókedvére.
- o Az óvodapedagógus zenei kultúrájában legyen modell.
- o Vegye figyelembe a gyermekek egyéni adottságait, tartsa szem előtt a komplexitást.
- o Adjon lehetőséget az önkifejezésre a zenés mozgás által.

Alkalmazott módszerek: megfigyelés, bemutatás, magyarázat, beszélgetés, dicséret, buzdítás, ellenőrzés, értékelés, projekt, egyéni, mikrocsoportos, csoportos foglalkoztatás

Módszertani ajánló:

Reihart Ildikó: Zenevarázs

Óvodai Nevelés játékkal, mesével kötetei.

Túri György: Játék – tánc – élet

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A vizuális nevelés összetett terület. Magába foglalja az ábrázolás, barkácsolás, anyagokkal – színekkel való képalkotást, konstruálást.

Ábrázolással – barkácsolással fejlődik a gyermekek képzelete, fantázia világa, elképzeléseik tartalmasabbá válnak, színeképzeik gazdagodnak. Megismerkednek különböző ábrázoló, barkácsoló anyagokkal, azok használatával, technikai alapelemeivel.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A gyermek képzelete alapján fest, rajzol, gyurmázik, barkácsol, így a vizuális nevelés kapcsolódik más nevelési területhez is.

Más nevelési területen szerzett élményüket rajzolják, festik, gyurmázzák. Fejleszti kifejező képességét, megnevezi tevékenységét, alkotásának „címet, nevet” ad.

A nap folyamán szerzett tapasztalatait ábrázolja, így az egész nap folyamán ehhez teret és változatos eszközöket kell biztosítani gyermekeink számára. A gyermekek ábrázoló képességei nem egyformák, legfontosabb hogy szívesen dolgozzanak, mintázzanak,

barkácsoljanak. Alkotásaikat becsüljék meg, vigyázzanak rá és őrizték meg. Az óvodában készült munkájukat otthon is kiállíthassák, az otthoni tevékenységet az óvodában mutassák be pajtásaiknak. Meséljenek minél többet munkájukról.

Maga a tevékenység, az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. A **gyermek tér – forma – szinképzésének gazdagítása**, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességeik alakítása.

Kiscsoportos korban ismerkednek az anyagokkal /ceruza-gyurma/ azzal való képzéssel, rajzolással, rajzolás szabadon színválasztással. Meséljenek az elkészült képről.

Rajzolás nagy területre pl: csomagolópapírra, homokba, járdára krétával. Tájékozódás kép síkján. Gyűjtött anyagokból plasztikai munkák készítése. Tárgyak válogatása színük, formájuk, nagyságuk szerint. Építés különböző formákból, homok, hó, kockák. Térbeli tájékozódás, soralkotás, ritmusképzés. Motiválhatóság fejlesztése új anyagokkal való ismerkedés, rakosgatás, építgetés.

Az óvodapedagógus irányítsa a gyermekek munkáját, segítse ötleteivel, fantáziájukat, szabad képzeletáramlásukat. Minél többféle anyaggal, technikával ismertessük meg a gyermeket, új anyagokkal, eszközökkel fokozza az óvodapedagógus a gyerekek motiváló bátorságát. Buzdítással, dicsérettel aktivitásukat fokozza.

Meséljen a gyerek munkájáról, élményeiket alkotásaikban is tudják megjeleníteni. Ebben a korban az emberábrázolás formái már megjelennek munkájukban.

Középsős csoportban élményeik ábrázolása egyre jobban megmutatkozik munkájukban. Az óvodai élet folyamán egyre több téma serkenti a gyermekek ábrázolási kedvét. Közös játékokban, bábozáskor, ajándékkészítéskor, környezetük díszítéskor együtt dolgoznak.

Képzésük ebben a korban már térben, méretben, színben saját elképzelésük alapján jelenik meg. Munkájuk során minél több színt használjanak, gyönyörködjenek a színek gazdag világában. Kisebb-nagyobb méretben egyaránt szeressenek festeni, rajzolni, minél több színt használni, így gyakorolják a színek megnevezését is. A gyermekek érdeklődjenek a környezet színei iránt annak változása során. Környezetükben lévő természeti tárgyakat gyűjtsék, a gyűjtött újrahasznosítható tárgyakat használják munkájuk során. Barkácsoljanak egyszerű ajándéktárgyakat, gesztenyéből különböző állatfigurákat, dióból, falevélből hajót, stb. tépés mellett már nyírással is készítsenek új munkákat. Konstruálás az anyagokkal: fedezzék fel, hogy miből mit lehet készíteni ha tépjük, hajtogatjuk, nyírjuk.

Arányviszonyok megjelenése munkájukban: szélesebb – keskenyebb, kör – háromszög.

Építés során térbeli alakzatok kialakítása, óvodapedagógus segítségével homokból, építőközből pl: vár, házak, utak építése.

A gyermek kombináló képessége térbeli építéssel összerakással fejlődik. Rajzoláskor a képi elemek egymáshoz, egymás mellé rendezése, összefüggések megteremtése, érvényesüljön egyéni munkájuk során.

Az óvodapedagógus ismertessen meg a gyermekekkel minél több technikát egy feladat megoldásához.

Nagycsoportos korban alkotásaikban saját élményük, cselekményük, környezetük szereplői jelennek meg, a valóság megfigyelései alapján dolgoznak. A legfontosabb tárgyak már szerepelnek munkájukban. Ismerik a díszítés formáit, ritmikus sordízt. Kezdenek az arányok megjelenni a munkájuk során. Kialakulóban van technikai készségük. A gyerekeket rá kell vezetni, hogy a valóságot tudatosan figyeljék meg és ábrázolják.

Fejleszteni kell arányérzetüket, emlékező képességüket. Az óvodapedagógus segítségével, irányításával a gyermekek a különbséget kezdik felfedezni a valóság és saját munkájuk között. Az óvodapedagógus támogassa a gyermek elgondolásának önállóságát.

Meg kell szilárdítani a gyermekek szeretetét az ábrázolás és a kézimunka iránt, egyre több gondot fordítsunk munkájuk minőségére. A gyermekeket szoktassuk arra, hogy véleményt mondjanak saját és társaik munkájáról. Rajzaik, festésük felismerhető, érthető legyen. Események ábrázolása /ünnepek óvodai események/ rajzolással, festéssel, ajándékok készítésével fejezzék ki. Népművészeti munkák megfigyelése után készítsenek egyszerű díszítéseket, papíron, gipszen, agyagon. Színösszeállításuk harmonikus legyen. Tudjanak több színnel festeni, a festékek ne fussanak össze munkájukon. Az eszközök /ceruza, ecset/ használata könnyedebb legyen. Munkájuk során vegyes technikával, újrahasznosítható, vegyes anyagokat is használjanak. Varráshoz tompa hegyű tűt használjanak minden esetben. Papírtépés ollóval keskeny majd szélesebb csíkokat vágjanak, ezekből egyszerű képeket készítsenek. A munka eredményét beszélje meg az óvodapedagógus a gyermekekkel, véleményezze munkájukat. Minél többet meséljenek alkotásaikról. Képpalkotásaik változatos technikával történő készítése pl. mozaik, kollázs, nyomtat, stb.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse esztétikai környezetet a gyermekek körében.
- Biztosítson a nap minden szakában az élményre épülő alkotó-alakító tevékenységhez szükséges eszközöket és helyet.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek a legjobb minőségű anyagokkal fejezhessék ki magukat.
- Juttassa el a gyermekeket szintjükön az alkotás öröméhez.
- Fejlessze a tevékenységek tartalmát, minőségét.
- Szerezzen az életkori sajátosságaiknak megfelelő kiállítások megtekintését.
- Teremtse meg az udvari élet alkalmával is az alkotás feltételeit.
- Segítse, hogy finomodjon az ujjak mozgása, fejlődjön a tapintásos észlelés a technika alkalmazása közben.
- Az egyéni képességhez és fejlettséghez igazodva segítse a képi-plasztikai, kifejezőképesség, komponáló rendezőképesség alakulását.
- Biztosítsa a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását, annak képi kifejezését, a gyermekek tér- forma és szín – forma kombinációinak létrehozását.
- Megismerteti a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás, kézi munka különböző technikai elemeivel, eljárásaival, ezen keresztül a hagyományok ápolása.
- Keltse fel a gyermekek érdeklődését a természet (évszakváltozásaira) és a négy őselem (Tűz, Víz, Föld, Levegő) szépségei iránt.
- Tegye lehetővé a szülők számára a gyermekek alkotásainak megtekintését.
- A tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nonverbális megnyilatkozásokkal a gyermekek spontán beszéd formáinak fejlesztése (élmények megbeszélése, anyagok megnevezése, stb).
- Mutassa meg a gyermekeknek Hodász nevezetességeit.

A gyermekek tevékenységei, sikerkritériumok

- Bátran, szívesen használják az ábrázolás eszközeit.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Próbálja meg kiismerni a különböző technikákat és bátran használja pl. szövés, karcolás, nyomhagyás, dekupázs, üvegfestés, dörzsmásolat, márványozás, mozaik ragasztás, szívószállal festés, viaszkaré, varrás, stb.

- Használják a plasztikus ábrázolás eszközeit (anyag, homok, termések, dobozok stb) miközben felfedezi az anyagok alakíthatóságát (sodrás, gömbölyítés, tépés, vágás, mélyítés, nyomhagyás).
- Ábrázolás során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotás közben vigyáz környezetére és saját maga, munkája tisztaságára.
- Szívesen alkot közösen a többi gyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Térlátása korának megfelelő.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét.
- Vonalvezetése balról jobbra halad.
- Egyszerű ajándék és játéktárgyakat készítenek.

Az óvodáskor végén a fejlődés eredménye

Kiscsoportban a gyermek épp csak ábrázol, középső csoportban már általános alakja van a tárgyaknak, a cselekmények még nem ismerhetők fel jól.

Nagycsoportban a valóság tárgyai jól felismerhetők az egyéni jellegével tudják ábrázolni. Kézimunka és az ábrázolás tartalma felismerhető, egyéni vonások megjelennek kifejezésükben.

Élményeiket, tapasztalataikat vizuálisan képesek megjeleníteni. Rendelkezésükre álló tér alakításában ötletesek, célszerűek. Tárgyak térbeli kiterjedésével tisztában vannak, főbb formai jellemzőket megneveznek. Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.

A képi kifejezés változatos eszközét készsége szinten alkalmazzák. Színhasználatuk valóságnak megfelelő, vannak kedvenc színeik. Formaábrázolásuk változatos, arányok, egyensúly és térbeliség létrehozására képesek. Emberábrázolásuk részletező, mozgásábrázolással próbálkoznak. Tárgydíszítésben önállóak, az ábrázolás technikáit készsége szinten művelik. Tevékenységük kitartó, egymás munkáit értékelik. Fejlettségi szintjük a részletgazdagságban, a kompozíciókészítésben, bonyolultságban, tervszerűségben tükröződik. Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek. Díszítőjellegű írás előkészítő feladatokat szívesen oldanak meg. A balról jobbra haladás a díszítő munkában – szín – forma – mennyiségi – ritmus tartásával nem okoz problémát. Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásról.

Módszertani alapelvek:

- Keltse fel a gyermekekben az ábrázolás eszközeivel való tevékenységi vágyat, juttassa el a gyermekeket az alkotás öröméhez.
- Teremtse meg a feltételeket a nyugodt alkotó légkörhöz.
- Az egyéni életkori sajátosságok figyelembevételével teremtsen lehetőséget az egyéni és kisebb csoportokban történő alkotásokra.

Alkalmazott módszerek: megfigyelés, bemutatás, magyarázat, beszélgetés, dicséret, buzdítás, ellenőrzés, értékelés, projekt, egyéni, mikrocsoportos, csoportos foglalkoztatás

Módszertani ajánlás:

Óvodai Nevelés Kompetenciaterület – Tématervi javaslatok – Vizuális nevelés fejezetei
Bekker Zoltánné: Kiegészítő segédlet a komplex fejlesztési tervekhez 5.

MOZGÁS

Az 2,5-7 éves gyermek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres játékokban gazdag az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő kellő aktivitást és terhelést biztosító torna, mozgásos játék, testnevelés nélkül.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növekedéséhez.

A természet erőivel – napfény, levegő, víz – történő edzés kedvező hatását sem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a testnevelést lehetőleg a szabadban kell tartani. A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltételek biztosításán túl azonban az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen. A mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának és formálásának és fejlesztésének eszköze. Az óvodapedagógus mintaadó magatartással járul hozzá, hogy a mozgás hozzátartozzon az életformákhoz és örömforrás legyen.

A mozgáskultúrájuk fejlesztése által segítjük a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, az alkalmazkodóképességet, valamint személyiségük akarati tényezőinek alakulását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Legfontosabb feladat, hogy **minden nap adjon lehetőséget** a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Építse be a mozgást természetes módon a spontán szabad játék kereteibe, a gyermekek mozgásos tevékenységébe.
- Biztosítsa a gyermeknek szabad mozgásgyakorlatának feltételeit.(hely, idő, eszköz).
- Adjon ötleteket, irányítsa a gyermekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.
- Az óvoda udvarát a szülőkkel együttműködve alakítsa úgy, hogy különböző mozgástevékenységek elvégzésére legyen lehetőség. / farönkökön való járkálás, - egyensúlyérzék fejlesztése, különböző távolságban elhelyezett mászóakák állványokra felfüggesztett kötelek – vállöv erősítése/. A füves, dombos és sík terület mellett feltétlenül szükséges az aszfaltos kavicsos terület.
- A mozgásos tevékenység pozitív megerősítése.
- Alakítson ki szokásokat, szabályokat a különféle mozgáshelyeken.
- A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartása.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni szükségleteit és életkori sajátosságait, képességeit az eszközök kiválasztásánál.
- A hetirend szervezésével biztosítsa a tornatér és az udvar adta lehetőségek maximális kihasználását.
- A szülőkkel együttműködve biztosítsa a megfelelő öltözéket.
- A testnevelés foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és egyéni fejlettség aktuális állapotát.
- A játék, játékosság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- A helyes minta megismerésére adjon lehetőséget és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását.
- Tervezzen lábboltozatot erősítő, speciális járásokat, tartásjavító gimnasztikai gyakorlatokat.
- Az atlétikai gyakorlatok (futás, ugrás, dobás) lehetőség szerint az udvaron történő szervezése.

- Biztosítson lehetőséget a legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.
- Testalkati deformitások elkerülésére speciális gyakorlatok beiktatása.
- Helyezzen hangsúlyt a nagy és finommozgások fejlesztésére, prevenciós feladatok megvalósítására: nagymozgás fejlesztés, egyensúlyérzék fejlesztése, testséma fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztés.
- Odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére.
- Évente egyszer mozgásos versenyprogram szervezése (**családi sport rendezvény**).
- A napi tevékenységek részeként a mindennapos, 10-20 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosít a mozgásos játékoknak.
- Teremtse meg a lehetőséget, hogy a gyermekek ismerkedjenek meg a vízhez szoktatással.
- Örömmel használják a szertárban elhelyezett sportszereket, eszközöket.

A gyermekek tevékenységei:

- Igénylik a mindennapos mozgást.
- Mozgásuk **harmonikus , összerendezett**, természetes mozgásokat végeznek: járnak, futnak, kúsznak, másznak, függeszkednek, gurulnak, bújnak, egyensúlyoznak, szökdelnek, támaszkodnak, ugranak, dobznak.
- Nagy és finommozgásokat végeznek.
- Zenére mozognak.
- Tartásjavító, lábboltozatot erősítő gyakorlatokat végeznek.
- Alkalmazkodnak társaikhoz, toleránsak, együttműködőek, segítőkészek.
- Ismerik a csapatjáték szabályait.
- Egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni.
- Ismernek legalább egy labdajátékot (futball, kidobás), 2-3 kézisport (labda, ugrálókötél, karika).

Életkori jellegzetességek:

Kiscsoportos korban a gyerekek örüljenek a mozgásnak. Ismerjenek és játszanak néhány futó- fogó játékot az óvodapedagógus irányításával. Ismerjék a futás és járás közti

különbségeket. Tudjanak természetes járással, lábmunkával ellentétes karlendítéssel járni. Tudjanak adott jelre irányt változtatni, személyeket, tárgyakat megkerülni. Csússzanak, másszanak, bújjanak a talajon irányváltoztatással. Gurítsanak labdát maguk mellett. Eszközök biztosítása, ROTIKOM elemei, szivacselemek, asztal biztosítása.

Középsős korban nagy hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. Játszanak futó játékot kettős körből a szabályok magyarázata nélkül. Alakítsanak kört felszólításra oszlopból vagy szétszórt elhelyezkedésből.

Fussanak egyenesen és körben összehangolt kar és lábmunkával. Végezzenek kúszó – mászó feladatokat, gurulóátfordulást. Dobjanak célba egyszeres felső dobással. A labdát fogják, dobják, elkapják, gurítsák, közben guggoljanak és álljanak fel.

Nagycsoportos korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére. Növekszik a teljesítőképességük, mozgásuk összerendezetté válik. Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak. Fejlődik tér és idő tájékozódó képességük. Szeretik és igénylik a mozgást. Az óvodapedagógus segítségével, a szabályok betartásával játszanak sor és váltóversenyt. Értsék meg az egyszerű vezényszavakat. Nekifutással /hat- nyolc lépéssel/ tetszés szerint tudjanak akadályt átugrani. A kislabdát hajítsák távolra. Tudjanak helyben labdát vezetni.

Óvodáskor végén a fejlődés eredménye:

- Szeressék és igényeljék a gyermekek a mozgást. Tudjanak kitartóak lenni a mozgásos játékokban.
- A szabály és versenyjátékok során fejlődjön kitartásuk, bátorságuk, figyelmességük. Játék közben tartsák be a szabályokat.
- Ismerjék és alkalmazzák helyesen az irányokat. Tudjanak térbe tájékozódni.
- Zenére, vagy anélkül tudjanak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat végezni.
- Szeressenek futni, kocogni, mászni, csúszni, támasz és függőgyakorlatokat végezni. Tudjanak labdát vezetni helyben.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Helye a nevelés folyamatában

A külső világgal a gyermekeket körülvevő **természeti és társadalmi környezettel** való ismerkedés, tapasztalatszerzés az óvodai nevelés egészét átható folyamat.

A tapasztalatszerzés, megfigyelés mindig a valós környezetben történjen.

Miközben ismerkednek az új környezettel viselkedési módokat is tanulnak.

A csoportszobában kialakított élő természetsarok (terrárium) az évszaktól függő aktuális megfigyelések színtere lehet. Megfigyelhetjük a növények alakulását a magvetéstől a teljes kifejlődésig.

Az **óvoda udvara, kertje**, az ott történő séta, játék a megismerés új forrásai. Az itt található fák vadvirágok, csigák, bogarak megfigyelése, védelme jó táptalaja a természet megszerettetésének, védelmének. Az évszakok váltakozásával más-más megfigyelést, tapasztalatot szerezhetnek a gyerekek.

Az **őszi kert** sokféle ajándékot ad: gesztenyét, falevelet, makkot, ágakat, melyeket a barkácsoláshoz, a csoportszobában elhelyezett élősarok díszítéséhez használunk fel.

Télen kiváló lehetőség nyílik a **hó tulajdonságainak** megfigyeltetésére. Köd, zúzmara, ónos eső, hószállingózás megfigyelése.

A **madarak téli etetéséről** folyamatosan gondoskodjanak. Használjuk ki a tél adta örömeit.

Vegyék észre a gyerekek az időjárás változását a **tavas** közeledtével. Az első hóvirág megjelenését a kertekben. Az ágak rügyeztetése, magvak vetése tegye az élősarkot aktuálissá. Szerezzenek tapasztalatot az időjárás az öltözködés közötti összefüggésekről.

Aktívan vegyenek részt a **kerti munka végzésében**.

Nyáron tegyük lehetővé a mezítláb járást, pancsolást, sározást a homokozóban.

A gyermekeket körülvevő igényesen kialakított természeti környezet fejleszti esztétikai érzéküket, ízlésüket. Megtapasztalják azt, hogy az ember tevékenyen részt vehet környezete formázásában.

Látogassanak el az óvodások olyan udvarokba, ahol sokféle állat él. Ismerkedjenek meg élőhelyeikkel. Figyeljék meg testi felépítésüket, mivel táplálkoznak, hogyan szaporodnak.

A vadsparkban tett látogatáson a gyermekek ismerkedjenek meg a házi és vadállatokkal. Különleges, más földrészen élő állatokat diavetítéskor figyeljenek meg.

Élményeik, a látottak elmesélése beszédképességük, kifejezőképességük alakulását szolgálják. Terepgyakorlatokat szervezünk, ahol a természettudományos ismeretek mellett az élővilág, az életközösségek megismertetése motivál, észreveteti a legapróbb növényt, rovar, meghallgatja a madarak hangját, más állatok neszeit.

Gyűjtésre motiválnak a lehullott termések, levelek, tollak, fakéreg, kagylók, csigaház, kavicsok, stb.

Célja: Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természet és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus együttélést.

Feladatok:

- Természeti és társadalmi környezet megfigyelése, tapasztalatok szerzése.
- Néphagyományok ápolása.
- Környezetünk formai és mennyiségi viszonyainak megtapasztalása.
- Környezet alakítás.
- Környezetvédelem.
- Környezettudatos magatartásformálás alakítása.

A fejlesztés tartalma:

Társadalmi környezetéből: a családról, szükségleteikről, munkájukról, az együttélés konkrét tapasztalatairól. Az óvoda új környezet, ismerjék meg a felnőttek óvodai munkáját, járuljanak hozzá környezetük ápolásához.

Szerezzenek tapasztalatokat, az óvoda környezetében megfigyelhető foglalkozásokról, orvos, védőnő munkájáról, ismerjék a baleset megelőzését (tűz, víz, áram).

Ismerjék, nevezzék meg a testrészeket, érzékszerveket, azok funkcióit, védelmét, ápolását.

Ismerkedjenek az iskolában folyó munkával.

Gyakorolják a helyes közlekedést, ismerkedjenek a környezetükben található közlekedési eszközökkel, lehetőségekkel.

Természetes környezetben gyakorolják a viselkedésformákat.

Figyeljék a napszakokat, legyen fogalmuk a kisebb-nagyobb időegységekről (év, évszak, hónap, hét, nap).

Természeti környezetük:

Megfigyeléssel tapasztalják az évszakok váltakozását a Levegő, Tűz, Víz, Föld őselemek tulajdonságát. Az időjárás a természet jellemzőinek a növény, állatvilág megismerése, védelme, gondozása természetes környezetükben. A környezet megismeréséhez, konkrétan megtapasztalható élmények nyújtása szükséges.

Hagyományápolás- Néphagyományok

Hónaponként számba vesszük a természet változásaihoz kapcsolódó jeles napokat, naptári és egyházi ünnepeket. Ezekhez a napokhoz kapcsolódó szokások megfigyelése, feldolgozása, tapasztalatszerzés, ismeretnyújtás a feladatunk.

Érzelmileg telített környezetünknek megfelelő, egyes gyermekek számára konkrétan megtapasztalható élményeket nyújtunk. Multikulturális és interkulturális nevelésen alapuló integrációs nevelés. A helyi hagyományok, néphagyományok, szokások a családok tárgyi kultúrájának, értékeinek megismertetése, megszerettetése és védelme.

Környezetünk formai, mennyiségi viszonyainak megtapasztalása

A környező valóság formai, mennyiségi viszonyainak, változásainak megfigyeléséhez, szükség van matematikai alapismeretekre, hogy a gyermekek képesek legyenek visszahatni a természetre, a társadalomra.

Egyéni sikert eredményez, a közösségi siker erősíti a csoporttudatot.

A **matematikai nevelés** segíti a környezetből szerzett tapasztalatok feldolgozását.

Főbb tevékenységei: megfigyelések, összehasonlítás, szétválogatás tulajdonságok szerint, sorba rendezés, mennyiségi tulajdonságok felismert szabályosság szerint.

A számfogalom megalapozása, mérési, összemérési feladatokkal, mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.

Tapasztalatszerzés a geometria körében, síkbeli alkotások, geometriai formák felismerése. Tükörrel való tevékenység, mozgások tükör előtt (fontos feltétele a téri percepció kialakításának).

Tájékozódó képesség fejlesztése térben és síkban.

A matematikai nevelés nem elvont ismeretek átadása, hanem a tapasztalatok, élmények feldolgozása, az egyéni fejlődés figyelembevételével.

Környezetalakítás

A gyermek tevékenységével tapasztalatokat szerez, azokat feldolgozva visszahat környezetére, szabad kötetlen játéktevékenység, természetes élethelyzetekben történő átalakítás által. A gyakori tevékenységváltáshoz szükséges a környezet átalakítása (játéktér kialakítása meséhez, tornához). Az évszakonként összegyűjtött természetes anyagokat a csoportban helyezük el, évszakonként díszítésre használjuk.

Környezetvédelem: a környezet ismeretén, megbecsülésén, rendben tartásán a természethez való pozitív érzelmi viszonyuláson alapszik.

Fontos nevelési feladat: a gyermekek védjék a környezetet, ne rongálják, ne pusztítsák azt. Tudják, hogy minden élőlénynek joga van az élethez. Modell értékű az óvoda dolgozóinak és a szülők környezetvédő magatartása. Az idősek tisztelete, a kisebbek, gyengébbek óvása, védelme, a felnőttek munkájának megbecsülése, a környezetvédő magatartás kialakulásának feltétele.

Külső világ megismerése, matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek:

Ismerik a nevüket, szüleik nevét, foglalkozását, lakcímüket. A test felépítésének megfelelően a testrészeket megnevezik, megkülönböztetik a jobb és a bal oldalt, dominanciájuk kialakul.

Az elemi közlekedési szabályokat betartják, ismerik a közlekedési eszközöket, járműveket. Ismerik a környezetükben lévő intézmények nevét, rendeltetését.

Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellemző tulajdonságaikat, a hozzájuk kapcsolódó néhány hagyományt.

Felismerik, megnevezik a napszakokat, hónapokat, a hét napjait.

Ismerik a növény szót, annak tartalmát, a növények fejlődése és az időjárás közötti összefüggést felismerik. Tudják, hogy a növényeket gondozni kell, ismernek néhány növényvel kapcsolatos munkát. Ismerik és megnevezik a környezetükben élő állatokat, csoportosítani tudják életmódjuk, egyéb tulajdonságaik szerint.

Ismernek néhány erdei és vadállatot, madarat, ismerik óvásukat, védelmüket.

Ismerik és megnevezik környezetük színeit, a sötét és világos árnyalatait, gyakran észlelt tárgyak feltűnő összefüggéseit. Ismert tárgyakat képesek összehasonlítani külső jegyeik szerint.

Képesek az óvodapedagógus kérdéseit, gondolatait megérteni, követni. Matematikai jellegű helyzetről gondolataikat szabadon elmondani, egymás állításának igazát megítélni. Ismert tulajdonságok szerint válogatást, összehasonlítást, sorba rendezést végezni.

Értik és használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket.

Önállóan tudnak összemérni, hosszúság jellegű mennyiségeket, két halmazt párosítással, az elemek színe, nagysága elrendezése esetén is.

Előtudnak állítani különféle elrendezéssel, bontással többet, kevesebbet, ugyanannyit.

Tízíg tudnak számolni oda-vissza tárgyakat. Képesek tízes számkörön belül elemi műveletek elvégzésére. Megadott szempontok szerint tudnak halmazt képezni. 2-4 elemből álló alakzat tükörképét megtudják építeni. Térben és síkban való tájékozódásban értik, tudják az irányokat, illetve a helyeket jelölő névutókat.

A környezet tárgyait, jelenségeinek megismerése során sokféle matematikai jellegű ismerethez, tapasztalathoz jutnak a gyerekek. A játékban, rajzoláskor, testneveléskor, s az egész nap folyamán lehetőség van matematikai összefüggések megláttatására.

Az óvodában kerülő gyerekek többsége rendelkezik bizonyos matematikai ismerettel. Észrevesznek magasságbeli különbségeket saját maguk, társaik és a felnőttek között. A tevékenységek végzése közben /öltözködés, terítés, tornázás/ sok olyan szituáció alakul ki, amelyekben spontán szerezhetnek mennyiségi, téri tapasztalatokat. Általában kiscsoportos korban megmondják, vagy az ujjakon megmutatják hány évesek, hány testvérük van. Szabadidős elfoglaltságaik közben különböző alakú, nehézségű, színű, nagyságú tárgyak kerülnek a kezükbe. Összehasonlításuk, valamilyen szempont szerinti szétválogatásuk hasznos ismeretek forrása.

Az óvodapedagógus éber odafigyelése, a problémahelyzetek feltárása, a gyerekekkel való együttgondolkodás, a matematika felé irányuló pozitív beállítódás alapja lehet. A gyermekek kíváncsiságának, megismerési vágyának nincs határa. A „Mi ez?” „Miért?” kérdésekre adott türelmes válaszok a felnőtt részéről a probléma továbbgondolására ösztönöz.

A nagycsoportos korú gyermekekkel a kisebb-nagyobb csoportban történő foglalkozások szervezése fontos feladata az óvodapedagógusnak. A mindennapok során adódó matematikai helyzet kihasználása, megbeszélése ugyanolyan lényeges, mint kisebb korban.

A sokfelől szerzett információ rendszerezése, a gyerekek problémáinak, igaz-hamis állításainak tisztázása közös gondolkodásra ösztönöz.

A halmazok válogatása, összehasonlítása, sorba rendezése, számosságának megállapítása, párosítása a változások felismerése, bőséges matematikai információt tartogat. A számosság megállapítása tőszámnevek használatával a számfogalom megalapozását segíti. A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának rögzítése párosítással független lehet a halmazok különböző elemeitől.

Sorszámlálás gyakorlásakor az első elem helye meghatározó a sorozat többi elemének helyét tekintve. Foglalkozzanak térbeli kiterjedésekkel /hosszúság, szélesség, magasság, nagyság/ megláttatása, mérésük egységgel, összehasonlítással. Ugyanannak a szalagnak, felületnek kisebb egységgel való kirakása, mérése érdekes felfedezésekre ad lehetőséget.

Építőelemekből készítsenek házsort, tornyokat, másoljanak le különböző alakzatokat. Az esetleg előforduló hibákat beszéljék meg. Készítsenek gyurmából sokféle alakzatot. Figyeljék meg mozgásukat. Van amelyik gurul, van olyan, amelyik csúszik.

A kerti munka is elősegíti a tér- és formaismeret gazdagodását. Különböző alakú ágyásokat készítsünk. A csoportszobában, vagy a szabadban eltöltött mozgás a névutók párosítását segíti.

Mozogjanak sokat a táncteremben tükör előtt: közlekedés, távolodás, kartartások, lábmozgások megfigyelése. Helyezzünk el tárgyakat a tükör előtt, forgassák meg azokat, rakják egymásra stb. Két gyerek is játszhat „tükörképjátékot”. A hibás-helyes mozdulatok ellenőrizhetők az igazi tükör előtt. Az ollóval nyírjanak szimmetrikus formákat a hajtásvonal mentén /szalvétadíszítés/.

Kombinatív készségük fejlődjön három, majd több szín variálásával.

Óvodapedagógus feladatai:

- A környezet tevékeny megismerésének óvónői feladatai épüljenek a gyermekek otthoni és óvodán kívüli tapasztalataira, ismereteire.
- Tárja fel a gyermekek családi hátterét és szokásrendszerét, hagyományait.
- Juttassa tapasztalatokhoz a gyermekeket, gyarapítsa ismereteiket környezetükről.
- Teremtsen alkalmat, időt, helyet, eszközt a környezeti kultúra alakítására.
- Adjon lehetőséget az érzékszervekkel való tapasztalásokra, élmények felidézésére, vizsgálódásokra.

- Alakítson ki pozitív érzelmi kapcsolatot, tevékenysége legyen modell értékű.
- Személyiségével, értékrendjével legyen követendő.
- Kezdeményezzen könnyed, vidám, játékos tevékenységeket a számára.
- Kezdeményezzen a környezetvédelemmel kapcsolatos játékokat.
- Alapozza meg a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait.
- Engedje, hogy az egyes gyermekek érdeklődésüknek megfelelően tevékenykedhessenek.
- Biztosítsa a gyermekek számára a teret, időt, az eszközt a spontán és szervezett, az alkalmi és folyamatos megfigyelések, az egyszerű kísérletek, a gyűjtések elvégzéséhez.
- Kísérje az ismeretnyújtást magyarázattal.
- Hagyja, hogy a gyermekek elmondhassák élményeiket és tapasztalataikat.
- Segítse a szülőket, hogy felismerjék a gyermekek környezet iránti érdeklődésének fontosságát.
- Erősítse a szülőföldhöz fűződő érzelmi viszony alakulását.
- Szereztesse tapasztalatokat a helyi néphagyományokról, szokásokról, kultúráról.
- Szervezzen kirándulást a természettel
- Emlékezzon meg a Madarak, Fák napjáról (május 10.)

Föld Napjáról	(április 22.)
Víz világnapjáról	(március 20.)
Állatok napjáról	(október 10.)
- Alakítsa ki a gyermekekben a környezet megőrzésére való igényt.
- Éreztesse meg a gyermekekkel, hogy természeti környezet nélkül nem létezik az ember, hogy védeni, óvni, ápolni kell azt.
- Tudatosítsa a gyermekekben, hogy csak azokat, a „természeti kincseket hozhatjuk el” amit a természet elengedett.
- A matematikai tapasztalatszerzést természetes környezetben, játékosan valósítsa meg.
- Erősítse a közös feladat – közös élmény által a csoporttudatot, miközben az egyéni feladatmegoldást egyéni sikert biztosít.
- Segítse elő, hogy a gyermekek maguk fedezhessék fel környezetük formai, mennyiségi téri viszonyait.
- Teremtse problémahelyzeteket, és adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek önállóan, kreatívan meg tudják oldani.

- Láttassa meg az ok-okozati összefüggéseket.
- Érzékeltesse a valóság relációit, fejlessze ítéelőképességüket.
- Teremtsen jó hangulatot a tevékenységek során.
- Teremtse meg a biztonságos tűzgyújtás-oltás feltételeit, tudatosítja a tűzgyújtás szabályait.
- Tartsa tiszteletben a gyermek adottságait.
- Teremtse meg a környezettel való harmonikus együttélés, a fenntartható fejlődés igényének kialakítását.
- Tudatosítsa a gyermekekben a szelektív hulladékgyűjtés, a komposztálás fontosságát, ismertesse meg ezek módját.
- Tudatosítsa a gyermekekben a vizek, az állatok, a levegő, a föld védelmének fontosságát.
- Nevelje a gyermekeket a szülők, nagyszülők (a felnőttek) munkájának megbecsülésére.
- Játékos cselekedtetéssel, beszélgetésekkel ismertesse meg néhány égitest (Föld, Nap, Hold) jellemzőit.
- Vonja be a családokat a gyűjtögetésekbe, az óvodai tevékenységek megismerésébe.

A gyermekek tevékenységei:

- Személyes tapasztalatokat szereznek.
- Vizsgálódnak.
- Kötetlenül szemlélődnek
- Kötött szempontok szerint megfigyelnek.
- Gyűjtögetnek.
- Rakosgatnak, manipulálnak.
- Különbségekre, hasonlóságokra épülő összehasonlításokat tesznek.
- Csoportosítanak.
- Ítéletet alkotnak.
- Relációkat tárnak fel.
- Konkrét és félabsztrakt fogalmakat alkotnak.
- Kísérleteznek.
- Élményeket fedeznek fel.

- Növényeket ültetnek, ápolnak.
- Méréseket végeznek.
- Mennyiségi viszonyokat állapítanak meg.
- Sorba rendeznek.
- Halmazokat alkotnak.
- Párosítanak.
- Tájékozódnak síkban és térben.
- Geometriai formákkal, tükörrel játszanak; döntéseket hoznak.
- Személyes tapasztalatokat szereznek a tűzgyűjtésről-oltásról, a vizek, a föld, a levegő tisztaságának védelméről.
- Részt vesznek a szelektív hulladékgyűjtésben, a komposztálásban.
- Megfelelően használják a különféle szerszámokat, eszközöket.
- Játékos cselekedtetések során megismernek néhány égitestet, azok mozgását.

Az óvodáskor végén a fejlődés eredménye:

- Tudják saját nevüket, születési idejüket, helyüket, lakcímüket.
- Tudják szüleik nevét, foglalkozásukat, munkakörüket, munkahelyüket.
- Különbséget tudjanak tenni az évszakok között, ismerjék jellemző tulajdonságaikat.
- Tudják felsorolni a hónapok, napok nevét.
- Ismerjék a környezetükben lévő intézményeket.
- Nevezzék meg, ismerjék fel a környezetükben előforduló színeket, színárnyalatokat.
- Ismerjék a háziállatokat, vadállatokat, bogarakat, madarakat, tudják tulajdonságaikat, hasznukat, óvják-védjék, gondoskodjanak róluk.
- Tudják, hogy a növények fejlődése és időjárás között összefüggése van.
- Tevékenyen részt vesznek környezetük védelmében, megóvásában.
- Soroljanak fel közlekedési eszközöket.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Önállóan gondozzanak növényeket, gyakorolják a velük kapcsolatos munkákat.
- A 10-es számkörben tudjanak biztonsággal számolni, összeadni, elvenni mennyiségeket összehasonlítani többféle tulajdonság szerint.
- Különböztessék meg a jobb-bal irányokat, helyesen használják a névutókat.
- Válogassanak szét halmazokat többféle tulajdonság szerint.

- Feladatvégzés közben hangsúlyosan, jól érthetően beszéljenek, az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedően.
- Megneveznek néhány égitestet.
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés módját.

Módszertani alapelvek:

- A külső világ tevékeny megismerésre, cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett, konkrét tapasztalatokra épüljön.
- A játékoság a tapasztalás, az ismeretszerzés, a megfigyelés egész folyamatában érvényesüljön.
- Az ismeretek egymásra épülésénél és kapcsolatainál tartsuk be a fokozatosság elvét.
- Biztosítsunk a gyermekeknek folyamatos cselekvési lehetőséget.
- Járjunk elől személyes példával a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakításában.
- Ismertessük meg a gyermekeket a szülőföld az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, különös tekintettel a roma kisebbségi gyermekek hagyományára, kultúrájának értékeit, megtanulják ezek szeretetét és védelmét.

Alkalmazott módszerek: megfigyelés, bemutatás, magyarázat, beszélgetés, dicséret, buzdítás, ellenőrzés, értékelés, projekt, egyéni, mikrocsoportos, csoportos foglalkoztatás

Módszertani ajánlás:

Fehér Anna: Játsszunk? Természetesen!

Óvodai Nevelés Kompetenciaterület: Tématerv javaslatok – *Külső világ tevékeny megismerése* fejezet.

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék a **cselekvő tapasztalás**, tanulás és a munkatevékenység. A munkajellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák

fejlesztésének egyik lényeges színtere. Célra irányuló, többnyire külső irányításra folyó a közösség érdekében végzett aktív tevékenység.

A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen végeznek munkát társaikért is. A munkatevékenység fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe. Itt is érvényes amit tevékenységről általánosságban elmondunk: alapvető követelmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése.

A munkavégzésnél ki kell emelni, hogy az tényleges munkavégzés tevékenykedtetést jelentsen az óvodában. Végezzenek minden olyan munkát a gyerekek, amihez kedvük van, és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.

A munka az **életre való felkészítést** a társadalmi gyakorlat megismerését épp úgy szolgálja, mint a személyiségfejlesztését. Ha mind ez pozitív élmények átélésének forrása, akkor a gyermekek szívvel-lélekkel fogják végezni.

A munkatevékenység önállóan választható és sohasem a gyerekekre kényszerített feladat legyen. Tartsuk fontosnak, hogy a munkavégzés ne időszakonkénti, hanem rendszeres folyamatos tevékenység legyen, ami épüljön be az óvodai mindennapokba.

Váljon a csoport számára magától érthetővé és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges, és mindenki a kedvének egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezzen. A munkamegosztás során fontos, hogy a gyermekek tanuljanak meg önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. munkálkodás közben ismerjék meg a környezetüket, végezzenek megfigyeléseket, gyűjtsenek tapasztalatokat.

A munka a **személyiségfejlesztés egyik eszköze**, külső irányítással folyik, belső önfegyelmet, kötelezettségvállalást, annak teljesítését igényli. Fontos nevelési eszköz, mert elősegíti a munka játéktól eltérő jegyeit, ízlésformáló hatásával fejleszti esztétikai alkotóképességüket.

Becsüljék egymás munkájának eredményét, éljék át az én csináltam, mi csináltuk élményét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretettejes légkör kialakítása.
- Biztosítsa a munka fokozatosságát, állandóságát és folyamatosságát.

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, aktívan kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek épségét nem veszélyeztető munkaeszközöket.
- A munkaeszközöknek biztosítson olyan helyet, hogy az bármikor elérhető legyen a gyermekek számára.
- Törekedjen arra, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermek számára.
- Ösztönözze a gyermekeket a feladatok elvégzésére, értékelje a munkavégzést.
- Az óvodapedagógus és a gyermek együtt vegyen részt a munkavégzésben. Mutasson példát az óvodapedagógus.
- Kapjanak a gyermekek kellő gyakorlási lehetőséget.
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtése, megfigyeltetése.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek biokészítésű szerrel történő permetezése (pl: csalánlé, fahamulé) átültetés, csíráztatás, hajtás, állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről.
- Értékelés legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekekhez mérten fejlesztő hatású.
- A tevékenységekhez kapcsolódó beszédhelyzetekben különböző beszédformák gyakorlása, gyakoroltatása (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései).
- Tudjanak ok-okozati összefüggéseket, műveleteket megnevezni, mondatba foglalni.

Önkiszolgálás

A gyermek saját személyiségének kiszolgálása – öltözködés, tisztálkodás, étkezés. Elősegíti az egészséges életmód kialakítását, végigkíséri az óvodai életet. A gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti. Étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, merőkanalat, szalvétát. Öltözködésnél önállóan tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.

Közösségi munkák

A munkajellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi. A naposság közösségi megbízatás. Nélkülözhetetlen a csoport életében. Feladattudatot feltételez, figyelemösszpontosítást igényel. Minden csoportban legyen megfelelő rendszere a naposságnak, amit az óvodapedagógus ismertessen a gyermekekkel.

A mindenkori naposokat egy nappal korábban jelölje ki az óvodapedagógus. Figyeljen arra, hogy mindenki sorra kerüljön. Aki nem meri vállalni a feladatot, azt ne erőltesse.

A naposi feladatokat önállóan, pontosan végzik. Felelősi munkákat szívesen vállalnak. A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek.

Alkalomszerű munkák:

Pontosan megértik mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik. Segítés a felnőtt munkájában, megbízatások teljesítése. A csoport hagyományok ápolásához kapcsolódó munkák – ünnepi készülődés, takarítás, díszítés, a terem átrendezése, meglepetések, ajándékok készítése.

Környezet: növény és állatgondozás:

A természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására nagy lehetőséget nyújt a kerti munka, vagy az élő sarok kialakítása. Tavasztól ősziig végezzenek kerti munkát. Veteményezzenek, ápolják a növényeket. Az így termesztett zöldség és gyümölcsfélét fogyasszák el közösen.

Az élősarokban végezzenek csiráztatást, rügyeztetést. A lehetőségekhez mérten készítsenek közösen akváriumot. A benne lévő állatok gondozásáról, etetéséről folyamatosan gondoskodjanak. Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.

Az óvodáskor végén a fejlődés eredményei:

- Érje el az óvodapedagógus, hogy a gyermekek szívesen, örömmel végezzék az önkiszolgálást, az egymásért végzett munkát, a naposi tevékenységet.
- A tevékenység által fejlődik a gyermekek kitartása, felelőssége, céltudatossága.
- Készségesen teljesítsék a kisebb, nagyobb megbízatásokat.
- Vegyenek részt a kerti munkában, ápolják, gondozzák a növényeket, és az állatokat.
- Segítsenek kisebb pajtásaiknak és a felnőtteknek.

- Értékeljék reálisan az elvégzett munkát.

Kiscsoportos korban a gyermekek erejükhöz mértén vegyenek részt a rend fenntartásában, a csoportszoba átrendezésében. Ügyeljenek az öltöző, a mosdó rendjére, kérjék az óvodapedagógus, a dajka segítségét. A játékeszközöket játszás után rakják a helyére.

Segítsenek a csoportszoba díszítésében, a babaszoba elrendezésében.

Kísérjék figyelemmel az élősarokban a növények fejlődését, gondozását, az állatok etetését. Ősszel segítsenek a nagyobbaknak a falevelek összegyűjtésében. Tavasztól az óvodapedagógus irányításával öntözzék meg a virágokat, a veteményeket.

Az önkiszolgáló munkát – saját személyük kiszolgálását /öltözködés, tisztálkodás/ végezzék irányítással, ha szükséges segítséggel.

Nagycsoportos korban a naposok önállóan terítenek. Előveszik és kiosztják az étkezéshez használt eszközöket, esztétikusan elrendezik azokat. Feltálalják a tízórait és az uzsonnát. Az étkezés befejeztével leszedik az asztalt, helyükre rakják az evőeszközöket. Ügyelnek az öltöző és a mosdó rendjére. Kiosztják a foglalkozásokon használt eszközöket.

Aktívan vesznek részt a csoportszoba díszítésében, átrendezésében. Vigyáznak a terem rendjére. Felszólítás nélkül helyére teszik a játékeszközöket. Részt vesznek a játékszerek tisztításában, a babaruhák mosásában. Ünnepekre ajándékokat készítenek.

Az évszaknak megfelelően részt vesznek az udvar rendben tartásában. Gondozzák az élősarok növényeit, – felnőtt irányításával – állatait. Ősszel terméseket gyűjtenek, gereblyéznek.

Alkalmazott módszerek: megfigyelés, bemutatás, magyarázat, beszélgetés, dicséret, buzdítás, ellenőrzés, értékelés, projekt, egyéni, mikrocsoportos, csoportos foglalkoztatás

Módszertani alapelvek:

- Erősíteni a gyermekek közötti kötődést a közösségért és önmagáért végzett munka során.
- Fokozatosan növeljük a munka mennyiségi és minőségi tartalmát.
- Tartsuk szem előtt a gyermekek egyéni képességeit munkavégzés közben.
- Pozitív értékelését tegyük lehetővé a munka örömeinek megtapasztalását.

TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Óvodáskorban a tanulás nevelésközpontú, figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjét, megadja az **egyénre szabott feladatokat**. A tanulás **tevékenységekben valósul meg**, a teljes gyermeki személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodában a tanulás, tapasztalatszerzés folyamatos, részben utánzásos, spontán tevékenység, mely nem szűkül le az ismeretszerzéssel, az egész nap folyamán adódó helyzetekben a játékon és a környezet megismertetésén keresztül, természetes és szimulált környezetben, kiránduláskor, az óvodapedagógus által kezdeményezett és szervezett kötött és kötetlen foglalkozásokon és időkeretben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése, tapasztalatainak erősítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás formái:

- a. Az utánzásos minta és modellkövetés magatartás és viselkedéstanulás /szokások alakítása/.
- b. Spontán, játékos tapasztalatszerzés, játékban integrált tanulás.
- c. Játékos, cselekvéses tanulás
- d. A gyermekek kérdéseire, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- e. Gyakorlati problémamegoldás.
- f. Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását.

Szervezett tanulás formái:

Logopédiai – pszichológia – fejlesztő pedagógusi foglalkozások nyitvatartási időn belül.

Néptánc – cigánytánc oktatása

Nyelvi oktatás (roma nyelv oktatása)

A fejlesztés tartalma:

Minden tevékenység játékos legyen, utánzásra épüljön.

Az óvodapedagógus kell kialakítani a nyugodt tanulás feltételeit, meleg – korlátozó, előítélet mentes, szeretetteljes légkör tiszteletben tartva az elmélyülten játszó gyermek szándékát, döntési jogát. Lehetőségek megteremtése, a gyermek szükségleteinek kielégítésére.

Tanulási tevékenységet, játékidőben, naponta megközelítőleg azonos időben szervezzük.

A *nagycsoportosok* esetében követelménynek tartjuk, hogy feladataikat befejezzék, az önfegyelemre épülő szándékos figyelem, kitartás, feladattudat, feladattartás erősítése érdekében.

Nevelő munkánkban a környezetismeret adja a tanulási folyamat gerincét. Tervező munkánkban hónaponként számba vesszük a várható környezeti változásokat, és az ehhez kapcsolódó szokásokat, a négy őselem által nyújtott ismeretanyagot.

Az óvodai nevelés ideje alatt több alkalommal megtapasztalhatják ugyanazt az eseményt, így magasabb szintű ismeretekre tesznek szert.

Korcsoportonként figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlettségét, ez az alapja az aktuális nevelési feladatoknak. Az éves nevelési tervben megfogalmazottakat, heti terv szerint valósítjuk meg.

A tevékenység legyen a gyermek számára kényszer nélküli, ismételhető. Megoldási módot választhat a gyermek, felfedezhet, kipróbálhat, önállósága érvényesülhet, ötvöződnek a kötött és szabadon választott tevékenységek tartalmi elemei.

Különösen fontos, hogy a *nagycsoportosok* rendszeresen vegyenek részt a foglalkozásokon.

A **kötetlen tevékenységben megszerzett ismeretek**, képességek teszik képessé a gyermekeket a kötött foglalkozások feladatainak megoldására. A siker öröme motiválja a gyermek újabb megismerő, tapasztalatszerző tevékenységét.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tudja, melyik gyermeket mivel kell fejleszteni, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Képesek azonosulni az óvodapedagógus által meghatározott feladattal, kialakul az igényük, hogy a feladatot sikerrel oldják meg.
- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok.
- Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása, kifejlődik együttműködő képességük.
- Hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, segítőkészséggel értékelik egymás megoldásait.
- A tanuláshoz szükséges **kompetenciák** koruknak megfelelően fejlettek.
- Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, készségekkel, képességekkel, önfegyelmekkel.
- A részképesség- a magatartás zavaros, sajátos nevelési igényű gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő – képességüknek megfelelő tevékenységet.

ÓVODA – ISKOLA ÁTMENET

Célja: az egymásra épülés érvényesítése a nevelés-oktatás folyamatában. A gyermeki kíváncsiság, aktivitás ébrentartása és kielégítése, a **kreativitás elősegítése, a kompetencia érzés kialakítása**. Játékba ágyazottan, színes tevékenységek között valósuljon meg.

Óvodapedagógus feladatai:

- Egyszerre egy időben kevesebbet, de minőségében és használhatóságában mégis több ismeretet kapjanak a gyermekek. A sokoldalú cselekedtetés és megtapasztalás által komplex személyiségfejlesztés elősegítése.
- A fejlettségi szintnek megfelelő egyéni haladási ütem biztosítása (három szinten történő tervezés)

- Az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segítse hozzá a gyermeket, fejlessze problémamegoldó képességét, kreativitását.
- Gazdag tevékenység kínálattal teremtsen meg a választás lehetőségét.
- Munkája során tudatosodjon benne, hogy ez a feladat folyamat jellegű, mely a gyermek óvodába fogadásával veszi kezdetét.
- A gyermekek fejlesztését azok adottságainak, készségeinek, képességeinek figyelembe vételével tervezze meg.
- Vegye figyelembe a gyermekek érési folyamatait.
- Az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyermekeket megismerve oldja meg a 3-7 éves életszakasz feladatait, úgy, hogy előkészíti a következő életszakaszt.
- A játékba integrálja be a nevelés többi eszközét.
- Az óvodapedagógus látogassanak el az iskolába, ismerjék meg az iskola elvárásait.
- A gyermekek látogassanak el az iskolába.
- Felelősségteljesen, szakmailag kompetensen döntsön az egyes gyermekek iskolára való alkalmassága felől.
- Adjon meg minden információs segítséget a gyermekük fejlettségéről, fejlesztéséről.
- Látogassák meg a gyermekeket az iskolában.
- Kezdeményezzen kölcsönös hospitálási lehetőséget.
- Fogadja el az egyéni sajátosságok fejlődési szintjeit.
- Hagyjon időt az egyéni felfedezésre, legyen toleráns.
- Legyen empátikus, érzékelje a gyermekek örömét, sikerét, sikertelenségét, fogadja el a gyermekek akaratát, érdeklődésének irányát, stb.
- Legyen képes a pozitív érzelmi és a jó interaktív – kommunikatív viszony kialakítására
- Képes legyen a megosztott és a koncentrált figyelemre, a gyermekekkel való együttműködésre és együttgondolkodásra.
- Tervezzen tudatosan, alapozzon a gyermekek spontán érdeklődésére, kívánságára, igényére, tudásvágyára.
- Ismerje a korosztály általános pszichés tulajdonságait, a gyermekek egyéni fejlettségét és érdeklődését (pl: hol van lemaradás vagy kiemelkedő teljesítmény, milyen szociális háttere, milyen a mozgása, milyenek a manuális képességei, melyek a kedvelt játékaik, stb).
- Játékos tanulással segítse a gyermek kognitív tanulási eredményességét.

- Valósítsa meg a tanulási folyamatban a rendszerességet, a fokozatosságot és folyamatosságot.
- A szociális tanulás során segítse elsajátítani azokat az értékeket, normákat, melyeket a szervezeti kultúrában megfogalmazott az óvoda.

A tanulási folyamat ebben a szellemben csak akkor lehet sikeres, ha a csoportra stabil szokásrendszer jellemző, a gyermekek odafigyelnek egymásra. Toleránsak, egészségesen önérvényesítő törekvéseik nem zavarják egymást elmélyült tevékenységeik közben.

MIGRÁNS GYERMEKEK INTERKULTÚRÁLIS NEVELÉSE

Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük

Az óvodapedagógusi feladatok:

Felkészülés a gyermek fogadására. Az óvodapedagógus felkészülése a szülőkkel és a gyermekekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. Később a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjteni, szükség esetén utána olvasni. Ezek az információk hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megérthesse a gyermek viselkedését, meghatározhassa a pedagógiai irányokat. Az információkat a csoportban dolgozó dajkákkal is megismerteti.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermek érzelmi biztonságának megteremtése.
- Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékékként való bemutatása a többségi gyermekek számára.
- A migráns gyermekeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig a közösség.

Sikerkritériumok:

- ✓ Szívesen jár óvodába.
- ✓ A gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát.
- ✓ Szívesen játszik társaival és a csoporttársai is keresik a társaságát.
- ✓ Megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEK

Az óvodai ünnepek, megemlékezések.

A szülőkkel való szoros kapcsolattartás fontos színtere. A szülők bevonása az előkészületekbe jelentős, ezáltal megismerik az óvoda munkáját. Az ünnepek nagy része nyilvános így ez nagy lehetőség az óvodai élet és az ott folyó munkába való betekintésre, illetve megmutatásra. Az ünnepek hagyományápolás szempontjából is jelentősek. Kiemelik a résztvevőket a hétköznapiakból. A hagyományok ápolás közben történő együttjátás, együttmunkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

Egy-egy ünnep, rendezvény sok előkészületet és rengeteg tevékenységre ötletek kidolgozására ad lehetőséget. A gyermekek együttműködésével, ötletmegvalósításukkal, közösségalkotó tevékenység színtere.

Az ünnepi előkészületnek fontos kritériuma a külső megnyilvánulás, az esztétikus környezet kialakítása (öltözék, teremdíszítés, terített asztal).

Nevelési szempontból az ünnepek jól használhatók. Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyekhez az óvodapedagógus a gyermek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítson változatos tevékenységet. Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú felszabadult együttlét kell hogy legyen.

1. Az óvodai élet hagyományos ünnepei

- A gyermekek születésnapja
- Anyák napja
- Apák napja
- Nagycsoportosok előadása a kisebbeknek

- Állatok napja
- Víz napja
- Föld napja
- Madarak és fák napja
- Idősek köszöntése
- Mikulás
- Évzáró (nagysoportosok búcsúztatása)
- Romanapi verseny
- Környezetvédelmi Világnap
- Gyermeknap
- Sportrendezvényen való részvétel
- Színházi előadások
- Mese- versmondó versenyen való részvétel

1. Néphagyományhoz kapcsolódó ünnepek

- Karácsony
- Húsvét – húsvéti projekt
- Pünkösöd

2. Nemzeti ünnepeink

- Március 15.
- Május 1.
- Október 23.
- Június 4. Nemzeti összetartozás napja

3. Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek:

- Családi sportnap
- Őszi betakarítás
- Szüreti multság
- Mikulásvásár – Mikulásfutás

4. Rendezvényeken való fellépés:

- Gyermeknap

- Minősítő verseny: néptánc – népi gyermekjátékok
- Hagyományörző rendezvény
- Községi, nemzeti állami ünnepek

5. Óvoda- iskola átmenet

- Látogatás az iskolában
- Közös rendezvények az alsós tanulókkal

6. Óvoda-szülő kapcsolatának rendezvénye

- Zenés műsorszervezés
- Bábos-zenés délelőtt
- Egészségvédelmi hét
- Kirándulások közösen
- Családi sportnap
- Szüreti mulatság
- Mikulásfutás
- Karácsonyi készülődés
- Farsangi mulatság
- Húsvétvárás
- Óvodába hívogató
- Közös gyermeknap
- Teadélután
- Szülők találkozója
- Táncdélután
- Mesedélután (dramatizálás)

7. Nevelőtestülettel kapcsolatos hagyományok

- Szakmai napok szervezése
- Gyakorlattal egybekötött továbbképzési napok
- Pályakezdő pedagógussegítés
- Távozó dolgozó búcsúztatása
- Közös ünnepélyek
- Csapatépítés

8. Civil szervezetekkel kapcsolatos rendezvények

- Karácsonyi készülődés
- Húsvéti ünnepkör
- Nagymamák napja

Módszertani ajánló: Dr. Tóth Tiborné: Néphagyományok 4.

Mikulás ünnep: nyilvános egyházi eredetű ünnep, de egyben örömnep. A mikulás ünnepséget csoportonként tartjuk, nyilvánosan a szülők közreműködésével. Köszöntjük a Mikulás bácsit és megmutatjuk neki mit tudunk, mit tanultunk. A Mikulás megszólítja a gyerekeket, beszélget velük, dicséri, figyelmezteti őket, de kiscsoportban az a legjobb, ha csak ajándékot kapnak, és a csoport egészére vonatkozó általános dolgokat közvetít.

Anyák napja: nyilvános ünnep a csoportszobában, csoportonként köszöntjük rövid 5-15 perces műsorral az Anyukákat, Nagymamákat. A gyerekek jó előre készülnek, tanulják a verseket, énekeket, készítik az ajándékokat.

Évzáró: nyilvános ünnep, lehetőleg ha az idő engedi a szabadban. Szülői igényt kielégítve, megmutatva, hogy mit tanultunk, mit tudunk. Igyekezünk, hogy ne legyen a két nagycsoport műsora 1 óra 15 percnél hosszabb. Alkalmazzunk minél több körjátékot és egyéni szereplést. A gyerekek szereplése legyen közvetlen és természetes.

Gyermeknap: nyilvános, az óvoda valamennyi csoportjának közösen a szülők közreműködésével. Programjaink lehet kirándulás, séta vagy az óvoda udvara is. Játsszunk versenyjátékot, rajzversenyeket homokban vagy aszfalton. Az ünneplés legyen felszabadult örömteli, és főleg játékot jelentsen.

Gyermekek születésnapja: a megemlékezés egyéni. A gyermekeket igényeik szerint köszöntsük dallal, verssel, játékkal. Minden gyermeknek készítsünk ajándékot közösen.

Karácsony: nyilvános egyben egyházi ünnep. Megelőzi az adventi időszak, amikor elkészítjük az adventi koszorút, amin a hetente meggyújtott gyertya növeli az ünnep

jelentőségét, fontosságát a várakozás időszakát. Zárt körben szülők nélkül családián ünnepelünk. Előre elkészítjük Betlehem városát istállóval, jászolbölcsővel, Máriát, Józseffel, az újszülött Jézussal, három Bölccsel, pásztorokkal, ajándékkal. Az gyerekek egymásnak és a felnőtteknek készítenek ajándékot.

Segítenek a csoportszobák és az egész óvodai díszítésben, Betlehem város bábjainak elkészítésében, közös karácsonyfa díszítésben. Karácsonyi versekkel és dalokkal készülünk csoportonként, valamint Betlehemi játékokkal, ahol eljátsszuk Jézus születését, igyekezve igazi örömnép hangulatát adni ünneplésünknek.

Farsang: a szülők segítenek a jelmezek készítésében, csoportonként. Egész napunkat a jókedv és vidámság jellemezze. Búcsúztassuk el a telet és várjuk a vidám tavaszt nyilvánosan a szülőkkel közösen.

Húsvét: nyilvános tavaszi ünnepkör vidám ünnepe, egyházi jellegű. Vallási szempontból bizonyosság a feltámadásra és az örök életre. Megelőzi a virágvasárnapi ünnep, ahol a csoportokat virággal díszítjük. Ágakat rügyeztetünk, ami a tojásfának az alapja is. A gyermekek fúvott tojást hoznak, amit különböző technikával díszítünk és helyezünk a tojásfára a csoportszoba legjobban látható részébe. Az ünnep hangulatát fokozza az ünnepi ételek közös elkészítése. A tojásfa alatt elhelyezzük a Golgotai keresztek, valamint a barlangot ahová eltemették Jézust és ahol feltámadott.

Pünkösöd: egyházi jellegű ünnep előzménye Jézus mennybemenetele (áldozócsütörtök) lényege a közös együttlét, a közös ünneplés. Pünkösödölő játékok játszása, az első nyári virágok megjelenítése a csoportok díszítése.

Nemzeti ünnepeink: megemlékezés ünnepei. Zászlókat festünk, kidíszítjük ablakainkat, beszélgetünk az ünnepről, verseket, dalokat tanulunk. Közös sétával, zászlóval az emlékműhöz vonulunk, növelve ezzel is az ünnep hangulatát.

Őszi betakarítás – Szüreti mulatság: Helyi szokásos ünnepünk közé tartozik a szülők segítségével, sétákkal részt veszünk almaszedésen, szüreten, préselésen, diószedésen egyéb őszi munkálatokban.

Mikulásvásár - Mikulásfutás: Mikulás ünnep délelőttjén történik. Megelőzi a gyermekek egyéni munkájának elkészítése, a szülők segítségével. Ők is segítenek áruik elkészítésében.

A csoportokban igyekszünk vásárhangulatot teremteni, a gyerekek az eladók és árulják az áruikat, minden szülőt, ismerőst, barátot szeretettel várnak. Az iskola tanulói is, mint vásárlók aktívan részt vesznek a vásáron. A rendezvény bevétele óvodánk játékkészletét gyarapítja. Mikulásfutás az a szülők részvételével.

Táncsoport versenye, minősítése: Nyíregyházán és környékén néptánc versenyek. A gyermekjátékok feldolgozásának eljátszásával, bemutatásával. Hagyományörző rendezvényeken, községi, nemzeti és állami ünnepeken való részvétellel.

Óvoda-iskola átmenet: a nagycsoportos gyermekek ellátogatnak az elsőosztályos gyermekekhez. Közös műsorokon, rendezvényeken vesznek részt, az alsós gyermekekkel. Zenés-bábos délelőttök szervezése.

Óvoda-szülő rendezvénye: Zenés-bábos délelőttökön való részvétel. Közös kirándulás, közös rendezvények lebonyolításában való részvétel, teadélután, szülők találkozója, mesedélután, táncdélután szervezése közelebb hozzák a szülőket az óvodai élet megismerésére, szülők egymás közötti viszonya erősödik.

Civil szervezet rendezvényei: Az óvoda gyermekközössége a nevelőtestület szorosabb kapcsolatot tud kiépíteni a civil szervezetekkel pl: karácsonyi készülődés, nagymamák napja.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskola élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A gyermek az óvodáskor végén belép a

lassú átmenetnek abba az állapotába, melynek során majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának). A lelkileg egészségesen fejlődő gyereknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek a kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyerektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyerek
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
 - feladattudata kialakulóban van s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
3. Az hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A GYERMEKVÉDELEMSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Gyermekvédelem

A gyermekvédelem tágabb értelemben minden gyermekre kiterjedő gondolkodás /pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi, jogi értelemben/, amely által a gyermek egészséges fejlődését lehet biztosítani. Szűkebb értelemben a rászorult, nehéz élethelyzetben lévő vagy különböző fejlődési, nevelési, magatartási problémákkal küzdő gyerek szakemberek által végzett speciális gondozása, ápolása, segítése. Tehát egy sokrétű komplex tevékenység /gondozás, ellátás, eltartás, nevelés, érdekvédelem/.

A gyermekek szükségletei közé tartozik a biológiai, /táplálkozás, gondozás, gondoskodás/ szeretet, érzelmi biztonság, ismeret, megismerés, tudás szükséglete. Vannak olyan gyerekek, akik speciális szükségleteik kielégítéséhez szakszerű támogatást igényelnek, az ilyen problémákkal küzdő gyerekek szükségletei a nevelési – oktatási szükségletek, speciális oktatás, ellátás, kezelés, mentálhigiénés szükségletek, szociális- egészségügyi szükségletek.

Ártó tényező lehet a rossz családi környezet/gondozói szülők nem megfelelő életmódja/

- a primitív családi környezet (gondozói szülők nem megfelelő életmódja/
- anya – gyermek kapcsolatának zavara, (szeretet hiánya, biztonságérzet hiánya, nem megfelelő testi és pszichikai fejlődés biztosítása)
- korlátozzák a gyermek szabad mozgását
- a gyermek nem érvényesítheti önálló akaratát (a szülő tilt, büntet, fizikailag bántalmaz).

Alapelvünk, hogy minden körülmények között a gyermek első helyen legyen, aki védelmet és segítséget kap. Az óvodapedagógus **érzelmi biztonságot** nyújtson, *befogadó*, biztosítva **minden gyermek számára személyiségük fejlesztését**.

Az óvodapedagógus nevelő- fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét, segítse **tehetsége kibontakoztatásában**, valamint **hátrányok helyzettől való felzárkóztatását**.

Migráns gyermekeink nevelése során biztosítjuk az **önazonosság megőrzését, ápolását**, erősítését, az **interkulturális nevelésen alapuló integráció** lehetőségét.

Az óvodavezető feladata:

- A gyermekek és ifjúságvédelmi feladatok megszervezése és ellátása.
- A nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- A gyermekbaleset megelőzése.
- A gyermek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése.
- A gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központ értesítése, ha a gyermek veszélyeztetett, ha a gyermeket fizikailag bántalmazták, illetve súlyosan elhanyagolása fenn áll.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXV. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) szerint történik. (Nkt. 4.13.b) pont).

A Gyvt. 67/A § (1) bekezdése szerint **hátrányos helyzetű** az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége – önkéntes nyilatkozat alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.
- b) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor a Szt. 33.§-a szerinti aktív korúak ellátásra jogosult, vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, a lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között és, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek.

A Gyvt. 67/A § (2) bekezdése szerint **halmozottan hátrányos helyzetű**

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a) - c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll.
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő
- d) a gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermek veszélyeztetettségére utaló jelek:

- ❖ Fizikai bántalmazás
- ❖ A gyermek szexuális zaklatása
- ❖ Szülői felügyelet hiánya
- ❖ Elhanyagolt szülői magatartás
- ❖ Hajléktalanság, rendkívüli rossz lakáskörülmények
- ❖ Pszichés bántalmazás
- ❖ Nem megfelelő táplálkozás
- ❖ Indokolatlan hiányzás az óvodából
- ❖ Minimális jövedelmi viszonyok
- ❖ **Az óvodába járási kötelezettség**

A harmadik életévét betöltött gyermek számára kötelező a délelőtti foglalkozásokon való részvétel. A foglalkozások ideje szeptember 1-jétől a nagycsoportban: 8.30 és 11.30 óra között, középső csoportban 9.00 és 11.30 óra között. Kiscsoportban a kezdeményezések ideje szeptember 1-től 8.30 és 11.30 között.

A 20/2012. EMMI rendelet módosítása alapján:

- ❖ Ha a gyermek távolmaradását nem igazolják, a mulasztás igazolatlan.
- ❖ Ha a gyermek az óvodai foglalkozásról távol marad, mulasztását igazolnia kell. A mulasztást igazoltnak kell tekinteni, ha
 - a) a gyermek a szülő írásbeli kérelmére – a házirendben meghatározottak szerint engedélyt kapott a távolmaradásra,
 - b) a gyermek beteg volt, és azt a házirendben meghatározottak szerint igazolja,
 - c) hatósági intézkedés vagy egyéb alapos indok miatt nem tudott kötelezettségének eleget tenni.
- ❖ Ha a gyermek a Nkt. 8.§. (2). bek. alapján vesz részt óvodai nevelésben, és egy nevelési évben igazolatlanul öt nevelési napnál többet mulaszt, az óvoda vezetője

értesíti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot és a gyermekjóléti szolgálatot,

- ❖ Ha a gyermek igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a tíz nevelési napot, az óvoda vezetője a mulasztásról tájékoztatja az általános szabálysértési hatóságot.
- ❖ Ha a gyermek igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a húsz nevelési napot, az óvoda vezetője haladéktalanul értesíti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítésének lehetőségei:

- Tájékoztatás az igénybe vehető támogatási lehetőségekről.
- Kedvezményes étkezési térítési díj biztosítása (a gyermekek étkeztetése ingyenes).
- Az Esélyegyenlőség pályázati támogatása által az óvodai fejlesztő program megvalósítása során a „Szociális hátrányos enyhítésére” a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára ruházat, játék vásárlása, projekt napok szervezése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodába járó gyermek szociális, szociokulturális családi háttérének megismerése.
- Szükség szerint környezettanulmány végzése.

Célunk a 2-3-7 éves korú gyermekek érdekeinek képviselése az emberi és gyermeki jogok érvényesülésének, valamint a gyermek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítása.

A gyermekvédelmi munka fő feladata a prevenció, azaz a veszélyeztettség kialakulásának a megakadályozása (ez az óvodapedagógus és a gyermekvédelmi felelő közös felelőssége).

Ha az óvoda a gyermekeket, veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a Szociális Szolgáltató Központ szakemberétől.

A legsúlyosabb esetekben történik meg a veszélyeztetett nyilvántartásba vétele, melynek során az önkormányzat jegyzőjével és a gyermekjóléti szolgálattal szorosán együttműködünk.

Nyilvántartásba vétel szempontjai:

- súlyos anyagi nehézséghez kapcsolódó elhanyagoló nevelés,

- elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi- lelki bántalmazás,
- súlyos érzékszervi károsodás, ill. tartós betegség,
- a gyermek testi, mentális fejlődésének veszélyeztetése.

(A veszélyeztetettség megállapítása eltérő a Köznevelési törvény és a szakirodalom értelmezésében, ezért a statisztikai adatszolgáltatás során a Kt előírásait, míg a nyilvántartás sora Kt. előírásai mellett a fent felsorolt szempontokat is érvényesítjük.)

Feladat:

- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős, a Szociális Szolgáltató Központ munkatársának személyéről, elérhetőségük idejéről, helyéről.
- Évenként feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.
- Az óvodapedagógus a saját csoportjába lévő gyerekek problémáit elsősorban a családdal történő megbeszélés során, velük együttműködve próbálja megoldani. Súlyos esetekben a Szociális Szolgáltató Központ munkatársa s a jegyző alapellátásba, majd védelembe vételt, családba helyezést, állami gondozásba vételre tesz javaslatot.
- A családnak a nevelésben elsődleges a szerepe, ebben az esetben az óvodapedagógus és a gyermekvédelmi felelős feladata a szülők segítése. Ha erőfeszítéseik nem járnak eredménnyel, külső segítséget kell igénybe venni (önkormányzati, szociális szolgáltató központ, gyermekorvos). A folyamatos információáramlás érdekében rendszeres kapcsolatot tartanak.

Az évente készülő gyermekvédelmi kimutatás tartalmazza: az óvodába lévő hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek számát, a veszélyeztetettség fokát.

- A gyermekekkel kapcsolatos adatokat csak az arra illetékes személyek kezelhetik, a titoktartási kötelezettség betartásával.
- Évi 1 alkalommal települési tanácskozást tart a gyermekjólét szolgálat, melyen részt vesz a gyermekorvos, a gyermekvédelmi felelős, a védőnő, a gyámhatósági ügyintéző, az óvodavezető és a körzeti megbízott.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK BEFOGADÁSA ÉS FEJLESZTÉSE

Az alapdokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéshez szükséges.

Célja:

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl.

Az együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint. Óvodánk a szakértői véleményben leírtak alapján speciális szakemberek integrálása által vállalja a gyermekek nevelését, hogy a gyermekek minden segítséget megkapjon hátrányaik leküzdéséhez.

Feltétel, befogadás

Az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság által kiadott szakvéleményt az óvodai beíratáskor kérjük a szülőtől. Amennyiben már óvodába járó gyermekről később derül ki, hogy sajátos nevelési igényű, akkor a következő az óvodapedagógus feladata:

- ❖ anamnézis felvétele a gyermekről
- ❖ megfigyelés (november 15-ig)
- ❖ az óvodapedagógus a szülővel egyeztet, megbeszélést folytat
- ❖ szakvélemény kérése szakember által – Pedagógiai Szakszolgálat- Szakértői Bizottság
- ❖ egyéni fejlesztési terv készítése a szakvélemény alapján

- ❖ speciális szakember kérése, módszertani segítségkérés

A sajátos nevelési igényű gyermek befogadásakor szükséges a szülők, a gyermekcsoport, a dajka felkészítése. Befogadásakor jellemezze a csoportot a türelem, megértés, segítés, támogatás.

A sajátos nevelési igényű gyermek jogai

- Különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai és speciális irányú ellátás attól kezdődően, ahogy az igényjogosultságát megállapították.
- Amennyiben 5-ik életévét betölti, az óvodai nevelés napjától kezdődően a fejlődést biztosító fejlesztő felkészítésben vesz részt.
- A képzési kötelezettség a tankötelesség fennállásának végéig tart, idejének meghosszabbításáról a szakértői és rehabilitációs bizottság dönt.

A sajátos nevelési igényű gyermek szüleinek joga és kötelessége

A szakértő vélemény eredménye alapján a megfelelő nevelési – oktatási intézménybe írassa.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének, fejlesztésének módszertani szempontja:

- A nevelési – fejlesztési feladatokat a nevelési terv, személyiségnapló tartalmazza.
- A fejlődés, nyomon követés területei megegyeznek a többi gyermek fejlesztési tervével.
- Együttműködés az SNI-s gyermek szüleivel.
- Speciális szakemberekkel együttműködés az általuk előírt fejlesztési javaslatok alkalmazása.

Az óvodapedagógus feladatai a műveltségterületekbe beépítve:

Játék

Az értelmileg sérült gyermekek legfontosabb tevékenységi formája a játék, az örömszerző játékos tevékenység. A játék során a gyermekeknek lehetősége nyílik átismételni a látott, hallott, tapasztalt dolgokat, eseményeket. A közép súlyos értelmi fogyatékos gyermekek játékát fejlettségi szintjei határozza meg. Legtöbb esetben rakosgat, pakolgat, dobál, szájba veszi a játékokat. Igényli a felnőtt segítségét, irányítását.

Célja, feladata:

- a játékkedv felkeltése
- játékeszközök megismerése
- spontán játék kialakítása
- gyakorlási lehetőség biztosítása
- közösségi szokások, utánzáson alapuló cselekvés megismerése, kialakítása
- utánzáson alapuló cselekvések megismerése.

Vers, mese

A gyermekek számára örömforrás a vers, mese hallgatása, mondóka mondása, feszültséget oldó lehetőség. A mondókák, dúdoló, versek ritmusát hallva egy idő után elérhetjük hogy utánozza a hallottakat. A dallamok, hangzóviszonyok alapján spontán és játékosan alakítja a nyelvet.

A közép súlyos értelmi fogyatékos gyermek képeskönyvek nézegetésével, mondókák, ritmusok mondásával lép be a mesék világába. A mese, a vers lehetőséget biztosít az autista zavarral küzdő kisgyermek kommunikációs képességeinek fejlesztésében.

Célja, feladata:

- beszédkedv felkeltése, indítása
- motiváltsági szint fenntartása
- kapcsolatteremtő játékok – szituációk
- hangutánzó gyakorlatok
- ritmusérzék, beszédértés fejlesztése
- passzív, aktív szókinccs bővítése
- szociális kapcsolatok kialakítása

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A gyermek életét végigkíséri a zene az ének a tánc. A zene megnyugtatóan hat, figyelemfelkeltő szerepe van. Fejleszti a gyermek hallását, ritmusérzékét, harmonikus mozgását szorosan együtt a beszéddel. Nagyon nagy érzelmi hatása van. A gyermekeket hanggal irányítva sok mindent megértenek.

Fontos szerepet tölt be az óvodai életben. Az éneklés, mozgás fejlesztő hatással van a mozgássérült gyermekekre is. A zene, a ritmus felold és örömet kelt, mely legyen mindennapos tevékenység.

Célja, feladata:

- érdeklődés felkeltése a zenehallgatás, az aktív zenélés iránt
- ritmusérzék fejlesztése
- utánzásra késztetés
- a gyermek érzelmi életének alakítása.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Az ábrázolás az érzelmek, gondolatok, ismeretek közvetítője. Más- más mozdulatot igényel a különböző minőségű, anyagú tárgyak megfogása, használata. Segítségre van szükségük, gyakorlatban be kell mutatnunk az eszközök használatát.

Célja, feladata:

- érdeklődés felkeltése
- finommotorika fejlesztése
- kézhasználat ügyesítése
- helyes ceruzafogás kialakítása
- téri tájékozódás fejlesztése
- akarat – kitartó készség kialakítása, fejlesztése.

Mozgás

A mozgás- mozgásos játék legyen mindennapos az óvodai tevékenységünkben. Fejleszti a gyermekek motoros képességét és kedvező hatással van az idegrendszerre. Fejlődik értelmi és szociális képességük. A rendszeres mozgás fejleszti testi képességeiket, ügyességüket, állóképességüket, kitartásukat, feladattudatukat a szabályok betartása, betartatása által. Fontos szerep az egészség megóvásában.

Célja, feladata:

- alakuljon mozgásigénye
- lelje örömét a mozgásban

- játékos formában történő izomerősítés
- térbeli tájékozódás
- mozgáskoordináció fejlesztése
- mozgásos önállóság fokozása

Külső világ tevékeny megismerése

A megismerés mozzanatát a közvetlen környezet megismertetése által tudjuk megfigyeltetni.

Feladatunk, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek képességeiknek megfelelően, melyhez fontos, hogy minél több mozgást, játékot építsünk be.

Ki kell alakítani egy megértő, nyugodt, befogadó környezetet.

Célja, feladata:

- érdeklődés felkeltése szűkebb- tágabb környezete iránt
- közvetlen környezet megfigyelése
- közlési formák fejlesztése
- megfigyelőképesség, figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztése
- természet megszerettetése, megóvására nevelés

Munka jellegű tevékenység

A munka játékos jellegű a feladatát végző gyermekre. Munka során megfigyel, tapasztalatot szerez környezetéről. Az SNI-s gyermekek szívesen segítenek. Dicsérettel, buzdítással kitartóan végzik munkájukat. Elsődleges feladat az önkiszolgálás, majd a naposi feladatok megtanulása.

Célja, feladata

- önkiszolgálásra nevelés (étkezés, tisztálkodás, öltözés, önálló feladatok)
- önállóság elérésének kialakítása
- napirend kialakítása, elfogadása
- alapvető higiéniai szokások
- helyes viselkedési formák elsajátítása

Tanulás

Szorosan együtt jelenik meg a tanulás a játékkal. A tevékenységi formák egyéni sajátosságait figyelembe véve olyanok legyenek, hogy minimális erőfeszítést igényeljenek a gyermekektől.

A sajátos nevelési igényű gyermekek tanulása spontán történik. A játékos tanulás áthatja az egész óvodai nevelés minden területét. A módszerek megválasztásával figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságát és értelmi fogyatékosságának mértékét.

ÓVODAI FEJLESZTŐPROGRAM A HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK SEGÍTÉSE

Óvodánkban a nemzetiségi, a sajátos nevelési igényű gyermekek és különleges figyelmet igénylő gyermekek integrációjának fejlesztése óvodai nevelésünk kiemelt feladata. Olyan tevékenységrendszer, módszereket alkalmazunk, melyben valamennyi hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek esélyegyenlőségét szolgálja.

Célunk:

- hogy a gyermekek képességkibontakoztatása – esélyeik lehetősége növekedjék
- a hátrányaik csökkenjenek
- egyéni szükségleteik speciális fejlesztése
- a rendszeres óvodába járás mellett az iskolai életmódra való felkészítés, hogy egyenlő eséllyel várják az iskolakezdést.

Óvodánk 2008-tól vesz részt az óvodai fejlesztő integrációs programban.

Feladatunk:

- együttműködő partneri kapcsolat alakuljon ki a szülői házzal, a civil szervezetekkel, intézményekkel.
- személyiségfejlesztés – tehetséggondozás – felzárkóztató programok szervezése.

Óvodafejlesztő integrációs programunk kiterjed a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében.

- Szervezési feladatok.
- Nevelőtestületünk együttműködése.

- A pedagógiai munka kiemelt területei.
- A gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok.
- Együttműködés kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel.
- Óvoda- iskola átmenet támogatása.
- Szülőkkel való szoros együttműködés kapcsolattartás.
- Intézményi önértékelés, eredményesség.

Integrációs felépítés – szervezési feladatok

- A halmozottan hátrányos helyzetű és a hátrányos helyzetű gyermekek aránya megfelel a törvényi szabályozásnak.
- Intézményünk tartósan képes a különböző háttérrel – fejlettséggel rendelkező gyermekek fogadására és együttnevelésére.
- Beiratkozáskor fokozottan figyelünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztására a csoportok kialakításánál
- Törekedünk az óvodai hiányzásuk minimalizálására
- A helyi pedagógiai programunk műveltségterületeibe beépülnek a multikulturális tartalmak
- Intézményünk szoros kapcsolatot épít ki a szülőkkel
- Nevelőtestületünkön belül IPR munkacsoport működtetése
- Részt veszünk az integrációs továbbképzéseken
- Szoros kapcsolatot alakítunk ki az általános iskola alsós nevelőivel, tanulóival
- Projektnapokat rendezzünk a partnereinkkel, a szülőkkel
- Szociális hátrányok leküzdése végett – tisztálkodási eszközöket, ruházatot, fejlesztő játékokat, írószereket vásárolunk egyéni használatra a gyermekeknek.

Nevelőmunka kiemelt területei, feladatunk

- Anamnézis felvétele az óvodába lépéskor – DIFER mérés
- Érzelem gazdag, családi óvodai légkör megteremtése
- Nyitott, bizalomra épülő kapcsolat a családi házzal
- Egészséges életmód, egészségtudat, egészséges táplálkozás kialakítása
- Értelmi fejlesztés

- Anyanyelvi fejlesztés
- Differenciált fejlesztés egyéni bánásmód az esélyegyenlőség megteremtése
- Fejlesztési lapok háromhavonkénti értékelése és a szülővel való ismertetése
- A gyermeket támogató fejlesztő szándékú értékelés

GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Óvodánk célrendszere, mely a Környezeti nevelésre épülő helyi pedagógiai program, a programunkba beépített nemzetiségi nevelés és a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése egyöntetűen kiemeli a gyermekek megismerését, befogadását, egyéni képességfejlesztést a tehetség gondozását, felzárkóztatását.

Óvodánk korszerű felszereltsége, a nevelőtestület, a nevelőmunkát segítők megfelelően felkészültek a bölcsődés és óvodáskorú gyermekek személyiségfejlesztéséhez.

Az óvodai fejlesztőprogram megléte és működtetése az esélyteremtés egyik lehetősége az egyéni fejlesztés, projektnapok, programok szülőkkel, civil szervezetekkel, partnerekkel történő egyeztetés, lebonyolítás kapcsán.

Feladataink:

- Beiratkozás előtt „Óvodába csalogató” keretén belül a szülők gyermekeikkel betekintést nyerhetnek az óvodai életéről, a játszónap ismerkedési lehetőség óvodai mindennapjainkról – a gyermekeknek nyújtott lehetőségekről (néptánc, sószoba, kézműves ház, relaxálás)
- Minden dolgozó feladata, hogy az általa ellátott gyermek hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, mely ahhoz szükséges, hogy személyiségük szabadon kibontakoztathasson.
- Egyéni fejlesztés, felzárkóztatás, tehetséggondozás biztosítása
- Csoportban történő elhelyezéskor: hit- és vallásfoglalkozásokon való részvétel biztosítása, nyilatkozat szerint nemzetiségi nevelés biztosítása

AZ ÓVODAI CSOPORTOK, GYERMEKEK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Nevelésünk akkor eredményes, ha feladatainkat a gyermekek folyamatos megfigyelésére alapozva határozzuk meg. A gyermekek fejlettségéről fejlődési lapot vezetünk az alábbi szempontok szerint:

Pszichés fejlődés:

Mozgásfejlődés: testséma fejlettség
mozgásfejlesztés
téri tájékozódás
dominancia
finommotorika
a gyermek rajzának fejlődése
mozgáskoordináció,

beszédfejlődés: beszédkedv
beszédhiba
beszédritmus
szókincs
képolvasás
szövegértés

értelmi fejlődés: vizuális percepció,
akusztikus percepció
téri tájékozódás
a figyelem, a képzelet jellemzői
gondolkodási műveletek.

A gyermek érzelmi életének fejlődése. A gyermekek szociális magatartásainak fejlődése- DIFER mérése a nagycsoportos gyermekek körében. Egy- illetve háromhavonta értékeljük tevékenységüket. Az óvodapedagógus igazítsa értékelését a tervben megfogalmazott várható fejlődési mutatókhoz, vegye figyelembe a gyermekek fejlődésében lehetséges egyéni eltéréseket.

Dokumentumaiban tervezze meg a szülők egyéni tájékoztatását gyermeke aktuális fejlettségéről. Tervezzen a gyermekek egyéni fejlődési dokumentumaihoz megfigyelési és értékelési szempontokat. Tervezzen és alkalmazzon olyan képességfejlesztő játékokat, melyek során lehetőség nyílik a gyermekek tudásának, ismereteinek, képességeinek megállapítására.

Beszámolójában hasonlítsa össze a megfigyelésen és mérésen alapuló egyéni teljesítményeket, változásokat, és a tapasztalatait használja fel a gyermekek fejlesztése érdekében.

A program kritériumát „*A fejlődés eredménye az óvodáskor végén*” címmel kiemelt programban tartalmazza. Ezáltal ellenőrizhető, értékelhető, elnevezhető a gyermekek fejlettségi szintje. A programban meghatározott fejlődés és fejlesztés jellemzőit teljes mértékben 100 %-osan teljesíteni nem lehet. Minden esetben az óvodapedagógus határozza meg a gyermekek képességének, szociálkultúrális körülményeinek ismeretében, hogy egy-egy csoport esetében hány százalékos teljesítményt fogad el sikeres fejlesztő munkának. A programhoz a következő szakmai dokumentumok elkészítése javasolt, melyek segítik az önellenőrzést, önelemzést, értékelést.

1. Az óvodavezető pedagógiai munkaterve

A tervezési időrend: egy év

E dokumentum segítséget ad a program és az óvodapedagógus gyermekcsoportban elkészített terve között.

2. A gyermekcsoportok nevelési – fejlesztési terve:

Tervezési időkeret: 3 hónap

E dokumentum tartalmazza a csoportra vonatkozó szokás szabályrendszereket, tevékenységi terveket és eseményterveket.

Szükség szerint módosítja nevelési tervének és a gyermekek egyéni fejlődési dokumentumainak elemzése, összevetése alapján a további fejlesztési stratégiáját. Reflexióiban a gyermekek értékelését az elért eredményekre építse, differenciált bánásmódja szolgálja pozitívumok megerősítését és a gyermek önmagához viszonyított fejlődését.

3. Az egyéni fejlődés – fejlesztés dokumentumai.

Tervezési időkeret: folyamatos

Tartalmazza a gyermek anamnéziséét, az óvodapedagógus megfigyeléseit, a gyermekek képességszintjeit, problémahelyzeteket, és a fejlesztési elképzeléseket. Az óvodapedagógus elsősorban önmagát ellenőrzi és a saját munkáját értékeli. Valamennyi problémás helyzetben a csoportban dolgozó két óvodapedagógus elemzi, értékeli a történeteket. Közösen keresnek megoldást. Munkájukat ugyanakkor értékelik a szülők, az óvodavezető. A program ellenőrzésében, értékelésében az óvoda vezetőjének irányításával valamennyi óvodapedagógus részt vesz.

A program ellenőrzésének, értékelésének tervezése:

Ellenőrizhetjük, elemezhetjük a program bevezetése előtt.

Szemponok:

- A szülők igényei, elvárásai,
- A gyermekek ismerete, képességszintje, szokás – szabályrendszere.
- A nevelőtestület felkészültsége, érdeklődése, szakmai tudása.
- Az óvodapedagógusok szemlélete, egyéni erőssége
- Szakmai célok megvalósítása, feladatok delegálása, egyéni erősségek figyelembevételével
- Az óvoda dokumentumai.

Ezáltal segít feltárni az erősségeket, eredményeket, hiányosságokat. Segít meghatározni a továbbképzési igényeket.

A program ellenőrzését, elemzését, értékelését tervezhetjük a program bevezetése közben. Az első nevelési év végén.

Szemponok:

- A program milyen eredményeket hozott a szocializáció terén, a megismerésben, mennyire biztosítottak a tapasztalatszerzés játékos lehetőségei.
- A gyermekek nevelésében megjelennek a tervezett nevelő, fejlesztő tartalmak, milyen azok hatásai.

Intézmény által elért eredmények alakulása:

Beiskolázási adatok:

Tanköteles gyermekek száma: fő
 Iskolai tanulmányait elkezdők száma: fő
 Óvodában maradt: fő

Neveltségi , szintmérés intézményi átlag eredménye:

Ssz.	Az intézmény által elért eredmények alakulása	Adat
1.	Beiskolázási adatok: Tanköteles korú gyermekek száma Iskolai tanulmányaikat elkezdők száma Óvodában maradtak száma fő fő fő
2.	Neveltségi szintmérés intézményi átlag eredményei: - Normához, szabályhoz, szokáshoz való viszony (egészségügyi szokások, önkiszolgálás, viselkedési normák) - Társas kapcsolatok (gyermek-felnőtt, gyermek- gyermek, gyermek-közösség kapcsolata)%%
3.	Elégedettségi mutatók: - Beszédkészség - Nagymozgás (testnevelés, sport) - Kismozgás, finommozgás (kézügyesség, ábrázolás) - Problémák felismerése és megoldása - Matematikai készségek - Játéktevékenység - Környezet megismerése % % % % %%%
4.	Tehetséggondozó foglalkozásokon részt vett gyermekek száma: - Gyermektánc fő
5.	Felzárkóztató foglalkozásokon részt vett gyermekek	

Ssz.	Az intézmény által elért eredmények alakulása	Adat
	száma: - Fejlesztő pedagógia - Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése/fejlesztése fő fő
6.	Gyermekrendezvények és programok száma: - Élményszerző kirándulások alkalom
7.	Szülők részvételével lebonyolított rendezvények és programok száma: - Hagyományápoló ünnepek és rendezvények - Élményszerző kirándulásokalkalom,főalkalom, fő
8.	Fluktuáció - Más óvodába átvitt gyermekek száma - Más óvodából hozzánk átiratkozott gyermekek száma	... fő ... fő

- A neveltségi szintmérés intézményi átlageredménye legyen nyilvános, mindenki számára hozzáférhető
- A partnerek bevonásával és visszajelzéseik alapján a sikertényezők beazonosítása.
- A program milyen mértékben folyásolja be a nevelőtestület munkakedve, pedagógiai kultúrája terén.

A program ellenőrzése, értékelése 3 évenként.

Szemponatok:

- A gyermekek mesélése, éneklése, rajzolása, környezetismerete, mozgásos tevékenysége, munkavégzése terén elért fejlettségi szintjeit, eredményeit.
- A gyermekek „egészséges életmódjának alakítása terén” elért eredményeket, fejlettségi szintjeit.
- Az érzelmi és szocializáció terén elért fejlettségi szintjeit.
- A gyermekek játékára jellemző fejlettségi szintjeit.

- A szülők igényeit.
- Sikerkritériumokat. a fejlődés várható eredményei

Minden értékelésnél tervezzük meg, hogy kik végzik az ellenőrzést, elemzést, értékelést. Nagy szerepe van a mindennapi találkozásnak az információk átadásában, a megvalósulás mozzanatairól.

A nevelő – fejlesztő munka értékelését a közvetlen beszélgetések, az óvodapedagógus önelemző értékelései, negyedévenként közös szakmai beszélgetések a szülők visszajelzései alapján.

HODÁSZI ESZTERLÁNC EGYSÉGES ÓVODA- BÖLCSŐDE

Egységes óvoda- bölcsőde nevelési és szakmai programja

A nevelési program bevezetésre került: 2011. szeptember 1-től

2015.

1. Bevezetés

Az egységes óvoda-bölcsődei nevelési programunk szorosan kapcsolódik az óvodai nevelési programunkhoz.

A nevelési célok, a nevelés alapelvei, a tevékenységi formák hasonlóak, az életkori sajátosságokat, az egyéni bánásmódot és a differenciálást figyelembe véve. A bölcsőde és óvoda azonos nevelési elképzeléseket, értékeket közvetít, ezzel is megkönnyítve, hogy az óvodába lépés zökkenőmentes legyen. A fő tevékenységi területek ugyanazok, de más hangsúlyt kapnak.

1.1. Gyermekkép

A gyermek egyedi, egyszeri, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, akinek életkoronként és egyénenként változó testi- és lelki szükségletei vannak. Fejlődését az öröklés, az éves, a spontán és tervszerű környezeti hatások együttese határozzák meg.

Személyiségének szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az egységes óvoda- bölcsődében a nevelést- gondozást mindenben ehhez igazítjuk.

1.2. Egységes óvoda- bölcsődekép

Az egységes óvoda- bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését végzi.

Azoknak a második életévüket betöltött gyermekeknek a nevelését- gondozását vállalja, akiknek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátását, illetve szociális vagy egyéb ok miatt szükséges az intézményi gondozása.

2. A bölcsődei nevelés – gondozás célja

A gyermekek egészséges testi és lelki szükségleteinek kielégítése a gyermekközpontú empatikus légkörben.

A kisgyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az egységes óvoda- bölcsődei nevelés – gondozás a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését, tiszteletben tartva a családi nevelés elsődlegességét.

Az egységes óvoda- bölcsőde a nevelés – gondozás elveinek megvalósítása érdekében gondoskodik az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról. Gondoskodik a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra és mesére, tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről.

3. A bölcsődei nevelés- gondozás alapelvei

- ***A gyermekek nevelése*** elsősorban a **család joga és kötelessége** a bölcsőde kiegészítő szerepet tölt be. Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségi és emberi jogait, a családi nevelés elsődlegességét.
- ***A nevelés és gondozás egységének elve:*** A gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, szoros egységet alkot, elválaszthatatlan fogalmak, minden tevékenységben megjelenik.
- ***Egyéni bánásmód elve:*** Minden gyermek más és más, az életkori és egyéni sajátosságai figyelembevételével segítjük fejlődésüket.
- ***Az állandóság elve:*** A gyermekek személyi és tárgyi környezetének állandósága növeli érzelmi biztonságukat.
- ***Az aktivitás, az önállóság segítésének elve:*** A biztonságos szeretetteljes környezet, a gyermekek igényeinek kielégítése, a feléjük irányuló empátia, a tevékenységükhöz biztosított eszközök fokozzák az aktivitás és az önállóság iránti vágyat, a tőlük egy évvel idősebb társaiktól is „ellesve” önállósodhatnak.

- **A pozitívumokra támaszkodás elve:** A nevelés alapja a gyermek pozitív megnyilvánulásainak támogatása, segítése, elismerése.
- **Az egységes nevelő hatások elve:** Nevelőmunkánkban (csecsemő-gyermeknevelő gondozónő – óvodapedagógusok – dajka) egységességre törekszünk a napi tapasztalatokat folyamatosan megbeszélve segítjük egymás munkáját.
- **A rendszeresség elve:** A rendszeres ismétlődés, a napirend biztonságérzetet nyújt a gyermekeknek.

4. A bölcsődei nevelés- gondozás feladatai

A bölcsőde kiemelt feladata:

- Napközbeni kisgyermekellátás
- Sajátos nevelési igényű gyermekek gondozása – nevelése, korai fejlesztése, fejlesztő felkészítése a halmozottan hátrányos helyzetű , hátrányos helyzetű gyermekek integrált személyiségfejlesztése
- Gyermekélelmezés szervezése HACCP program szerinti működés
- Magas színvonalú gondozó- nevelőmunka biztosítása az ellátottak számára

Részletes feladatai:

Az egészséges életmód, egészséges testi fejlődés elősegítése

Az egészséges életmód kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A gyermeket erőteljes testi fejlődés jellemzi, így az egységes óvoda-bölcsőde feladata, hogy ezt a fejlődést minél jobban elősegítse.

- A fejlődéshez szükséges az egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- A szükségletek egyéni igény szerinti kielégítése
- Az egészséges életmód, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, a táplálkozás irányelveinek érvényesítése a napi 4x-i változatos étkezés során.
- A gyermekek mozgásigényének kielégítése s közben a mozgásfejlődés elősegítése nagymozgást segítő eszközökkel.

- A napirend is az egészséges életmódra nevelést szolgálja. A táplálkozás, tisztálkodás a mozgásigény kielégítése (melynek egyrésze a szabad levegőn történik) és az alvás meghatározott ideje az egészséges fejlődés feltétele is egyben.

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

A gyermeki személyiséget az érzelmei határozzák meg így elengedhetetlen, hogy a gyermekeket a bölcsődében érzelmi biztonság, derűs környezet és szeretetteljes légkör vegye körül. Ezt a személyi állandósággal, a saját gondozónővel biztosítjuk.

- Figyelembe kívánjuk venni az egyéni szükségleteket, hogy az éntudat egészségesen fejlődjön.
- Fontos a fokozatos az egyéni igényekhez igazodó befogadás, beszoktatás a szülő-szülők jelenlétével.
- A gyermekek a társas kapcsolatban megtanulják az együttélés szabályait. Segítünk, hogy a mások iránti nyitottság, empátia és tolerancia tovább fejlődhessen.
- A bölcsőde lehetőséget teremt, hogy a nevelőkkel és társakkal sok közös élményhez jussanak.

Érzelmi nevelés, a megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A bölcsőde változatos tevékenységeket biztosít a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve, melyen keresztül tapasztalatokat szerezhet önmagáról, tárgyi, természeti és társadalmi környezetéről.

- Segítjük a gyermekek önállósági törekvéseit, aktivitását és kreativitását.
- A gyermekek fejlődését támogató – bátorító figyelemmel követjük.
- Közös tevékenységeink során élményeket, viselkedési és helyzet-megoldási mintákat nyújtunk.

Ebben az életkorban a gyermekek legfőbb tevékenysége a **játék**, így minden értelmi nevelés a játékba ágyazottan jelenik meg.

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv, a kommunikáció kiemelt jelentőségű, figyelünk arra, hogy a gyermekek beszédkedvét felkeltsük és fenntartsuk. A gyermekek beszédértését választékos szóhasználattal, sok beszélgetéssel, ritmusos mondókák mondogatásával, énekléssel és meséléssel fejlesztjük. Szókincsüket a napi tevékenységek során folyamatosan gyarapítjuk.

5. Az egységes óvoda-bölcsődei élet megszervezésének elvei

Csoportalakítás

- Az 5 bölcödés korú gyermekekkel azonos csoportba járó óvodáskorú gyermekek száma maximum 15 fő lehet.
- Arra törekszünk, hogy a gyermekek közti korkülönbség minél kevesebb legyen.

Személyi feltételek

- 2 óvodapedagógus
- 1 csecsemő-gyermeknevelő gondozónő, aki a nevelés egész időtartama alatt jelen van
- 1 dajka

A bölcsőde és a család

A családi neveléssel együtt, de azt jól kiegészítve szolgálja a bölcsőde a gyermekek fejlődését. A családdal való együttműködés formái változatosak, folyamatosan keressük az együttműködés lehetőségeit.

A kapcsolattartás formái

- személyes kapcsolattartás, írásos tájékoztatás
- szülői megbeszélések
- közös programok
- nyílt napok, ünnepek, projektnap-projekthét
- családlátogatás
- fogadóóra

Befogadás – beszoktatás bölcsődénkbe

Nevelőtestületünk arra törekszik, hogy az újonnan érkező kisgyermeket egy befogadó intézmény várja. Minden egyes gyermek igényeit testi-lelki szükségleteit figyelembe vesszük. A befogadás személyes, egyénhez igazodó, differenciált.

Fontos, hogy a gyermekek anyja vagy apa jelenlétében ismerkedjenek az óvodai környezettel, társaikkal, óvodapedagógusokkal, csecsemő-gyermeknevelő gondozóval, dajka nénivel.

A gyermekek behozhatják kedvenc játékaikat, tárgyaikat, amelyek megnyugtatók, egészen addig ameddig ennek szükségét érzik.

Fontos feladataink, melyek elősegítik a zökkenőmentes beszoktatást:

- ✓ Családlátogatás alkalmával olyan információk gyűjtése a gyermekről, amelyek figyelembevételével az óvodapedagógusok, gondozónő alkalmazkodni tud a gyermekek igényeihez.
- ✓ Saját nevelőrendszert biztosítunk, a gyermekeket gondozónőjük szoktatja be.
- ✓ A felnőttek egyénisége sugározzon nyugalmat, szeretetet, természetes elfogadást - a gyermekek érezzék, hogy mindig jut számára elegendő **idő, törődés**, hogy természetes érdeklődése, gondolkodása megnyilvánulhasson.
- ✓ Bizalomra épülő kapcsolat kialakítása a szülőkkel, mely a gyermekekre is jó hatással van. Folyamatosan érkező gyermekek szüleitől érdeklődjék meg a gondozónő a gyermekekkel kapcsolatos – előző napi, éjszakai, reggeli – történéseket, problémákat. Ha ismeri ezeket a gondokat, akkor bánásmódját elfogadóan ehhez tudja igazítani.
- ✓ A gyermekek reggeli fogadás aszerint történjen, ahogyan a gyermek igényli.
- ✓ A gondozónő olyan módszereket és bánásmódot alkalmazzon, amely leginkább megfelel az egyes gyermekek igényeinek.
- ✓ Sajátos igények kielégítése.
- ✓ Egyéni szokásrendszer figyelembe vétele.
- ✓ Fontosabb legyen a biztonságérzet megteremtése, hogy a gyermek jól érezze magát.

6. Bölcsődei napirend

A jól szervezett folyamatos és rugalmas napirend megteremti a gyermekek igényeinek megfelelő nevelés- gondozás feltételeit. Biztonságérzetet, kiszámíthatóságot jelent és megadja az aktivitás és önállóság lehetőségét.

Napirend

7.00 – 9.00 – Gyermekek érkezése, szabad játék

8.00 – 8.30 – Reggeli

9.00 – 11.30 – Játék, felkínált tevékenység a csoportszobában vagy az udvaron

9.45 – 10.00 – Tízórai

10.00 – 10.30 – Testápolás (pelenkacsere, WC használat, kézmosás)

11.30 – 12.00 – Ebéd

12.00 – 15.00 – Pihenés, alvás

15.00 – 15.30 – Uzsonna

15.30 – 17.00 - szabad játék, gyermekek elvitele.

7. Tárgyi feltételek

- ❖ A folyosón megfelelő méretű gyermek öltözőszekrények és padok találhatóak.
- ❖ A gyermekek ruháját, pelenkáját, ágyneműjét a szülők hozzák a kicsiknek.
- ❖ A fürdőszobában ha szükséges dobogóval biztosítjuk, hogy a bölcsődés gyermekek is megfelelően tudják használni a mosdókat. Új épületünkben biztosított az alacsony mosdó biztonságos használata.
- ❖ Zuhanyzótálca, pelenkázó szekrény, kisméretű WC kagyló található, mely által a gondozónő megfelelően elláthassa a gyermekeket.

- ❖ Fogmosó pohár – törölközőtartó és tükörrel felszerelt fürdőszoba áll a gyermekek rendelkezésére.
- ❖ A csoportszobában megfelelő méretű asztal és kisékek található.
- ❖ Nyitott játékpulcon a korosztálynak megfelelő játékok, mozgásfejlesztő játékok biztosítottak a gyermekek részére.
- ❖ Kialakítottunk pihenősarkokat, hogy szükség esetén a gyermekek használhassák.
- ❖ A bölcsődés és kiscsoportos korú gyermekek részére a játszóudvar egyik részén elkülönített mozgásfejlesztő eszközök, homokozó található az árnyékos fák alatt.

Az új óvodánk helységei, tárgyi feltételei elősegítik a gyermekek nevelését-gondozását. A bölcsődei csoportba járó gyermekek játékeszközeit gondosan válogatjuk meg, hogy a gyermekek életkorának, az egészségügyi és pedagógiai szempontoknak megfeleljenek.

A játékok könnyen tisztíthatók, fertőtleníthetők legyenek, balesetet ne okozzanak. Játékkészletünk változatos és alkalmas legyen a gyermekek különböző tevékenységeihez.

A játékok a gyermekek által elérhető legyen, fajtánként csoportosítva helyezzük el.

8. A bölcsődei élet tevékenység formái:

Gondozás

Játék-mozgás

Mese-vers-ének

Tanulás

Gondozás során célunk

Bensőséges, kétszemélyes helyzet a gondozónő és a gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A szociális kompetencia kialakulásának feltétele, hogy a gyermekek aktívan részt vehessenek a gondozási helyzetekben. Lehetőséget kívánunk adni a próbálkozáshoz úgy, hogy közben érezzék segítő, támogató figyelmünket.

Elegendő időt adunk a gyakorlásra (tisztálkodás, öltözködés, étkezés) az egyes mozzanatok megtanulására, közben érzélem gazdag, kommunikációs kapcsolat alakul ki a nevelő és gyerekek között.

A gondozónővel és óvodapedagógusokkal kapcsolatos elvárásaink:

- ✓ Nagyfokú empatikus készség
- ✓ Magas színvonalú szakmai tudás
- ✓ Gondozónő, óvodapedagógus, mint modell
- ✓ Tudatos és összehangolt pedagógia munka
- ✓ Nyugodt légkör biztosítása.

9. Játék

A játék a gyermekek önkéntes tevékenysége, melyben feldolgozzák élményeiket, vágyaikat közben sok tapasztalatot, ismereteket szereznek, és személyiségük sokoldalúan fejlődik.

A játék a gyermekek elsődleges tevékenysége. A folyamatos játékot az étkezések ideje, a pihenőidő és a gondozási tevékenységek szakítják meg. Amikor együtt játszunk a gyerekekkel a játékba ágyazottan megjelennek az évszakok és az ünnepek. Ehhez választunk odaillő ábrázolási technikákat, dal és mondóka anyagot, mozgásos játékokat és igyekszünk minél több élményhez juttatni a gyerekeket.

A játék fejlődés folyamata

A játék alapja, kezdete a csecsemők manipulációja. A bölcsődés korú gyermek fő tevékenysége a gyakorló játék, mely másfél éves kortól alakul ki. Ezt a játékot a funkció örömeért gyakorolja, különböző mozgásokat, műveleteket utánoz.

Két éves kor körül megjelenik az én tudat. Az „én akarom”, „én idézem elő” a játékban is megfigyelhető.

Három éves korban a gyerekek szeretnének hasonlítani a környezetükben lévő felnőttekhez, utánozzák őket, elkezdnek szerepet játszani.

A bölcsődés korú gyerekeinknél a **gyakorlójátékot** tartjuk a legfontosabbnak, mert változatosan lehet alkalmazni.

A hang és a beszéd gyakorlása fokozza beszédkedvüket, gyarapítják szókincsüket. Ezt rövid mondókák mondogatásával, kitalált szöveggel, játékos mozdulatok ismétlésével végezzük.

A mozgást gyakorló játék során egy-egy mozgás műveletet ismételnek, a sikeres végrehajtás az öröm forrása.

Eszközzel való játszás közben rakosgatják, tologatják a tárgyakat, gyakran mozgással kísérve. Ezekből a tevékenységekből alakul ki az építő és konstruáló játék.

Alkotó játék során megtapasztalják a különböző anyagok tulajdonságait (víz, papír, gyurma, homok) fejlődik képzeletük, kreativitásuk, sok ismeretet, tapasztalatot szereznek.

Bölcsődei csoportunkban biztosítjuk a gyermekek számára a megfelelő játékokat, de mind emellett számunkra a csoportban dolgozó felnőttek, a gondozónő személye a legfontosabb. Ők biztosítják a játékhoz szükséges légkört, ha kell ötleteket adnak, segítséget nyújtanak, tudatos játék irányítással kapcsolódnak be a mindennapi játékba.

A gondozónővel kapcsolatos elvárásaink:

- Nagyfokú empatikus készséggel rendelkezzen
- Szeressen játszani
- Adjon mintát a gyerekeknek a játékban
- Adja meg a játék feltételeit (tér, eszköz, mozgás)
- Segítse a játékban adódó konfliktus helyzetek megoldását.

Játékeszközeinket gondosan válogatjuk meg. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek életkorának, valamint egészségügyi és pedagógiai szempontoknak megfeleljenek.

A játékok könnyen tisztíthatók, fertőtleníthetők legyenek, balesetet ne okozzanak. Játékkészletünket változatosan állítjuk össze, hogy alkalmasak legyenek a gyermekek által különböző tevékenységekhez. Figyelünk arra is, hogy a játékok esztétikusak, igényes kivitelűek legyenek. A játékokat a gyermekek által elérhető legyen, fajtánként csoportosítva helyezük el.

10. Mese – vers – ének – népi gyermekjáték - gyermektánc

A bölcsődei életet átfogó anyanyelvi nevelés területei a mesélés, verselés, éneklés. A ritmus és a meseigény ebben az életkorban éppolyan természetes megnyilvánulás, mint a játékkedv.

A mondókák, versek az érdekes ritmikus hangzásuk miatt, mozgásélménnyel összekapcsolva pedig az érzelmek kiváltása miatt vonzóak.

A mesét a képzelődés, a belső képteremtés teszi élménnyé. A hétköznapiól eltérő hangzású beszéd dallamát, lejtését, tagolását, dinamikáját tekintve erősebb benyomást tesz, képzeletbeli és valóságos játékokra serkent vagy csak nyugtatólag hat.

Mindkettőre szükség van hiszen a mondókát mondogatni, énekelni, mozgással kíséreni kell, míg a mesét hallgatni kell. A választott mondókák, versek, énekek összhangban vannak a játékkal, témájukban vagy hangulatukban igazodnak hozzá. Nagy gonddal válogatjuk a „mesepolcra” való gyermekkönyveket. Fontosnak tartjuk, hogy mind a lapozgatni való gyermekkönyvek, mind pedig a felnőttek számára használatos könyvek igényes kivitelűek és művészileg a legjobb válogatások legyenek.

A képeskönyv egyben játékszer is a gyerekek számára, mindig hozzáférhető. Tárgyképeskönyvek, szöveges lapozgatók, természeti képeskönyvek vagy szépen illusztrált mesekönyvek, mind a gyerekek anyanyelvi fejlődését szolgálják.

A mesélés, verselés, éneklés megjelenési formái:

- közös képeskönyv nézegetés során
- mondókázás ölbéli játékokkal
- vers, ének a hangulat fokozása
- mondókák mozgásos játékokhoz
- énekes körjátékok, népi gyermekjátékok, tánclépést elősegítő mozgások
- éneklés ritmus hangszerek használatával
- csendes mesehallgatás naponta kétszer:
 - a délelőtti játék elcsendesítéséhez
 - elalvás előtt

Tanulás

Tanulás alatt a tudás, a teljesítmény és a magatartás változását értjük. Ebben az életkorban a tanulás az egész nap folyamán a gondozónő, óvodapedagógus és a gyerekek közös tevékenységei közben valósul meg.

A tanulási folyamatban a gyermekek szokásai, képességei alakulnak, tapasztalatokat szereznek környezetükről, megfigyelnek, feladatokat oldanak meg. Kérdez és válaszol, mesét, verset, éneket, játékot tanul.

A tanulási folyamatban a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építünk. A játékot töltjük meg, a gyermeki műveltséget minél inkább átfogó ismeretekkel, megfelelő tartalommal (éneklés, rajz, mintázás) Mindezek együttesen szükséges ahhoz, hogy személyiségük sokoldalúan, harmonikusan fejlődjön.

11. A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére

- A gyermek **belső érése a családi nevelés és a bölcsődei nevelési- gondozási** folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége a bölcsődéskor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.
- Ruhadarabjaikat megnevezik, kis segítséggel le és felveszik.
- Segítséggel kezet mosnak, szobatiszták.
- Önállóan étkeznek.
- Ismerik testrészeiket, megnevezik azokat.
- Biztonsággal járnak, futnak, szívesen mozognak, guggolnak, ugrálnak, tornáznak.
- Finom mozgásaik folyamatosan fejlődnek, képesek apróbb játékokkal játszani.
- Próbálkoznak a ceruzafogással, rajzolással, festéssel, szívesen gyurmáznak.
- Beszédfejlődésük eltérő szinten van, de képesek kommunikálni a felnőttekkel és társaikkal.
- Ismerik a legfontosabb megszólítási szabályokat, köszönnek, helyesen alkalmazzák a kérem – köszönöm kifejezéseket.
- Rövid verseket, mondókákat, dalokat felidéznek.
- Rövid mesét végig hallgatnak.
- Ismerik a nevüket.

- Könyvnézegetés közben felismerik a látottakat.
- Játéktevékenységekben képesek együttműködésre társaikkal és a felnőttekkel.
- Megjelenik az aktív társa viselkedés első formája az összedolgozás. Az összedolgozás során kialakulhat a munkamegosztás, így lehetőségük lesz kisebb szerepjátékok eljátszása. Ez jó alap az óvodai szerepjátékok kibontakoztatásához.

12. Bölcsődés korú gyermekekre vonatkozó nyomtatványok:

- Csoportnapló
- Egészségügyi törzslap
- Adatlap
- Fejlődési napló
- Üzenő füzet

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Elfogadta:

Hodászi Eszterlanc Egységes Óvoda- Bölcsőde
nevelőtestülete 199/2013 (VIII.15.) számú
határozata alapján

2013. augusztus 15.

Véleményezte:

A szülői munkaközösség képviselője

2013. augusztus 15.

Jóváhagyta:

200/2013.(VIII.15.) számú
határozata alapján az intézményvezető

2013. augusztus 15.

Fenntartó:

79/2013. (IX.12.) Kt. határozat alapján
véleményezte

2013. szeptember 12.

Módosította:

Elfogadta és jóváhagyta a Hodászi
Eszterlanc Egységes Óvoda- Bölcsőde
nevelőtestülete és az intézmény vezetője a
2-1-24/2014. számú jegyzőkönyve alapján.

2015. szeptember

Módosítást véleményezte:

A Szülői Szervezet 4-24/2014. számú
jegyzőkönyve alapján.

2015. szeptember

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A helyi óvodai pedagógiai program érvényességi ideje: 2013. szeptember 1-től visszavonásig.

A helyi pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- Sikeres innováció eredményeinek beépítése
- A minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása.

A helyi pedagógiai program nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását – a vezetőnek benyújtott írásbeli előterjesztés után a nevelőtestület 50+1%-os támogatásával – kérheti a közalkalmazotti tanácselnök, mint döntés – előkészítő és érdekegyeztető fórum képviselője.

A helyi pedagógiai program nyilvánossága:

- Minden csoportban megtalálható
- Egy példány az óvodavezető irodájában
- Az óvoda honlapján.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet módosítása 32/2015.(IV.19.) hatályos rendelete
- A 32/2012. (X.8.) EMMI rendelete a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 17/2013. (III.1) EMMI rendelet a nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az 1997. évi XXXI. törvény a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról.
- Alapító Okirat
- Bölcsődei nevelés – gondozás országos alapprogramja.

Felhasznált irodalom

- **Óvodai Vezetési Ismeretek** 2010.
- Művelődési és Közoktatási Minisztérium Alapfokú művészetoktatás – **Táncművészet** 1998.
- **Óvodai nevelés kompetencia terület: tématerv javaslatok**
- **A világ befogadásának elérhetősége** (kiegészítő segédletek)
- Bartók Béla- Kodály Zoltán (szerk.): **A Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok.** Akadémiai Kiadó, Budapest,1957.
- Benedek Krisztina – Sándor Ildikó (szerk.): **Útravaló. A néphagyomány közvetítésének módszerei az óvodában.** Hagyományok Háza, Budapest, 2006.
- Czinóber Klára – Wirkerné Vasvári Éva: **Játék – mozdulat – tánc.** Hagyományok Háza, Budapest, 2008.
- Dancs Lajos: **Kör, kör, ki játszik?** Városi és Megyei Művelődési Központ, Nyíregyháza, 1982.
- Forrai Katalin: **Ének az óvodában.** Editio Musica Kiadó, Budapest, 1974.
- Kiss Áron: **Magyar gyermekjáték-gyűjtemény.** Könyvértékesítő Vállalat, Budapest, 1984.
- Kovács György – Bakosi Éva: **Játékpedagógiai ismeretek.** Kiadja: Dr. Bakosi Éva, Debrecen, 2007.
- Kovács György – Bakosi Éva: **Óvodapedagógia 1. kötet.** Kiadja: Dr. Bakosi Éva, Debrecen, 2004.
- Kovács György – Bakosi Éva: **Óvodapedagógia 2. kötet.** Debrecen, Kiadja: Dr. Bakosi Éva, Debrecen, 2005.
- Kunos Andrásné (szerk.): **Az óvodai testnevelési foglalkozások módszertana.** Dabasi Nyomda, Budapest, 1988.
- Lázár Katalin: **Énekes, táncos népi gyermekjátékok tanítása.** Planétás Kiadó, Budapest, 1996.
- Lázár Katalin: **Népi játékok.** Planétás Kiadó, Budapest, 1997.

- Nagy Béláné: **Táncos játékok az óvodában.** Dabasi nyomda, Budapest, 1992.
- Sándor Ildikó: **Tücsökringató.** Hagyományok Háza, Budapest, 2005.
- Zsámboki Károlyné: **Bence világot tanul.** Reprolan Kft, Sopron, 2001.
- Gósy Mária: **Beszédpercepció fejlesztő modulok**
- Odránné Kolina Krisztina: **Játékos foglalkozások a beszédmegértés fejlesztésére**
- Tessedik Főiskola: **A mindennapos testnevelés tervezése**
- Tessedik Főiskola: **Az óvodai testnevelés foglalkozás előkészítő**
- Nagy Jenőné: **Óvodatükör**
- M.Tamás Márta: **Integráció és inklúzió**
- Fónay Tiborné: **A gyermek megismerésének első lépései**
- Kissné Takács Erika: **Szocializációs képességek**
- Fónay Tiborné: **Anyanyelvi képességek**
- Kissné Takács Erika: **Értelmi képességek**
- Kissné Takács Erika: **Testi érettség, motoros képességek**
- Pedellus Tankönyv: **Iskolakészültég megállapítása**
- Kissné Takács Erika: **Érzelmi-akarati képességek**
- Bartos Erika: **Zsákbamacska**
- Demeter Lázár Katalin: **Játszótárs**
- Trefort: **Komplex prevenció óvodai program**
- Nagyné Falucskai Anna: **Játékgyűjtemény a testi. és téri tájékozódásról**
- T.K.K : **Óvodai ünnepek**
- Perlai Dezsőné: **A matematikai nevelésmódszertana**
- Villányi Györgyné: **Játék a matematika?**
- Kiss Tihamér: **A gyermekek matematikai gondolkodásának kialakulás 2-7 életévekben**
- Kiss Tihamér: **A gyermek matematikai gondolkodásának megalapozása és fejlődésének metodikája**
- Bódis Imréné (szerk): **Testnevelés tanítása és módszertana (szöveggyűjtemény)**
- Maxin Imre: **A testnevelés elmélete és módszertana**
- Király Tibor (szerk): **A testnevelés tanítás módszertana a tanítók részére**
- Bodnár Zsuzsanna (szerk): **Az óvodai testnevelés módszertana II.**
- Babodi Béláné: **A környezetismeret foglalkozások módszertana**

- Bognár Ferencné – Pető Attiláné: **Környezetvédelem a gyakorlatban**
- Dankó Ervinné: **Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában**
- Dankó Ervinné: **Irodalmi nevelés az óvodában**
- Mérei Ferenc – Binét Ágnes: **Gyermeklélektan**
- Bruno Bettelheim: **A mese bűvölete és az bontakozó gyermeki lélek**
- Zilahi Józsefnée (szerk): **Óvodai nevelés játékkal, mesével**
- Fekete János, Dr. Horváthné Fülep Éva, Szilágyi Imre: **Vizuális nevelés az óvodában** – Szöveggyűjtemény az óvóképző főiskolák hallgató számára
- Dr. Juharsné Molnár Piroska: **Pedagógiai bábjáték**
- Kárpáti Andrea: **Firkák, formák, figurák**
- Kárpáti Andre (Szerk): **Vizuális képességek fejlődése**
- Bakos Tamás – Bálványos Huba – Preisinger Zsuzsa – Sándor Zsuzsa: **A vizuális nevelés pedagógiája**
- Bálványos Huba: **Látás és szemléltetés** (szöveggyűjtemény)
- Koritnus Mihályné Dr, Dr Nyitrai Ágnes, Rózsa Judit: **Játék a Bölcsődében,**
Módszertani levél
- Bölcsődék Országos Módszertani Intézete: **Szülővel történő fokozatos bölcsődei beszoktatás**
- **ONOAP**
- **Önértékelési Kézikönyv**